

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta právnická

Rigorózní práce

**Důvody, proces a důsledky vystoupení z Evropské
unie v aplikační praxi pro Českou republiku**

Mgr. Petr Sperk

Plzeň 2016

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta právnická
Katedra ústavního a evropského práva
Obor: Právo Evropské unie

Rigorózní práce

**Důvody, proces a důsledky vystoupení z Evropské
unie v aplikační praxi pro Českou republiku**

Mgr. Petr Sperk

Plzeň 2016

Prohlašuji tímto, že jsem tuto rigorózní práci na téma „Důvody, proces a důsledky vystoupení z Evropské unie v aplikační praxi pro Českou republiku” vypracoval samostatně a že všechny použité zdroje byly řádně uvedeny. Dále prohlašuji, že tato práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného vysokoškolského titulu.

V Plzni dne 14. prosince 2016

.....
Mgr. Petr Sperk

Obsah

Úvod.....	6
1. Evropská integrace a její vývoj.....	12
1.1. Aktuální trend otázky vystoupení z Evropské unie	15
1.2. Vyloučení z Evropské unie.....	17
1.3. Vystoupení z Evropské unie obecně.....	18
1.3.1. Znění článku 50 SEU a proces vystoupení z Evropské unie.....	19
1.3.2. Opětovná možnost přistoupení.....	24
2. Česká republika a její členství v Evropské unii.....	25
2.1. Česká republika v Evropské unii, přínosy členství.....	29
2.2. Důvody případného vystoupení České republiky.....	32
2.2.1. Ekonomické důvody.....	33
2.2.2. Politické důvody.....	34
2.2.3. Nadměrná legislativa.....	35
3. Případný postup vystoupení České republiky z Evropské unie.....	38
3.1. Jednání o záměru vystoupení z Evropské unie na vnitrostátní úrovni....	39
3.2. Oznámení záměru o vystoupení Evropské radě.....	45
3.3. Jednání o dohodě o vystoupení.....	46
3.4. Samotné vystoupení z Evropské unie	48
3.5. Vystoupení z Evropské unie v judikatuře.....	51
4. Důsledky vystoupení z Evropské unie	52
4.1. Suverenita	53
4.2. Schengenský prostor	53
4.3. Dotace pro podnikatele a obchodní společnosti	54
4.4. Policejní a justiční spolupráce	55
4.5. Vytvoření nezávislého území uprostřed Evropské unie	56
4.6. Legislativa.....	57
4.7. Pracovní místa v institucích Evropské unie.....	58

4.8.	Čerpání finančních prostředků z rozpočtu Evropské unie	59
4.9.	Monetární politika	62
4.10.	Hospodářství	67
4.10.1.	Trh zboží a služeb	68
4.10.2.	Trh práce	69
4.10.3.	Trh kapitálu	70
5.	Možné alternativy členství v Evropské unii	72
5.1.	Členství v Schengenském prostoru	74
5.2.	Světová obchodní organizace (WTO)	75
5.3.	Rada Evropy	78
5.4.	Visegrádská skupina	80
5.5.	Organizace pro ekonomickou spolupráci a rozvoj	81
5.6.	Evropská banka pro obnovu a rozvoj	83
5.7.	Evropská zóna volného obchodu	85
	Závěr	89
	Resume	94
	Seznam použitých zkratk	96
	Seznam literatury	97

Úvod

Vývojem společnosti a rozvojem technologií dochází k stále užší spolupráci mezi všemi státy světa. Na území Evropy tato snaha vyústila k založení Evropského společenství, které se vyvinulo až v Evropskou unii, která nabízí prozatím ze všech společenství nejvyšší míru spolupráce mezi členskými státy. S rostoucím počtem členských států proto následně roste i míra spolupráce a vliv Evropské unie. Tím dochází ke vzniku konfliktů mezi jednotlivými členskými státy, což je v případě Evropské unie ještě celé umocněno rozsáhlou legislativou, která je závazná pro všechny členské státy. Z původní myšlenky společenství proto nakonec vznikla spolupráce mezi členskými státy na takové úrovni, která se podobá federaci. V konečném důsledku toto znamená, že je stále více pravomocí přenášeno z národních Parlamentů členských států na orgány Evropské unie. Pokus o přijetí tzv. Euroústavy jen potvrzoval rostoucí vliv a pravomoci orgánů Evropské unie. Smlouvu o Ústavě pro Evropu se nepodařilo prosadit, a proto ji nahradila v roce 2009 méně reformní Lisabonská smlouva, která s sebou přinesla i zakotvení institutu vystoupení z Evropské unie, což mělo za význam ukázat dobrovolnost členství v Evropské unii. Avšak výslovné zakotvení možnosti vystoupení z Evropské unie nebylo založením této možnosti členského státu vystoupit z Evropské unie. Jednalo se pouze o zakotvení možnosti vystoupení z Evropské unie z mezinárodního práva přímo do *acquis communautaire*.

Politika Evropské unie ve spojení s hospodářskou a měnovou krizí způsobila v mnoha členských státech krizi, ať už se jednalo o krizi měnovou, hospodářskou nebo následně i krizi uprchlickou. S tímto je spojen i následný vznik myšlenek, které vedou k dezintegraci Evropy tedy myšlenek o vystoupení z Evropské unie, když v některých členských státech se šíří názory, že členství v Evropské unii již není tak výhodné jak mělo být. Jako první se vystoupení stalo aktuální otázkou ve Velké Británii, která se vyslovila v referendu pro vystoupení a následně i oznámila svůj záměr Evropské radě. Teoretická možnost vystoupení zakotvená Lisabonskou smlouvou se tak dostává i do praxe a Velká Británie proto pravděpodobně bude prvním členským státem Evropské unie, která jí i opustí a nastíní praktický průběh procesu vystoupení z Evropské unie. Z těchto důvodů jsem si vybral téma vystoupení z Evropské unie i jako téma mé rigorózní práce,

kdy bych chtěl blíže popsat a nastínit proces vystoupení z Evropské unie, který by musela absolvovat Česká republika, když by se pro vystoupení rozhodla.

Vzhledem k aktuálnosti problematiky vystoupení z Evropské unie a neexistence žádných pramenů určujících přesný průběh procesu vystoupení bych proto v této práci chtěl popsat zjednodušeně proces vystoupení z Evropské unie obecně zakotvený Lisabonskou smlouvou do Smlouvy o Evropské unii (dále jen SEU) a následně tento postup aplikovat na Českou republiku a popsat veškeré legislativní a procesní kroky, které je nutné udělat, aby došlo k vystoupení České republiky z Evropské unie. Z důvodu neexistence ucelených studií procesu vystoupení je proto cílem této práce i nastínit proces vystoupení, aby se s ním mohl seznámit kdokoliv a poznat jeho složitost. Jelikož by mělo vystoupení z Evropské unie výrazný vliv na všechny oblasti života v České republice, chtěl bych proto nastínit i následné důsledky, které by s sebou takové vystoupení přineslo a ukázat alespoň některé možnosti, které by spolupráci na unijní úrovni mohly částečně nahradit.

Celá práce jako celek by poté měla nejen nastínit průběh procesu vystoupení z Evropské unie, ale měla by ukázat i postup pro vystoupení z Evropské unie, který by musela absolvovat Česká republika v případě rozhodnutí vystoupit z Evropské unie. Chtěl bych proto analyzovat tuto situaci a nastínit všechny možné postupy pro jednotlivé fáze procesu vystoupení z Evropské unie. Aby práce nevypadala euroskepticky a zachovala si celkovou neutralitu postoje, chtěl bych i zmínit možné důsledky, které by s sebou vystoupení České republiky z Evropské unie přineslo, ať se jedná o kladné či záporné důsledky. Zároveň bych chtěl nastínit i možné alternativy členství v Evropské unii a zmínit jejich kladné a záporné stránky, případně zhodnotit jejich přínos pro Českou republiku.

Ke zpracování této rigorózní práce využiji českou i zahraniční literaturu, avšak z důvodu existence malého množství literatury zabývající se tímto tématem budou dalším důležitým zdrojem odborné studie, nejen vypracované Evropskou komisí, ale i jinými nezávislými institucemi, ať už českými, či také zahraničními. Dalším přínosem budou studie a články zabývající aktuálně vystoupením Velké Británie z Evropské unie, které nastíní alespoň zhruba praktický postup procesu vystoupení z Evropské unie. Pro co největší aktuálnost vypracovávané rigorózní práce využiji také jako zdroje webové stránky mimo jiné českých a evropských

institucí a dotčených mezinárodních organizací, které dokáží nejlépe reflektovat na aktuální dění v této problematice. V neposlední řadě využiji i českou a evropskou legislativu spolu s mírným exkurzem do judikatury.

Výstupem této práce by proto měla být srozumitelná úvaha nad možností vystoupení členského státu z Evropské unie, která bude následně aplikována na případ České republiky, kdy bych chtěl nastínit možný postup, který by musela Česká republika absolvovat. S tím souvisí i nutnost nejen zmínit procesní postup, který by byl nejpravděpodobnější, ale chtěl bych se pokusit nastínit všechny možné postupy v jednotlivých fázích procesu vystoupení a následně zmínit jejich výhodu a vcelku poté vytvořit nejideálnější a nejrealizovatelnější postup pro vystoupení České republiky z Evropské unie. Pro případ vystoupení České republiky bych chtěl ještě zmínit důsledky, které by s sebou vystoupení z Evropské unie přineslo a zmínit jiné možné organizace, které dokáží nahradit alespoň některé oblasti spolupráce v rámci Evropské unie.

Oproti původní koncepci členění práce bude po hlubším studiu tématu práce nutné učinit malé změny od prvotního konceptu práce, kdy bude do textu vložena ještě podkapitola, která se bude zabývat přínosy členství v Evropské unii pro Českou republiku a následně i vývoj členství České republiky v Evropské unii. Tyto podkapitoly mají význam pro následný rozbor důsledků, které s sebou pro Českou republiku vystoupení z Evropské unie přinese. V případě vývoje členství České republiky v Evropské unii, kdy bude zmíněn právě proces přistoupení České republiky k Evropské unii a následný vývoj spolupráce. Tato podkapitola bude mít význam pro následné zhodnocení a nalezení postupu nutného pro vystoupení České republiky z Evropské unie, kdy záleží i právě na dosažené míře spolupráce pro složitost jednání o vystoupení. To celé by mělo napomoci lepšímu pochopení následných důsledků vystoupení České republiky z Evropské unie a také ukázat, že členství v Evropské unii nemá jen záporné stránky a pro Českou republiku je prozatím stále výhodné.

Práce se bude členit do pěti hlavních číslovaných kapitol a další podkapitoly, které budou mít hlavní význam pro přehlednost práce. První dvě kapitoly se budou obecně týkat vývoje Evropské unie a vzniku myšlenek o vystoupení z Evropské unie spolu s obecným popisem procesu vystoupení zakotveným Lisabonskou smlouvou do *acquis communautaire*. Následující kapitoly budou zaměřeny již přímo na Českou republiku a proces vystoupení

spolu s důsledky, které by vystoupení z Evropské unie přineslo. Poslední kapitolou bude závěr, ve kterém shrnu celou práci, její přínos a poznatky zjištěné studiem literatury, odborných článků a studií.

První kapitolou bude kapitola s názvem Evropská integrace a její vývoj. Bude se jednat o čistě teoretickou kapitolou, ve které bude stručně nastíněn vývoj Evropské unie až po současnost, kdy dochází ke vzniku myšlenky některých členských států vystoupit z Evropské unie. V této kapitole se zmíním i o Lisabonské smlouvě, která právě zakotvila tuto možnost do *acquis communautaire*. Význam této kapitoly je právě pro základní seznámení s vývojem Evropské unie pro pozdější jednodušší pochopení důvodů pro vystoupení z Evropské unie. Bude v ní popsán vývoj míry spolupráce jednotlivých členských států. Dále v této kapitole dojde k popsání obecného procesu vystoupení členského státu z Evropské unie přesně tak, jak ho stanovuje článek 50 SEU. V této kapitole zanalyzuji postup vystoupení z Evropské unie, který je pro všechny členské státy stejný, postup, který musí všechny členské státy v případě vystoupení z Evropské unie dodržet bez ohledu na jejich národní legislativu. Postup na národní úrovni jednotlivých členských států už je bez zásahů Evropské unie, avšak musí být splněny podmínky, které vyžaduje znění článku 50 SEU. Tato poslední teoretická kapitola bude důležitá také pro další kapitoly v této práci, kde bude tato obecná úprava vystoupení z Evropské unie aplikována na konkrétní případ České republiky. Její důležitost tkví také v tom, že není velké množství literatury ohledně procesu vystoupení členského státu z Evropské unie, a v dnešní době se často objevují diskuse ohledně vystoupení Velké Británie, proto by tato kapitola měla právě přiblížit tento institut *acquis communautaire* z obecného hlediska a částečně tak seznámit čtenáře s procesem vystoupení členského státu z Evropské unie.

V další kapitole se již budu věnovat konkrétnímu případu České republiky. V této kapitole popíši situaci České republiky v Evropské unii a vývoj jejího členství od podání přihlášky ke členství přes její vstup až do dnešní doby. Zároveň bych chtěl zhodnotit celkové přínosy členství v Evropské unii a v neposlední řadě zmínit i možné důvody, které by mohly vést Českou republiku ke vzniku myšlenky z Evropské unie vystoupit.

Ve třetí kapitole už bych se chtěl zabývat přímo procesem, který by musela Česká republika absolvovat, pokud by chtěla z Evropské unie vystoupit.

V této kapitole bych chtěl zvážit a zanalyzovat veškeré možné postupy v jednotlivých fázích jednání o vystoupení České republiky z Evropské unie a postup dle české legislativy. Chtěl bych zmínit i postup, který předchází jednáním o vystoupení, tedy přijetí záměru opustit Evropskou unii na národní úrovni. To je stěžejní problematika, jelikož tento postup bude mít každý členský stát pravděpodobně v některých fázích odlišný a nelze ho proto aplikovat obecně. Nelze ani s jistotou říci, že jeho konečná podoba nebude jiná, ale chtěl bych zmínit všechny možné alternace přijetí záměru o vystoupení z Evropské unie v České republice a všechny tyto alternace popsat a komparovat, z čehož by nakonec mohl vyplynout nejpravděpodobnější způsob přijetí tohoto záměru. Následně bych chtěl popsat proces, který by probíhal na úrovni jednání s orgány Evropské unie, tento postup, také prozatím není nikterak v praxi upraven ani nastíněn, avšak případ vystoupení Velké Británie postupně pomalu ukazuje tento proces, proto je možné v některých ohledech zohlednit postup orgánů Evropské unie a popsat jejich postup, který bude pravděpodobně podobný i v případě vystoupení jiných členských států. A jelikož Velká Británie není členem měnové unie, tak tento postup, kterým projde Velká Británie, by mohl být velice podobný postupu, který by podstoupila i Česká republika, pokud by se rozhodla pro vystoupení z Evropské unie ještě předtím, než se stane členem měnové unie.

V následující kapitole bych dále chtěl popsat veškeré důsledky, které by pro Českou republiku nastaly vystoupením z Evropské unie. Po roce 2004 kdy se Česká republika stala členem Evropské unie, začala plnohodnotně využívat výhody svého členství v Evropské unii na úkor přenesení některých pravomocí na orgány Evropské unie. Vystoupením by se situace opětovně změnila a navrátila by se České republice plná suverenity, když však s tímto by skončily i veškeré výhody členství. Je proto nutné zabývat se i obdobím po vystoupení z Evropské unie, jelikož by se jednalo o velice citelný zásah nejen do ekonomiky České republiky, ale i do dalších oblastí života obyvatel. Tato kapitola je však velice teoretická, jelikož nelze přesně určit předem, jak by byly upraveny budoucí vztahy České republiky s Evropskou unií po vystoupení z ní. Vše by následně záleželo na vyjednávací síle České republiky a její důležitosti pro celou Evropskou unii i po vystoupení. Nelze proto nyní říct, zda Evropská unie by chtěla zachovat zvýšenou míru spolupráce, či zda by Českou republiku téměř

úplně odepsala. V této kapitole bych proto chtěl nastínit ty největší a nejvýznamnější důsledky, které by vystoupení přineslo pro Českou republiku.

Předposlední kapitola již bude stručnější než předchozí, bude se jednat o pouhou úvahu nad tím, zda má členství v Evropské unii nějaké alternativy a popřípadě v ní tyto alternativy zmíním a popíši nejen jejich stručný vývoj a význam členství v nich pro Českou republiku spolu s úvahou nad tím, která z organizací se zdá býti pro Českou republiku nejpříjemnější alespoň jako malá náhrada za Evropskou unii. Chtěl bych zmínit nejen organizace, ve kterých je Česká republika členem, ale i organizace, jejichž členem není, ale členství v nich by mohlo být do budoucna přínosné. U všech organizací bych chtěl zmínit právě i jejich přínos pro Českou republiku.

Poslední kapitola bude už jen čistě shrnutím celé práce, kdy vyzdvihnu hlavní myšlenky a poznatky z celé práce. V této části bych i rád shrnul případ vystoupení České republiky, kdy bych jednotlivé poznatky ze studia pramenů a literatury chtěl zhodnotit a vytvořit co nejideálnější postup pro vystoupení České republiky z Evropské unie, který by byl z hlediska složitosti co nejjednodušší a zároveň nejúčelnější. Také bych chtěl shrnout výhody členství v Evropské unii a zvážit, zda by vůbec pro Českou republiku bylo vystoupení vhodnou volbou a zároveň zda je na tento krok Česká republika dostatečně připravená a byla by schopná se vyrovnat se ztrátou výhod, které jí členství v Evropské unii nabízí.

1. Evropská integrace a její vývoj

Evropská integrace jako myšlenka vznikla již v pozdním středověku zhruba v 15. století, kdy český panovník Jiří z Poděbrad vyslal družinu do Francie,¹ přičemž tato družina měla představit myšlenku vytvoření spolupráce mezi evropskými zeměmi. Tehdejší myšlenka byla ještě pro vytvoření unie katolických států, ta měla zajistit bezpečí členských států před vnějšími hrozbami, v té době hlavně před Turky. Návrh počítal se spoluprací všech členských států, byly vytvořeny i rozhodovací orgány a dokonce i stanoveny desátky, které by musely členské státy přispívat, což na svou dobu bylo nadčasové. V té době tato myšlenka ještě nebyla realizována, avšak postupem času se ukázalo, že s rozvojem techniky a lidstva celkově bude nutné navázat větší míru spolupráce mezi jednotlivými státy. Dříve malé kmeny se začaly seskupovat do větších státních útvarů. Základním milníkem z hlediska seskupování jednotlivých států byla první světová válka a později na ní navazující druhá světová válka. V té době si lidstvo a i Evropané začali uvědomovat nebezpečí, které přichází, když jednotlivé státy nespolupracují na mezinárodní úrovni. Velký význam měla i řeč Winstona Churchilla v Curychu v roce 1946.² V mezinárodním měřítku takto vznikly různé organizace, jako bylo například Severoatlantický pakt (dále jen NATO), Organizace spojených národů (dále jen OSN) a další, jako snaha o odstranění hrozby toho, aby se neopakovala 2. světová válka a jednotlivé státy se znovu nemusely vzpamatovávat z jejích následků.

Bezprostředně po 2. světové válce v Evropě vzniklo Evropské společenství uhlí a oceli (dále jen ESUO), založené Belgickým královstvím, Francouzskou republikou, Itálií, Velkovévodstvím Lucemburským, Nizozemským královstvím a Spolkovou republikou Německo.³ Zakladatelským dokumentem byla tzv. Schumanova deklarace z roku 1951. ESUO bylo v té době prvním společenstvím s prvky supranacionality, avšak byl to pouze první krok. Rodily se další myšlenky o rozšíření integrace, ty vedly zakladatelské státy ESUO, spolupracující s Radou Evropy, v roce 1957 k založení Evropského hospodářského společenství (dále jen

---

¹ *Projekty sjednocené Evropy* [online]. [cit. 2016-10-11]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/8974/sekce/projekty-sjednocene-evropy/>

² *Spojené státy evropské* [online]. Curych, 1946 [cit. 2016-05-31]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/8613/10951/clanek/spojene-staty-evropske>

³ *Evropské společenství uhlí a oceli (1950-1951)* [online]. [cit. 2016-07-24]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/8885/15152/clanek/1950-1957---esuo-ehs-a-auratom/>

EHS), a Evropské společenství pro atomovou energii (dále jen EUROATOM). Tato společenství byla založena tzv. Římskými smlouvami, které byly podepsány v Římě 25. března 1957 taktéž zakladatelskými státy ESUO.⁴ Všechna tato tři společenství fungující vedle sebe však nestíhala reagovat na rozvoj technologií a postupně proto začal klesat jejich význam. Právě s rozvojem technologií získalo největší význam Evropské hospodářské společenství. Jeho hlavním cílem bylo zavedení společného trhu mezi jeho členskými státy a sblížení jednotlivých hospodářských politik členských států, což mělo za cíl zvýšit hospodářský růst všech těchto států. S tím souvisela i další myšlenka, kterou byla snaha o volný pohyb osob, zboží a služeb.

Dalším zlomovým rokem byl rok 1967, kdy bylo EHS a další dvě evropská společenství se zmenšujícím se významem, ESUO a EUROATOM, sloučena do jednoho společenství se společným názvem Evropská společenství (dále jen ES). V roce 1969 se ES dále vyvíjelo, když si dalo za cíl vytvořit na území Evropy hospodářskou a měnovou unii, která měla v té době ještě bezhotovostní platební jednotku ECU,⁵ jež byla předchůdkyní novodobého Eura. S tímto vývojem však souvisela i nutnost aktualizace a dopracování zakládacích smluv. Jednou z novelizujících smluv byla Maastrichtská smlouva z roku 1992 uzavřená v Maastrichtu, která ES přejmenovala na, dnes již nám známou, Evropskou unii a vytvořila její tří pilířovou soustavu, kdy prvním pilířem byla politika Evropských společenství a nově vzniklými pilíři jsou společná zahraniční a bezpečnostní politika a spolupráce ve věcech justice a vnitra.⁶

Po Maastrichtské smlouvě následovaly i další smlouvy, které dále rozšiřovaly míru spolupráce v rámci Evropské unie, jako například Amsterdamská smlouva a smlouva z Nice. Poslední revizní smlouvou byla poměrně kritizovaná a velice probíraná Lisabonská smlouva z roku 2007, která se stala kompromisem při odmítnutí Evropské Ústavy,⁷ proto je také považována za jednu

---

⁴ *Zakládající smlouvy* [online]. [cit. 2016-07-24]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/8917/sekce/zakladajici-smlouvy/>

⁵ *Historie hospodářské a měnové unie* [online]. [cit. 2016-10-11]. Dostupné z: http://www.europarl.europa.eu/atyourservice/cs/displayFtu.html?ftuId=FTU_4.1.1.html

⁶ *ABC práva Evropských společenství*. 5. vyd., 1. české. Praha: Informační centrum Evropské unie při Delegaci Evropské komise v České republice, 2001. ISBN 80-238-7448-9, s. 8.

⁷ GERLOCH, Aleš. *Teorie práva*. 5., upr. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2009. Právnícké učebnice (Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk). ISBN 978-80-7380-233-2, s. 125.

z nejreformnějších smluv, což zapříčinilo, že se při ratifikaci setkala s problémy a některé členské státy si z této smlouvy vyjednaly výjimky v jejím uplatňování.⁸

Tato smlouva přinesla po patnácti letech znovu tzv. depilarizaci.⁹ Nejednalo se o nic jiného, než zrušení, Maastrichtskou smlouvou zavedeného, pilířového chápání oblastí spolupráce mezi členskými státy. Velice probíraným tématem byla i druhá zásadní změna, kterou je přiznání právní subjektivity Evropské unie, která posiluje její nadstátní charakter a zvyšuje její vnímání jako subjektu práva sui generis, což s sebou ale přináší i další omezení státní suverenity jednotlivých členských států. Unie je založená na demokratických principech, což nám umožňuje chápat ji jako stát, jelikož nynější podobnost primárního práva po novelizaci Lisabonskou smlouvou s porovnáním s Ústavou,¹⁰ je veliká. Jako ústupek a zároveň k udržení chápání Unie jako dobrovolného společenství států naopak degraduje zakotvení možnosti vystoupení členského státu z ní. Na první pohled velkorysý ústupek Evropské unie potvrzující dobrovolnost členství je však těžko aplikovatelný do praxe, čehož si je i evropský zákonodárce vědom a nepočítá s masivním vystupováním členských států.¹¹

Od počátku evropské integrace po 2. světové válce dodnes došlo k rozšíření členských států ze zakládajícího počtu 6 na dnešních 28 států.¹² Tento stav ale stále není konečný, jelikož probíhají další přístupová jednání. Vůbec prvními státy, které přistoupily k zakládajícím členům, byly v roce 1973 Velká Británie, Dánsko a Irsko. V roce 1981 přistoupilo Řecko, které jako první podepsalo asociační dohodu, avšak splnění podmínek pro vstup mu trvalo déle a jak se následně i ukázalo, plnění podmínek pro přistoupení nebylo zcela dle požadavků tehdejších Evropských společenství. Následně v roce 1986 přistoupilo Španělsko a Portugalsko. V roce 1995 proběhlo čtvrté rozšiřování, kdy přistoupilo Švédsko spolu s Finskem a Rakouskem. Dále v roce 2004, došlo prozatím

---

⁸ TICHÝ, Luboš. *Evropské právo*. 4. vyd. Praha: C. H. Beck, 2011, 953 s. Právnické učebnice C. H. Beck. ISBN 978-80-7400-333-2, s. 7-40.

⁹ HAMULÁK, Ondrej. *Integrovaná se Evropa a suverenity České republiky*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2013, 133 s. Monografie a studie. ISBN 978-802-4438-160, s. 31.

¹⁰ Zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky.

¹¹ HAMULÁK, Ondrej. *Právo Evropské unie v judikatuře Ústavního soudu České republiky: reflexe členství a otázek evropského práva v ústavní judikatuře*. Vyd. 1. Praha: Leges, 2010, 251 s. Teoretik. ISBN 978-808-7212-431, s. 44-49.

¹² HAMULÁK, Ondrej; STEHLÍK, Václav. *European Union constitutional law: revealing the complex constitutional system of the European Union*. 1st ed. Olomouc: Palacký University Olomouc, 2013, 203 s. Monographs (Univerzita Palackého). ISBN 978-802-4436-159, s. 16.

k největšímu rozšíření Evropské unie o 10 států spolu s Českou republikou.¹³ Dále už je integrační proces znovu zpomalen, když v roce 2007 přistoupily pouze 2 státy Rumunsko a Bulharsko, prozatím poslední rozšíření bylo v roce 2013 o Chorvatsko.

1.1. Aktuální trend otázky vystoupení z Evropské unie

Evropská unie po 2. světové válce prošla obrovským vývojem a zároveň přinesla i hlubší a cílenou míru spolupráce jednotlivých členských států a přinesla i společnou politiku členských zemí vůči třetím zemím. Evropská unie má sloužit jako celek, který vytvoří celistvou a jednotnou Evropu. Avšak je to právě tato myšlenka, která nyní přinesla to, že jednotlivé členské státy uvažují o vystoupení. Z hlediska velikosti území Evropy a různosti evropských národů dochází často k problémům v tom, najít společnou řeč v některých otázkách souvisejících s vývojem Evropské unie. Nejsou to ale jen výše zmíněné důvody, dalším důvodem může být i společná zahraniční politika Evropské unie, která také v dnešní době uprchlické krize rozděluje Evropu a členské státy na dva tábory. Nikdy však problémy nebyly takové, aby se členské státy rozhodly k tak radikálnímu řešení, kterým vystoupení z Evropské unie je. V dnešní době je tomu ale tak, že některé státy již o vystoupení uvažují, popřípadě jsou již v procesu vystoupení z Evropské unie, což je případ Velké Británie. Tento fakt však nelze spojovat se zakotvením možnosti vystoupení do článku 50 SEU, spíše je to výsledek postupného vývoje Evropské unie, který spočívá v čím dál užší spolupráci členských států a přísné direktivy ze strany orgánů Evropské unie.

Na veškerou legislativu a nařízení Evropské unie jako první odpověděla Velká Británie, která se v referendu konaném dne 23. června 2016 rozhodla 52 % hlasů svých občanů pro vystoupení z Evropské unie.¹⁴ V dlouhé historii se jedná o první členský stát, který chce Evropskou unii opustit. Často se objevují informace, že některé státy již Evropskou unii opustili, ale tato informace je nepřesná, jelikož žádný členský stát prozatím z Evropské unie nevystoupil, ale v minulosti nastaly již případy, kdy některá závislá území členských států přestala uplatňovat *acquis communautaire*. V těchto případech se však nejedná přímo o vystoupení v pravém

---

¹³ V roce 2004 přistoupily ještě Estonsko, Kypr, Litva, Lotyšsko, Maďarsko, Malta, Polsko, Slovensko a Slovinsko.

¹⁴ *Brexit: All you need to know about the UK leaving the EU* [online]. 2016 [cit. 2016-09-23]. Dostupné z: <http://www.bbc.com/news/uk-politics-32810887>

slova smyslu, ale de facto z hlediska uplatňování *acquis communautaire* to vystoupení je, jelikož pro daná území neplatí unijní předpisy, ani politika.

Co se týká výše zmíněných případů, vystoupení z Evropské unie bylo pouze z hlediska ukončení uplatňování *acquis communautaire*, ne tedy vystoupení v pravém slova smyslu. Konkrétně se jedná o Grónsko, které je závislé území Dánska, které je stále členem Evropské unie. Grónsko se z uplatňování *acquis communautaire* vyvázalo ještě v době existence Evropských společenství. Ve druhém případě se jedná o případ Ostrova Svatého Bartoloměje, což je závislé území Francie, která je významným členem Evropské unie také dodnes. Ostrov Svatého Bartoloměje figuruje jako první případ ukončení uplatňování *acquis communautaire* na svém území v rámci existence Evropské unie a už i za účinnosti Lisabonské smlouvy.¹⁵ V obou případech se jedná dokonce i o území, která náleží k jinému světovému světadílu. Oba případy dokonce zhruba nastínily postup jak by mohlo do budoucna vystoupení z Evropské unie vypadat, to hlavně případ Grónska, kde se také konalo prvotně referendum, na základě kterého poté Dánsko požádalo o vyvázání Grónska ze smluv Evropských společenství¹⁶ a následně i dle tohoto případu byla stanovena dvouletá lhůta pro fikci vystoupení.¹⁷ To že se nejednalo přímo o vystoupení, dokazuje i to, že Grónsku zůstal status přidruženého území se zvláštním vztahem k Dánsku.¹⁸

Další případ nastal k 1. lednu 2012, to že se nejednalo o vystoupení ani v tomto případě ukazuje to, že ačkoliv byla již účinná Lisabonská smlouva, tak nebyl aplikován článek 50 SEU, ale byl aplikován článek 355 SFEU¹⁹ a došlo opět, jako v případě Grónska, pouze ke změně statutu Ostrova Svatého Bartoloměje na přidružené území Evropské unie, čímž bylo i zde ukončeno uplatňování *acquis communautaire*, ale ponechání si některých výhod, které v sobě právě přidružené členství zahrnuje. Stejný statut přidruženého území mají i například Nizozemské Antily, Britské Bermudy, či Kanárské ostrovy.²⁰

---

¹⁵ První země opouští EU [online]. 2010 [cit. 2015-03-01]. Dostupné z: <http://mach.blog.ihned.cz/c1-48710850-prvni-zeme-opousti-eu>

¹⁶ ZBÍRAL, Robert. Vystoupení z Evropské unie ve světle evropského a mezinárodního práva. *Právník*, 2008, roč. 147, č. 7, ISSN 0231-6625 s. 754.

¹⁷ WEISS, Friedl. Greenland withdrawal from the european communities. *European law review*. 1985, roč. 10, č. 2. ISSN 0307-5400, s. 182-185.

¹⁸ Viz článek 128 SFEU a příloha číslo II k SFEU a článek 204 SFEU.

¹⁹ Viz článek 355, odstavec 6 SFEU.

²⁰ První země opouští EU [online]. 2010 [cit. 2015-03-09]. Dostupné z: <http://mach.blog.ihned.cz/c1-48710850-prvni-zeme-opousti-eu>

1.2. Vyloučení z Evropské unie

S postupným vývojem Evropské unie se poslední dobou stále častěji objevují různé krize, které musí členské státy řešit, ať už se jedná o aktuálně krizi uprchlickou, která rozděluje členské státy, ve kterých se budí často i myšlenky Evropskou unii opustit, popřípadě, zda se jednalo dříve o krizi ekonomickou, kdy zase byla aktuální otázka vyloučení členského státu, což je postup, který není nikde dodnes v *acquis communautaire* nikde upraven.²¹ SEU upravuje možnost členskému státu pozastavit členství, ale o vyloučení také ve svém textu nikde nehovoří, často však v době ekonomické krize zazněl názor, který žádal vyloučení Řecka z Evropské unie.²² Dle některých názorů by byl žádoucí nejen odchod Řecka, ale všech předlužených členských států alespoň z měnové unie.²³

Vzhledem k rozšiřovacím tendencím není však vyloučení členského státu ze strany Evropské unie příliš aktuální otázka, což ukázal i případ Řecka, které ačkoliv ekonomicky táhlo ke dnu jak ostatní členské státy, tak i celou Evropskou unii, přesto nakonec k jeho vyloučení nedošlo a bylo za každou cenu zachráněno, i když se jeho vyloučení často objevovalo v diskuzích.

Jak jsem již výše zmiňoval, vyloučení z Evropské unie není nikde výslovně upraveno, avšak extenzivním výkladem článku 7 SEU lze tuto možnost dovodit, když by k vyloučení v tomto případě mohlo dojít tak, že Rada Evropské unie rozhodne o změně opatření, kterým bylo členskému státu pozastaveno členství. Za změnu v tomto případě by se dalo považovat právě vyloučení tohoto státu, tedy úplné zastavení členství.²⁴ Co se však nabízí více, je aplikace Vídeňské úmluvy o smluvním právu, stejně jako tato možnost připadala v úvahu pro možnost vystoupení z Unie před zakotvením článku 50 SEU Lisabonskou smlouvou. Pro možnost vyloučení by se dal aplikovat jeden z článků 60 až 62 Vídeňské úmluvy o smluvním právu.²⁵ Jako nejlepší pro aplikaci se jeví hned první z těchto tří článků a to článek 60, který říká, že pokud je porušena smlouva, lze přerušit její

---

²¹ Evropa zvažuje možnost vyloučení [online]. 2011 [cit. 2015-02-27]. Dostupné z: <http://www.voxeurop.eu/cs/content/article/997611-evropa-zvazuje-moznost-vyloucení>

²² ZBÍRAL, Robert. Vystoupení z Evropské unie ve světle evropského a mezinárodního práva. *Právník*, 2008, roč. 147, č. 7, ISSN 0231-6625 s. 763.

²³ SINN, Hans-Werner. *V pasti eura: alternativní scénáře a kvantifikace: příspěvek k formulaci nové evropské strategie pro Českou republiku*. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury (CDK), 2016. ISBN 978-80-7325-394-3, s. 119.

²⁴ Viz článek 7, odstavec 4 SEU.

²⁵ FUNTA, Rastislav; Štefan NEBESKÝ a Filip JURIŠ. *Európske právo*. 1st ed. in Tribun EU. Brno: Tribun EU, 2012, 472 s. Librix.eu. ISBN 978-802-6302-278, s. 81.

uplatňování, popřípadě ji zcela zrušit, a to na základě toho, že pokud členský stát (smluvní strana smlouvy o přistoupení) nedodrží své povinnosti a závazky z této smlouvy, lze tuto jeho činnost považovat za porušení smlouvy a tedy i jako nezáměr na dalším setrvání jako smluvní strana dané dohody.²⁶ Toto jednání státu však musí být prokazatelné včetně toho faktu, že daný členský stát již nechce dále být smluvní stranou, důležité v tomto případě je i to, že ostatní členské státy, které jsou smluvními stranami této multilaterální smlouvy, musí při jejím vypovězení vůči danému členskému státu postupovat společně jako celek.

1.3. Vystoupení z Evropské unie obecně

Možnost vystoupení z Evropské unie byla až do 13. prosince 2007 pouze teoretickým pojmem, který bylo nutné dovozovat z jiných právních oblastí, změnu přinesla Lisabonská smlouva podepsaná dne 13. prosince 2007 v Lisabonu, jejíž účinnost byla od 1. prosince 2009 po ratifikaci všemi členskými státy. Tato smlouva nahradila všechny předchozí zakládací smlouvy. Text Lisabonské smlouvy byl vypracován jako ústupek při nepřijetí Evropské ústavy, kdy Lisabonská smlouva je prakticky obdobným dokumentem, který má odlišnou formu oproti plánované Evropské ústavě, která se právě pro svou povahu setkala s odporem k jejímu přijetí. Lisabonská smlouva proto byla vypracována a přijata jako kompromis pro členské státy, které nesouhlasily s přijetím Evropské ústavy. I proto text smlouvy vychází převážně z textu Evropské ústavy a v mnohém si jsou oba dokumenty velice podobné.²⁷

Lisabonská smlouva vnesla do *acquis communautaire* i mnoho nových institutů a změnila i chápání celkového fungování a spolupráce mezi členskými státy Evropské unie. Jedním z nových institutů, který byl zakotven do komunitárního práva je i právě možnost členského státu rozhodnout se pro vystoupení z Evropské unie, což je nyní možné na základě dikce článku 50 SEU, který je někdy označován i za tzv. „záchrannou brzdu“.²⁸ Samotný článek 50 SEU přinesl změnu vnímání Evropské unie jako celku, kdy po nepřijetí Evropské ústavy, jež také obsahovala možnost vystoupení členského státu, došlo k posílení

---

²⁶ ČEPELKA, Čestmír; ŠTURMA, Pavel. *Mezinárodní právo veřejné*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2008, 840 s. Právnické učebnice C. H. Beck. ISBN 978-807-1797-289, s. 25-27.

²⁷ GERLOCH, Aleš. *Teorie práva*. 6. aktualizované vydání Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013, 310 s. Právnické učebnice (Aleš Čeněk). ISBN 978-807-3804-541, s. 127.

²⁸ The Norway option [online]. 2013 [cit. 2015-02-25]. Dostupné z: https://www.youtube.com/watch?v=JqMeOjfgp_w

suverenity jednotlivých členských států. Suverenita členských států byla právě jeden z důvodů nepřijetí Evropské ústavy. Výslovné zakotvení možnosti vystoupení Evropské unie však může mít za následek i opačnou tendenci jejího rozvoje, kdy by jednotlivé členské státy mohly žádat o vystoupení z Evropské unie. V horším případě by článek 50 SEU využívaly jako hrozbu k tomu, aby prosadily své zájmy v rámci Evropské unie. Pro přijetí Lisabonské smlouvy byl však článek 50 SEU důležitý v tom ohledu, že jednotlivé členské státy mají výslovně zakotvenou možnost vystoupení, což bylo jedním z bodů, aby ratifikace této smlouvy proběhla bez větších problémů v parlamentech členských států. Vložení ustanovení o možnosti vypovědět a ukončit členství může být pro Evropskou unii výhodné i v tom směru, že pokud mají členské státy, jistou možnost vystoupit, mohou poté být otevřenější pro přijímání nových a značně rizikovějších předpisů a nařízení.²⁹

Lisabonská smlouva s sebou přinesla vyřešení problému, zda je možné z Evropské unie vystoupit či ne, ale strohé znění článku 50 SEU přineslo další otázky ohledně tohoto tématu, a to jaký by byl proces vystoupení členského státu z Evropské unie. Máme možnost vystoupit, máme určeno, komu se záměr o vystoupení sděluje, článek 50 SEU dokonce umožňuje i fikci vystoupení, avšak nikde není stanoveno, jak má vypadat celý proces vystoupení z Evropské unie.

1.3.1. Znění článku 50 SEU a proces vystoupení z Evropské unie

Článek 50 SEU zakotvený Lisabonskou smlouvou vychází a je i totožný s článkem I-60³⁰ Evropské ústavy, která nebyla přijata, avšak byla inspirací pro Lisabonskou smlouvu, která prosadila alespoň nějaké myšlenky této zmiňované Evropské ústavy. Článek 50 SEU je někdy vnímán jako průlomový, avšak prakticky nic nového nepřinesl, pouze již výslovně stanovil možnost vystoupení z Evropské unie a zakotvil ji i do *acquis communautaire*. Předtím vystoupení z Evropské unie bylo možné jen na základě Vídeňské úmluvy a smluvním právem. Článek 50 SEU, však vystoupení řeší na úrovni členských států o trochu podrobněji, než kdyby se aplikovala obecná úprava mezinárodního práva. Proto je

---

²⁹ ZBÍRAL, Robert. Ustanovení o vystoupení z EU v Lisabonské smlouvě: Nedokonalá úprava pro vyhocenou situaci. Wolters Kluwer, s.r.o., *Jurisprudence*, 2012, roč. 21, č. 6. ISSN 18023843, s. 18.

³⁰ *Smlouva o Ústavě pro Evropu: smlouva o Ústavě pro Evropu: protokoly a přílohy I a II připojené ke Smlouvě o Ústavě pro Evropu: prohlášení, která se připojují k závěrečnému aktu mezivládní konference, a závěrečný akt: Euroústava - 50 otázek a odpovědí*. 1. vyd. Žehušice: Městské knihy, 2005. ISBN 978-808-6699-271, s. 37.

dobré, že má Evropská unie vlastní úpravu institutu vystoupení, kde je řešen podrobněji proces vystoupení, který tak má pevně daný řád. Problematika vystoupení z Evropské unie je složitá a samotné vystoupení je závazným rozhodnutím, jehož postup by měl být upraven podrobně. Dle mého názoru i nynější úprava v článku 50 SEU není ještě zcela ideální a je také dosti obecná.

Článek 50 SEU zní:

„1. Každý členský stát se v souladu se svými ústavními předpisy může rozhodnout z Unie vystoupit.

2. Členský stát, který se rozhodne vystoupit, oznámí svůj záměr Evropské radě. S ohledem na pokyny Evropské rady Unie sjedná a uzavře s tímto státem dohodu o podmínkách jeho vystoupení, s přihlédnutím k rámci jeho budoucích vztahů s Unii. Tato dohoda se sjednává v souladu s čl. 218 odst. 3 Smlouvy o fungování Evropské unie. Jménem Unie ji uzavře Rada,³¹ která rozhoduje kvalifikovanou většinou po obdržení souhlasu Evropského parlamentu.

3. Smlouvy přestávají být pro dotyčný stát použitelné dnem vstupu dohody o vystoupení v platnost, nebo nedojde-li k tomu, dva roky po oznámení podle odstavce 2, nerozhodne-li Evropská rada jednomyslně po dohodě s dotyčným členským státem o prodloužení této lhůty.

4. Pro účely odstavců 2 a 3 se člen Evropské rady nebo Rady, který zastupuje vystupující členský stát, nepodílí na jednáních ani rozhodnutích Evropské rady nebo Rady, která se jej týkají. Kvalifikovaná většina je vymezena v souladu s čl. 238 odst. 3 písm. b) Smlouvy o fungování Evropské unie.

5. Pokud stát, který z Unie vystoupil, požádá o nové přistoupení, podléhá tato žádost postupu podle článku 49“.³²

Jak jsem již výše zmiňoval, článek 50 SEU je, vzhledem ke složitosti procesu vystoupení z Evropské unie s ohledem na míru spolupráce a na množství uzavřených dohod a aplikovaných směrnic a nařízení, příliš stručný. Navíc neřeší nikterak podrobněji problematiku vystoupení členského státu, který by byl členem měnové unie. Složitost vystoupení v tomto případě by byla ještě větší, jelikož

---

³¹ Jedná se o Radu Evropské unie, která konečné znění dohody o vystoupení uzavírá.

³² *Konsolidované znění Smlouvy o Evropské unii a Smlouvy o fungování Evropské unie: Listina základních práv Evropské unie.* Lucemburk: Úřad pro publikace Evropské unie, 2010, 403 s. ISBN 978-928-2425-725, s. 43-44.

vystupující členský stát by se musel vyrovnat navíc s navrácením na vlastní měnu, kterou měl před přijetím Eura. Nikde prozatím není řešena ani možnost v takovémto případě i přes vystoupení z Evropské unie možnost ponechat si jako národní měnu Euro. Možná stručnost a nepropracovanost článku 50 SEU je zapříčiněna tím, že zde jsou spíše rozšiřující tendence Evropské unie a nepočítá se tudíž s tím, že by někdy došlo k aplikaci tohoto článku 50 SEU v praxi. Dnes však případ Velké Británie ukazuje pravý opak a proto v následujících dvou letech, kdy budou mezi Evropskou unií a Velkou Británií probíhat rozpravy o podmínkách vystoupení, bude proces vystoupení nastíněn a jeho využití v praxi již dostane přibližnou konkrétní podobu. Avšak proces vystoupení z měnové unie zůstane bez konkrétní podoby i nadále.

Odstavec 1 článku 50 SEU řeší pouze možnost z Evropské unie vystoupit, a dále stanovuje jednu podmínku, kdy se může členský stát rozhodnout vystoupit, což lze, jen pokud to bude v souladu s jeho ústavními předpisy. Z toho vyplývá, že záměr vystoupení musí být přijat v tom nejsilnějším právním režimu, který je na úrovni ústavních norem. Těžko tedy bude možné vystoupit jen na základě usnesení jedné komory Parlamentu, která odhlasuje toho usnesení nadpoloviční většinou.³³

Ve druhém odstavci je stanoveno, jak záměr oznámit orgánům Evropské unie a určuje, který orgán je legitimovaný k přijetí oznámení o záměru vystoupit z Evropské unie a následně je i v tomto odstavci řešen velice stručně postup, jak budou vypadat jednání o vystoupení a na základě jakých rozhodnutí ze strany Evropské unie. Odstavec 2 stanovuje, že záměr o vystoupení oznamuje členský stát, který se hodlá vystoupit u Evropské rady, která následně dává pokyny Evropské unii, která povede i jednání o vystoupení s daným členským státem a sjedná konečnou dohodu, která vystoupivšímu členskému státu stanoví podmínky pro vystoupení a zároveň se v ní sjednají budoucí vztahy k Evropské unii. Veškerá jednání budou probíhat dle článku 218 odst. 3 SFEU. Konečnou podobu dohody uzavírá Rada Evropské unie, avšak jménem Evropské unie. Rozhodnutí o znění dohody Rada Evropské unie ještě před uzavřením schvaluje, kdy je nutné, při jejím schvalování rozhodovat kvalifikovanou většinou³⁴ a je nutné před tímto schválením mít i souhlasné stanovisko se zněním dohody od Evropského

---

³³ RUTH, Hrsg. von Matthias Niedobitek und Simone. *Die neue Union Beiträge zum Verfassungsvertrag*. 1. Aufl. Berlin: Duncker und Humblot, 2007. ISBN 978-342-8123-483, s. 55.

³⁴ Viz článek 238 odst. 3 písm. b) SFEU.

parlamentu. Chybí však stanovení způsobu, jakým má Evropský parlament přijmout toto souhlasné stanovisko, proto je nutné najít postup v jednacímu řádu Evropského parlamentu.³⁵ Dle článku 82 ve spojení s článkem 81 jednacího řádu Evropského parlamentu,³⁶ Evropský parlament rozhodne o souhlasu s dohodou o vystoupení většinou odevzdaných hlasů. Postup udělení tohoto souhlasu Evropského parlamentu se smlouvou o vystoupení z Evropské unie je dán článkem 99 jednacího řádu Evropského parlamentu. Evropský parlament poté rozhoduje o příslušné smlouvě či jiném aktu, ke kterému je podle SEU nebo SFEU třeba jeho souhlasu, v jediném hlasování o udělení souhlasu. Většina potřebná pro přijetí souhlasu odpovídá většině stanovené v příslušném článku SEU nebo SFEU, který tvoří právní základ navrhovaného aktu, nebo většině odevzdaných hlasů, pokud žádná většina stanovena není. Pokud potřebné většiny dosaženo není, Evropský parlament zaujme zamítavé stanovisko a souhlas nevysloví. O daném souhlasu vždy ještě před projednáním rozhoduje výbor, kterému je věc přidělena, který dává Evropskému parlamentu nezávazné stanovisko k dané věci.³⁷

Odstavec 2 článku 50 SEU je jediným odstavcem, který se věnuje procesu vystoupení z Unie. V odstavci 3 je vymezena doba, kdy daný stát přestane být členem Evropské unie, kdy jsou dvě možnosti. První možnost je, že členský stát uzavřel dohodu o podmínkách vystoupení s Radou Evropské unie a poté přestane být tento stát členem Evropské unie dnem, kdy tato uzavřená dohoda vejde v platnost. Druhá možnost nám zakládá fikci vystoupení. To znamená, že pokud nedojde mezi vystupujícím členským státem a Evropskou unií k uzavření dohody o vystoupení, vystoupí daný stát uplynutím dvou let od oznámení záměru vystoupit Evropské radě. Tato fikce má za úkol zabránit protahování jednání o vystoupení vzhledem k vážnosti problematiky mají obě strany mít zájem na co nejrychlejší řešení dané situace, jelikož zbytečně protažený proces vystoupení může ovlivnit nejen ekonomiky, ale i rozvoj obou zúčastněných stran. Zároveň tato fikce znemožňuje členským státům být v odlišném režimu členství vůči ostatním členským státům po dlouhou dobu. Mírně odlišný režim při jednání o

---

³⁵ *Jednací řád Evropského parlamentu* [online]. [cit. 2016-11-25]. Dostupné z: <http://www.europarl.europa.eu/sides/getLastRules.do?language=CS&reference=TOC#T2R7>

³⁶ Viz článek 81 a 82 Jednacího řádu Evropského parlamentu. Dostupné z: <http://www.europarl.europa.eu/sides/getLastRules.do?language=CS&reference=TOC#T2R7>

³⁷ Viz článek 99 Jednacího řádu Evropského parlamentu. Dostupné z: <http://www.europarl.europa.eu/sides/getLastRules.do?language=CS&reference=TOC#T2R7>

vystoupení stanovuje odstavec 4 článku 50 SEU, ten říká, že pokud probíhají jednání o vystoupení, neúčastní se člen Rady Evropské unie nebo Evropské rady, který zastupuje vystupující členský stát jednání, která se tohoto státu týkají. Dále tento odstavec definuje, jak vypadá kvalifikovaná většina nutná pro schválení dohody o vystoupení. Kdy je přesně stanoveno, že se jedná o kvalifikovanou většinu uvedenou v článku 238 odst. 3 písm. b) SFEU.

V posledním odstavci článku 50 SEU je uvedeno, že možnost vystoupení je pouze relativní a není konečná pro daný členský stát.³⁸ Zavádí totiž možnost stát se opětovně členem Evropské unie, avšak za předpokladu, že daný stát projde znovu celým zdlouhavým procesem jednání o jeho přistoupení. V praxi tyto jednání nebudou však již tak dlouhá a náročná, jako tomu bylo při prvotním přistoupení, vzhledem k tomu, že již daný stát musel některá přísná kritéria pro členství splnit. Vše ale záleží na časovém odstupu a tendenci vývoje, jak daného státu, tak i Evropské unie.

Článek 50 přesně kopíruje článek I-60³⁹ z původně navrhované a odmítnuté Smlouvy o Ústavě pro Evropu, což jen potvrzuje ten fakt, že Lisabonská smlouva je pouze náhradou nepřijaté Smlouvy o Ústavě pro Evropu, která se tváří méně federalisticky, což je i s článkem o možnosti vystoupení prezentováno jako důkaz. Důraz je kladen na dobrovolnost vystoupení, kterou umocňuje i fakt, že Evropská unie vyjde členskému státu vstříc a de facto se s ním snaží dohodnout i podmínky další spolupráce.⁴⁰

Při vzniku byla do postupu o jednání o vystoupení zahrnuta lhůta, během které má dojít k dohodě o vystoupení členského státu. Dva roky byly stanoveny z předchozí skutečnosti, kdy Evropskou unii opustilo Grónsko, a lhůta dvou let byla dle smluvních stran postačující.⁴¹ V úvahu přichází, zda vzhledem ke zvýšené míře spolupráce, která souvisí s postupným vývojem Evropské unie, není porovnávání délky této lhůty na příkladu Grónska nevhodné.

---

³⁸ Viz článek 50, odstavec 5 SEU.

³⁹ *Smlouva o Ústavě pro Evropu*. Lucemburk: Úřad pro úřední tisky Evropských společenství, 2005. ISBN 92-824-3108-8, s. 46.

⁴⁰ PÍTROVÁ, Lenka. *Když se řekne Lisabonská smlouva: perspektiva fungování Evropské unie podle nového smluvního rámce*. Vyd. 1. Praha: Odbor informování o evropských záležitostech, Úřad vlády České republiky, 2008, 156 s. ISBN 978-808-7041-482, s. 61-62.

⁴¹ ZBÍRAL, Robert. Ustanovení o vystoupení z EU v Lisabonské smlouvě: Nedokonalá úprava pro vyhocenou situaci. Wolters Kluwer, s.r.o., *Jurisprudence*, 2012, roč. 21, č. 6. ISSN 18023843, s. 20.

1.3.2. Opětovná možnost přistoupení

Jak říká odstavec 5 článku 50 SEU, je možné se po vystoupení opětovně stát členem Evropské unie. To vše ale jen za podmínek článku 49 SEU⁴², to znamená, že případný stát, ucházející se znovu o přistoupení, musí splnit znovu všechny podmínky, které již splňoval dříve, včetně Kodaňských kritérií. Je nutné podotknout, že situace bude znatelně snadnější než u žadatelských států, které členy Evropské unie prozatím nebyly. Tento případný stát totiž už bude splňovat často většinu Kodaňských kritérií.⁴³ Zároveň lze i očekávat zpřísněné podmínky ze strany Evropské unie, popřípadě zajištění loajality tohoto žadatelského státu vůči Evropské unii. Pro zajištění uzemní integrity je v samotném zájmu Evropské unie zachovat si svůj postoj a eliminovat případy protichůdných tendencí, nikoliv však politikou udělování mnoha výjimek z uplatňování *acquis communautaire*. Zároveň je ale nutné brát v potaz to, aby jednotlivé členské státy nezneužívaly klauzuli o vystoupení pouze jako nátlakovou techniku k prosazení svých cílů, které nemusí být vždy pro Evropskou unii jako celek přijatelné.

Vezmeme si jako příklad nyní asi nejaktuálnější případ Velké Británie, která uvažuje nad vystoupením. Pokud by opravdu došlo k jejímu vystoupení a dále by následným vývojem došlo k tomu, že by Velká Británie opětovně měla zájem stát se členem Evropské unie, je vhodné se z pohledu Evropské rady zamyslet, zda by nebylo dobré, při následovném přijímacím procesu, nepovolovat tzv. *opt-out*, popřípadě ztrátu již dříve uplatňovaných výhod vůči tomuto státu. Pokud tedy bude chtít členský stát vystoupit, je nutné, aby to pro něj při pohledu do budoucna mělo i nějaké *de facto* sankce. Poté je jisté, že by se institut vystoupení nezneužíval tak často, jako kdyby daný stát vystoupil a následně vstoupil a platily pro něj stejné podmínky, jakoby se členství vůbec nepřerušilo.

---

⁴² Viz článek 49 SEU.

⁴³ To vše, pokud se jeho ekonomika, po oddělení od ekonomiky EU, nezhroutila.

2. Česká republika a její členství v Evropské unii

Česká republika se stala členem Evropské unie 1. května 2004 spolu s dalšími devíti státy, avšak přístupová jednání začala o mnoho let dříve. Již v roce 1978 uzavřela tehdy ještě Československá socialistická republika autolimitační sektorové ujednání pro obchod s hutnickými výrobky v rámci Všeobecné dohody o clech a obchodu (dále jen GATT) s ESUO. Tím byla započatá spolupráce na mezinárodní úrovni. K této dohodě přibyla v roce 1982 obdobná dohoda s EHS. Následně v roce 1988 navázala Česká republika s Evropským společenstvím bližší vztahy, kdy byla v Bruselu podepsána dohoda o obchodu s průmyslovými výrobky.⁴⁴ Tato dohoda však byla po jednom roce následkem situace v listopadu 1989 nahrazena zcela novou dohodou, která tehdy Československu zajistila ještě vyšší úroveň spolupráce s Evropským společenstvím. Touto dohodou byla tzv. kooperační dohoda, která v sobě zahrnovala obchodní a hospodářskou spolupráci a byla uzavřena mezi EHS a EUROATOMEM. Byla podepsána v Bruselu dne 7. května 1990 a její cíl byl rozvoj obchodu a harmonizace hospodářských vztahů s Evropským společenstvím. Její platnost byla stanovena na dobu 10 let.

Bilaterální vztahy mezi Československou federativní republikou a Evropským společenstvím vytvořily asociační smlouvy nazývané také jako evropské dohody. Dne 16. prosince 1991, byla podepsána dohoda o přidružení nejen Československé federativní republiky k Evropským společenstvím.⁴⁵ Tuto dohodu bylo nutné ratifikovat všemi jejími smluvními stranami, a proto byla podepsána ještě jedna prozatímní dohoda, která upravovala vztahy přímo mezi EHS, ESUO a Československou federativní republikou. Tato bilaterální smlouva obsahovala i přesný harmonogram vytvoření zóny volného obchodu s Československou federativní republikou s mezním termínem do 1. ledna 2002. Její platnost byla od 1. března 1992 s tím, že zrušila a nahradila dohodu z roku 1989.

Dalším milníkem ve vývoji spolupráce s Evropským společenstvím byl rok 1993, když od 1. ledna 1993 zapříčinil rozpad Československa dočasné

---

⁴⁴ ZAHRADNÍK, Petr. *Vstup do Evropské unie: přínosy a náklady konvergence*. Praha: C. H. Beck, 2003. Beckova edice ekonomie. ISBN 80-717-9472-4, s. 11.

⁴⁵ Evropská dohoda o přidružení ČSFR, Maďarska a Polska k Evropským společenstvím ze dne 16. 12. 1991.

přerušeni ratifikačního procesu Evropské dohody, avšak v důsledku toho, že Česká republika a Slovensko byly nástupnické státy Československa, proces rozšiřování spolupráce mezi Evropským společenstvím a Českou republikou se nepřerušil a pokračoval právě na základě bilaterální Prozatímní dohody. Vývoj se nyní týká již pouze České republiky, a proto byla dne 4. října 1993 v Lucemburku podepsána dohoda, která založila přidružení České republiky k Evropskému společenství. V této dohodě se upravil základní právní rámec, který upravoval právě bližší vztahy České republiky a Evropského společenství. Jeho základem byla podpora rozvoje obchodování a hospodářských styků s členskými státy tohoto společenství, nutnost dodržování základních lidských práv a svobod, zároveň znamenala i postupné přibližování a začleňování České republiky do pozdější Evropské unie. Následně byla ratifikována i Evropská dohoda, která vstoupila v platnost dne 1. února 1995.

Oficiální žádost České republiky o vstup do Evropské unie podal 23. ledna 1996 v Římě tehdejší premiér Václav Klaus. Evropská komise ihned předložila dokumenty, které sloužily k vypracování posudku na státy, které se ucházejí o členství v Evropské unii. Tyto dokumenty předala Česká republika vyplněné do konce roku 1996 Evropské komisi. Z toho důvodu mohla již v polovině roku 1997 Evropská komise předložit program pro rozšíření Evropské unie známý pod názvem Agenda 2000. V tomto programu bylo zahrnuto 10 kandidátských zemí a zároveň na ně byly vypracovány posudky, které udávaly schopnost států splnit podmínky pro přistoupení. Česká republika byla navržena jako jeden ze států, který dokáže splnit tyto podmínky v blízké době a bylo doporučeno, aby byla s Českou republikou zahájena přístupová jednání.

Co se týká Pravidelných zpráv Evropské komise o pokroku České republiky v procesu přistoupení, bylo konstatováno, že Česká republika je právním státem, který dodržuje lidská práva, má funkční tržní ekonomiku, která je schopna konkurovat i ekonomikám členských států Evropské unie. Dále bylo konstatováno, že při intenzivní snaze je schopná aplikovat i *acquis communautaire* v poměrně blízké budoucnosti. Zprávy však nebyly jen pozitivní a uváděly i řadu nedostatků, které musela Česká republika před vstupem do Evropské unie odstranit. Tyto zprávy o pokroku České republiky v procesu přistoupení byly vypracovávány každoročně, přičemž v nich byly konstatovány

pokroky, popřípadě neúspěchy České republiky při splňování podmínek pro členství v Evropské unii.⁴⁶

Na základě konečného doporučení Evropské komise a kladného výsledku posudku Evropské komise představitelé členských států rozhodli v prosinci 1997 v Lucemburku na zasedání Evropské rady tak, že pozvali 11 kandidátský států, které se ucházely o vstup do Unie k jejich vstupu. Konkrétně se jednalo o tyto státy: Českou republiku, Polsko, Maďarsko, Slovensko, Slovinsko, Rumunsko, Lotyšsko, Litvu, Bulharsko, Estonsko a Kypr.⁴⁷ Za Českou republiku toto pozvání přijal tehdejší prezident Václav Havel.

Na jaře 1998 se konaly konference, které zahájily přístupová jednání nejen s Českou republikou, ale také s Kypr, Maďarskem, Slovinskem, Polskem a Estonskem. Rozšiřování Unie bylo zahájeno 30. března 1998 v Bruselu, kdy se tohoto zahájení účastnili ministři zahraničí členských států a ministři zahraničí jedenácti kandidátských států. Za Českou republiku to byl Jaroslav Šedivý. Následující den bylo oficiálně zahájeno jednání s Českou republikou spolu s dalšími pěti kandidátskými státy. Prvním bodem přístupových jednání byl tzv. screening, což je analytické zkoumání a rozbor legislativy kandidátské země a její srovnání s právem Evropské unie. Tento screening probíhal v 31 kapitolách, kdy každá z kapitol byla část *acquis communautaire*. U každé kapitoly bylo vyhotoveno stanovisko Evropské komise a též i kandidátského státu. Stanoviska Evropské komise podléhala ještě schvalování Radou Evropské unie. Každou kandidátskou zemi reprezentovala skupina lidí v čele s hlavním vyjednávačem, kdy pro Českou republiku byl hlavním vyjednávačem jmenován 14. ledna 1998 Pavel Telička, tehdejší náměstek ministra zahraničních věcí. Vyjednávací týmy byly vytvořeny i ze strany Evropské unie, kdy pro každou kandidátskou zemi byl ustanoven jiný tým v čele s jiným hlavním vyjednávačem. Evropská komise pravidelně proces vyjednávání monitorovala a každý rok vždy vydala zprávu o tom, jak Česká republika plní či neplní plány a podmínky, které jsou jí kladeny pro to, aby se mohla stát plnohodnotným členem Evropské unie. V této zprávě byl hlavně zmiňován pokrok od předchozí zprávy a také se pečlivě sledovalo plnění kritérií potřebných pro vstup do Evropské unie. Dokonce se ve zprávě zmiňovala

⁴⁶ *Hodnotící zprávy Evropské komise* [online]. [cit. 2016-11-25]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/8651/sekce/hodnotici-zpravy-evropske-komise/>

⁴⁷ *Závěry Evropské rady (1993–2003): Zasedání Evropské rady, Lucemburk, 12. a 13. prosince 1997* [online]. [cit. 2016-10-12]. Dostupné z: <http://www.consilium.europa.eu/cs/european-council/conclusions/1993-2003/>

situace, jaká panuje v České republice, aby podané informace byly co nejpřesnější a mohly podat ucelený pohled na postup České republiky při cestě za členstvím v Evropské unii.

První zpráva, která hodnotila postup České republiky, byla zveřejněna dne 4. listopadu 1998, poslední zpráva byla ze dne 5. listopadu 2003. Poslední zpráva byla Souhrnná monitorovací zpráva o přípravách České republiky na členství, kde byly zhodnoceny veškeré pokroky České republiky za dobu přístupových jednání.

Od 12. do 13. prosince 2002 se konalo zasedání Evropské rady v Kodani, na kterém byla uzavřena předvstupní vyjednávání a plnění podmínek Unie ze strany deseti kandidujících států, včetně České republiky. V souladu se stanoviskem Evropské komise ze zprávy z roku 2002 zde bylo také rozhodnuto o přijetí těchto kandidátských států ke dni 1. května 2004. Zároveň byla uzavřena všechna vyjednávání ohledně přistoupení členských států a stanovování přechodných podmínek pro tyto státy, aby se mohly vyrovnat se změnou a akceptovat *acquis communautaire* a závazky které s sebou členství v Evropské unii přináší v co nejzazším termínu.

Tento akt ukončení přístupových jednání s sebou přinesl i možnost vytvoření konečného znění Smlouvy o přistoupení. V roce 2003 tuto smlouvu připomínkovala Evropská komise a následně byla předložena Evropskému parlamentu ke schválení. K jejímu schválení byla potřeba jí schválit absolutní většinou členských států. Hlasování o této smlouvě proběhlo dne 9. dubna 2003, a následně tato Smlouva o přistoupení byla schválena i Radou pro všeobecné záležitosti dne 14. dubna 2003. Nakonec byla dne 16. dubna 2003 v Aténách podepsána Smlouva o přistoupení České republiky, za Českou republiku se tohoto slavnostního aktu zúčastnil tehdejší prezident Václav Klaus a tehdejší premiér Vladimír Špidla. Po tomto aktu zbývala už pouze ratifikace Smlouvy o přistoupení členskými státy Evropské unie, kdy byla tato smlouva ratifikována už i členskými státy, které na základě ní právě přistoupily, avšak ratifikace probíhala různými způsoby. V původních členských státech proběhla ratifikace schválením Smlouvy o přistoupení národními parlamenty. V nově přistoupivších státech kromě Kypru probíhala referenda o vstupu do Evropské unie, na základě kterých byla právě tato smlouva národními parlamenty schválena.

Referendum v České republice proběhlo ve dnech od 13. do 14. června 2003 s účastí občanů 55,21 % a s převládajícím souhlasem se vstupem do Evropské unie v poměru 77,33 % pro členství a 22,67 % proti členství. Proto mohla dne 1. května 2004 Smlouva o přistoupení vstoupit v platnost a Česká republika je od tohoto okamžiku plnohodnotným členem Evropské unie.⁴⁸

2.1. Česká republika v Evropské unii, přínosy členství

Před vstupem do Evropské unie panovalo mnoho obav, zda členství bude pro Českou republiku přínosné, ačkoliv se lidé v referendu vyjádřili pro vstup. Navzdory veškerým obavám však záporná očekávání zůstala nenaplněna a pozitiva členství převážila. Česká ekonomika byla i nadále stabilní stejně jako míra inflace. Kladné bylo i oživení vývozu a dovozu, což zapříčinilo po dlouhé době i zlepšení salda obchodních bilancí, které se dostalo po dlouhé době do pozitivních čísel.

Česká ekonomika v 90. letech nebyla v důsledku recese způsobené bankovní krizí příliš prosperující zemí. V roce 1997 HDP dokonce i klesalo. Avšak spolu se zahájením přístupových jednání s Českou republikou bylo nutné reformovat českou ekonomiku tak, aby byla schopna dostat tzv. Kodaňským kritériím a reálně uvažovat o přistoupení k Evropské unii. Tyto institucionální a ekonomické reformy zajistily, že se česká ekonomika zase dostala na vzestup a do kladných čísel. Spolu s tím zahájená jednání o přistoupení přivedla do České republiky další zahraniční investory s vidinou růstu ekonomiky a následného začlenění do jednotného trhu Evropské unie. To vše přidávalo české ekonomice na obrátkách. Před samotným přistoupením bylo vytvořeno několik studií, které predikovaly pro nové členy Evropské unie a pro Českou republiku výraznější růst ekonomiky, než kdyby nepřistoupili. Pro stávající členské státy tyto studie nepřinesly takové pozitivní prognózy, avšak i pro ně to pořád znamenalo ekonomický růst.

Po roce 2004 se naplnily prognózy a Česká republika dosáhla růstu HDP přes 6 % ročně, u některých dalších nových členských států tato čísla byla dokonce i vyšší. Většinou k tomuto pomohl právě otevřený společný trh, kdy obchodní společnosti z členských států využily rozšíření území Evropské unie a

---

⁴⁸ Historie vstupu ČR do EU: Co všechno předcházelo vstupu ČR do EU? [online]. 2006 [cit. 2015-02-20]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/ceskarepublika/cr_eu/index_cs.htm#zadost

expandovaly do nově přistoupivších zemí. Další růst ekonomik zapříčinil rozvoj a s ním spojené investování v jednotlivých zemích do moderních technologií, což však přineslo i vyšší míru zadlužování. To vše se projevilo v době hospodářské krize, to ale nebyl případ České republiky, která i přes vysoký ekonomický růst nezvyšovala zadlužení finančního sektoru, ani soukromého sektoru, proto se hospodářská krize neprojevila v České republice tak rychle a ani její průběh nebyl tak drastický.

Růst ekonomiky s sebou přinesl i následné snížení nezaměstnanosti, která v porovnání s ostatními členskými státy, byla i tak relativně nízká.

V době hospodářské a finanční krize, která Českou republiku nezasáhla v takové míře, přesto však došlo ke snížení růstu HDP a zvyšování nezaměstnanosti. Na začátku roku 2014 se nezaměstnanost dostala na nejvyšší hodnoty v rámci existence samostatné České republiky a to na 8,6 %.⁴⁹

Nyní už Česká republika nemůže očekávat takové množství zahraničních investic, jako tomu bylo po zahájení přístupových jednání a v době po vstupu do Evropské unie. Nyní Evropská unie zaostává v ekonomickém růstu za ostatními ekonomikami z toho důvodu, že vede restriktivní fiskální politiku a dále zde chybí dlouhodobější plány pro růst ekonomiky. Právě nekonceptnost české politiky vedla k útlumu, kdy nebyly dostatečně řešeny investice do infrastruktury a investičních pobídek. V posledních letech je česká ekonomika znovu na vzestupu a je jednou z nejvýkonnějších v rámci Evropské unie.

Jedním z přínosů členství v Evropské unii je i integrace do jednotného evropského trhu. Ten je klíčovým prvkem a základním stavebním kamenem celé Evropské unie, kdy jeho základní myšlenky jsou volný pohyb osob, zboží, služeb a kapitálu. Dle hodnocení ekonomické situace v Evropské unii od doby vzniku jednotného evropského trhu je zřejmé, že tento trh funguje efektivně a přispívá k ekonomickému růstu všech členských států včetně České republiky. Spolu s tímto růstem souvisí i snižování nezaměstnanosti a celkové zvyšování životní úrovně v každém členském státě. Po rozpadu východního bloku se většina ekonomik snažila přibližovat západním ekonomikám, včetně té české, proto již v době přistoupení byla Česká republika závislá na evropském trhu a přistoupení

---

⁴⁹ *Nezaměstnanost v ČR, vývoj* [online]. [cit. 2016-11-25]. Dostupné z: <http://www.kurzy.cz/makroekonomika/nezamestnanost/?G=4&A=2&page=2>

k Evropské unii přispělo k ještě vyšší propojenosti české ekonomiky s ekonomikami členských států a vytvoření nových exportních odbytišť při minimálních exportních a transportních nákladech v rámci členských států Evropské unie.

Na území Evropské unie v oblasti jednotného trhu došlo i ke standardizaci, což znamená přejímání technických, technologických a institucionálních standardů, což přináší v konečném důsledku zlepšení bezpečnosti produktů, jejich kvality a v neposlední řadě je s tímto spojený i růst inovací. Legislativní procesy dbají i na ochranu životního prostředí. Všechny standardy a legislativa v tomto oboru přináší sjednocování cen výrobků a zabraňuje výrobě nekvalitních výrobků, popřípadě výrobě těchto výrobků neekologickými postupy. Nedochozí jen ke sjednocování standardů, ale i norem, která sblíží veškeré ekonomiky, nejen členských států Evropské unie, ale i ostatních zemí světa, kterým toto přináší možnost lépe investovat na mezinárodních trzích.

Dalším přínosem členství v Evropské unii je její kohezní politika, kterou se snaží o snižování rozdílného rozvoje jednotlivých regionů a posílení hospodářské, sociální a územní soudržnosti. Tato politika má vést k celkovému rozvoji a vývoji Evropské unie. Kohezní politiku provádí Evropská unie prostřednictvím strukturálních fondů a fondu soudržnosti. Prostřednictvím těchto fondů mohou členské státy Unie čerpat finanční prostředky z rozpočtu Evropské unie dle stanovených strategií pro předem určená období a do předem určených oblastí. Čerpání těchto finančních podpor je pro Českou republiku výhodné vzhledem k její čisté pozici k rozpočtu Evropské unie, kdy Česká republika je státem, který více finančních prostředků z rozpočtu vyčerpá, než do něj přispěje. S přílivem finančních prostředků souvisí i následný rozvoj státu, vznik nových pracovních míst, modernizace infrastruktury a v neposlední řadě růst ekonomiky a hospodářství.

Již po rozpadu východního bloku, se jednotlivé postkomunistické státy staly objektem zájmu zahraničních investorů, zejména spolu s přistoupením jednotlivých států k Evropské unii. Od této doby i v České republice je velký příliv přímých zahraničních investic. Tyto investice projevují v české ekonomice tak, že roste export a přímo s tímto souvisí i další výhody, jako jsou zlepšení výroby, technologické inovace, vznik nových pracovních míst a přínos kapitálu, což je nejen Českou republikou podporováno například daňovými prázdninami

pro zahraniční investory, popřípadě příspěvky za každé vytvořené pracovní místo atd. Výhodné jsou tyto investice z hlediska jejich dlouhodobosti, kdy tyto investice nemají jen krátkodobý charakter, ale vzhledem k výstavbě výrobních hal se jedná o dlouhodobé investiční projekty, které mají přínos nejen pro stát, ale i pro jiné obchodní společnosti, které se budou například podílet na výstavbě hal.

2.2. Důvody případného vystoupení České republiky

Česká republika, respektive české území ve své historii často byla závislá na jiných státních útvarech, ať už se jednalo o závislost územní či politickou. Svě absolutní nezávislosti dosáhla Česká republika až po 1. lednu roku 1993 proto, aby se jí v roce 2004 opět vzdala, tentokrát poprvé již dobrovolně, a převedla část své svrchovanosti do Bruselu ve prospěch Evropské unie a to vše za podpory lidu, které dalo s tímto souhlas v referendu.

Důvodů pro vystoupení z Evropské unie je mnoho, ale dalo by se říci, že se spolu i prolínají, pokud zjednodušíme jejich chápání, mohli bychom je rozdělit do několika okruhů. Z hlediska aktuálnosti problémů, kterými se nyní celá Evropa potýká, je asi nejaktuálnější důvod pro vystoupení migrační krize a s ní spojená nadměrná legislativa Evropské unie, která udává pro každý členský stát povinnou kvótu, kolik uprchlíků má daný stát přijmout. V minulosti naopak byla důvodem k vystoupení krize měnové unie způsobená převážně Řeckem. Postupem času se tedy mění priority, proč vystoupit, avšak vždy spolu jednotlivé důvody souvisí, jelikož jsou na sobě závislé, což zapříčiňuje i vysoká míra integrace členských států. Záleží proto jen na tom, který důvod je aktuálně největší problematikou řešenou na nadnárodní úrovni, tedy na úrovni Evropské unie.

Shrneme-li veškeré důvody vedoucí Českou republiku k rozhodnutí, aby vystoupila z Evropské unie, dají se rozlišovat jako důvody ekonomické, hospodářské, důvody spojené s migrační krizí, důvody spojené s krizí měnové unie, důvody spojené s nadměrným legislativním omezováním a přísnými direktivami a jako poslední důvod lze chápat i případ vystoupení Velké Británie, kdy následný čas ukáže, zda bylo toto rozhodnutí správné a proto by mohli chtít ostatní členské státy včetně České republiky následovat Velkou Británii, pokud se ukáže, že to byla cesta „správným směrem.“

2.2.1. Ekonomické důvody

Jedním z důvodů založení Evropské unie byla snaha o prohloubení ekonomické a hospodářské spolupráce. Nakonec to byla právě ekonomická krize, která ovlivnila vývoj Evropské unie a následnou krizi jihoevropských států. Spolu s rozšířením v roce 2004 došlo následně i k rozšíření měnové unie. To s sebou přineslo i následnou krizi, která vedle téměř až k rozpadu měnové unie, kterou zapříčinilo převážně Řecko, které se s následky této krize potýká dodnes. Nedostatečná připravenost a různorodost ekonomik jednotlivých členských států přinesla právě měnovou krizi, kdy nedostatečně přizpůsobená ekonomika způsobila skoro rozpad jedné oblasti rozšířené spolupráce členských států. Nelze se proto s ohledem na vzniklou situaci divit, že některé členské státy, které jsou dominantní, mohou chtít z Evropské unie vystoupit. Příkladem je nyní i právě Velká Británie, která se v referendu rozhodla pro vystoupení. Ale nejen Velká Británie, ale i další členské státy se náhle mohou rozhodnout pro opuštění Evropské unie, kdy jedním z hlavních důvodů může být ten, že již dále nechtějí dotovat ze svých rozpočtů jiné členské státy, které neuměly hospodařit se svým státním rozpočtem a s penězi z rozpočtu Evropské unie. To je konkrétní problém Řecka, které odstartovalo celou krizi měnové unie v roce 2010.⁵⁰ Tato krize ukázala, že mechanismy měnové unie nejsou ještě natolik připraveny reagovat na vzniklé problémy jednotlivých členských států. S tím pak vzniká řetězová reakce, která nakonec v konečném měřítku může znamenat velké problémy pro celou evropskou integraci, ačkoliv se na počátku jednalo pouze o problém jednotlivého členského státu.⁵¹ V reakci na tento problém se zrodila i myšlenka vyloučení Řecka z měnové unie, což se nakonec nestalo, ale dle mého názoru by stejně vyloučení členského státu z Evropské unie, či jen z unie měnové bylo problematické právně odůvodnit.⁵²

Dnešní trend a fakt vyslovení souhlasu s vystoupením Velké Británie z Evropské unie v referendu přináší u některých členských států otázku, zda nyní

---

⁵⁰ *Kořeny a průběh krize eurozóny* [online]. [cit. 2016-11-25]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/9026/sekce/koreny-a-prubeh-krize-eurozony/>

⁵¹ Problematika spočívá hlavně v tom, že dosud evropská integrace nedosáhla nejvyšší úrovně, tedy Hospodářské unie spolu s měnovou unií, ale pouze zvýšené hospodářské spolupráce, kde nefungují mechanismy kontroly jednotlivých členských států na takové úrovni, která by zabránila už v počátku vzniku krize, popřípadě by zmírnila alespoň její dopady na ostatní členské státy. Tyto mechanismy kontroly by ale mohly fungovat při posílené spolupráci v rámci hospodářské unie.

⁵² Článek 50 SEU upravuje vystoupení z iniciativy dané státem, nikoliv z iniciativy vzešlé přímo od orgánů EU, proto by bylo složité opřít vyloučení z Unie o konkrétní ustanovení základních smluv Unie.

v co nejkratší době není vhodné se stát členy i měnové unie a posílit tak vzájemnou spolupráci a dostat se na vyšší stupeň integrace. Tato myšlenka je otevřena i v České republice, avšak z hlediska nejistého dalšího vývoje je dle mého názoru příliš brzy na to, abychom reagovali na vystoupení Velké Británie tím, že se staneme urychleně členy měnové unie. To nejen z důvodu nejistého vývoje kurzu Eura, ale i z hlediska České koruny, která není měnou, která by měla klesající vývoj a byla vůči ostatním měnám měnou slabou. Dále po proběhlé krizi měnové unie je nyní spíše stav, který spíše nahrává ponechání si své vlastní národní měny, jak je již výše zmíněno, kdy česká koruna je měnou stálou a nekolísající. Z tohoto hlediska je nyní přijatelnější ještě posečkat a s přijetím Eura nespíchat. Následně i tlak Evropské unie na vstup do měnové unie by mohl být také důvodem k tomu, aby se objevily tendence k vystoupení z Evropské unie i v České republice, jelikož šance vyjednat si opt-out v podobě zachování současné národní měny a setrvání na pomalejší koleji integrace se v dnešní době zdá být spíše nereálný, jelikož každý členský stát se má do budoucna dle zakládacích smluv Evropské unie stát také členem měnové unie.⁵³ Dalším ekonomickým důvodem pro vystoupení může být také to, že se členský stát nadále nechce podílet na dotování ostatních členských států postižených krizí a následně se do takové krize i případně dostat.

2.2.2. Politické důvody

Vedle výše zmíněných důvodů pro vystoupení lze zmínit i některé jiné, které jsou také poměrně dost svázány s výše zmíněnými důvody. Politické důvody pro vystoupení byly asi i klíčovými pro referendum o vystoupení Velké Británie. Mezi tyto důvody lze zařadit nejčastěji problémy související s volným pohybem pracovních sil, osob a kapitálu. Otevřené hranice pro volný pohyb osob a pracovních sil s sebou přináší i odliv kapacit z členských států s horšími platovými a životními podmínkami do členských států s lepšími podmínkami, což v konečném důsledku má vliv i na hospodářský růst jednotlivých členských zemí.⁵⁴ Volný pohyb osob nemusí být vždy pozitivní a přínosný. Z jednoho pohledu se jedná o velice vítanou věc, avšak při hlubším zkoumání rizik, které s sebou volný pohyb osob přináší už toto tak vítané není. Rizika jsou nejen bezpečnostní, ale i finanční, jelikož migrace přináší zároveň i zvýšené náklady pro

---

⁵³ Viz článek 3 SEU.

⁵⁴ Česku stále hrozí odliv mozků [online]. 2006 [cit. 2015-03-13]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/8952/5921/clanek/cesku-stale-hrozi-odliv-mozku/>

členské státy, které se poté musí postarat o nově příchozí migranty. Tento pohled na věc je jedním z důvodů, proč se zrodila myšlenka vystoupení z Evropské unie ve Velké Británii.⁵⁵

2.2.3. Nadměrná legislativa

Jako další důvod pro opuštění Evropské unie může být nadměrná legislativa. Je příliš mnoho oblastí, které se Evropská unie snaží upravovat, ať již závaznými a přímo aplikovatelnými nařízeními, či pouze směrnicemi, rozhodnutími a stanovisky, zatímco by bylo zřejmě lepším řešením, kdyby na půdě Evropské unie byly vyřešeny pouze ty základní otázky a konkrétní problematiku by si poté hlouběji řešil každý členský stát jednotlivě s ohledem na jeho vnitrostátní legislativu. Často se Evropská unie totiž snaží zasahovat do oblastí více, než je opravdu třeba, což pak v konečném důsledku způsobuje odpor jednotlivých obyvatel členských států k setrvání v Evropské unii. Ta se především snaží zavést jednotnou a přehlednou úpravu, která by se v ideálním případě jevila jako výhodná, avšak s ohledem na velikost Evropské unie a počet členských států a jejich rozdílný historický vývoj je složité najít kompromis aplikovatelný ve všech členských státech bez větších problémů. Pro jednotlivé členské státy to nakonec může být nevýhodné a může to způsobit ohrožení, ať již jeho území, majetku, či práv jeho občanů,⁵⁶ nebo jiné hodnoty významné pro daný členský stát. Tento fakt s sebou znovu přináší právě narušení už tak omezené suverenity jednotlivých členských států a s tím spojený odpor obyvatelstva proti setrvání v Evropské unii. Přílišná legislativa může přinést jednotlivým členským státům problémy, proto je také u všech členských států zřejmé to, že si hlídají legislativní plány Evropské unie, čímž si hlídají a určují unesitelnou mez legislativního procesu Evropské unie.

Komunitární právo má aplikační přednost před právem vnitrostátním, toto potvrdil i Soudní dvůr Evropské unie.⁵⁷ Před vstupem do Evropské unie jednotlivé státy, které se snažily o přistoupení, neznaly důsledky, které s sebou přenesení

---

⁵⁵ We must prepare now for EU renegotiation. [online]. [cit. 2014-11-15]. Dostupné z: <http://www.telegraph.co.uk/comment/telegraph-view/10468495/We-must-prepare-now-for-EU-renegotiation.html>

⁵⁶ Problém České republiky ve vztahu Listiny základních práv a svobod EU k prolomení Benešových dekretů.

⁵⁷ 6/64 Costa v ENEL [1964] Rec. 1141, s. 1159, překlad dle oficiální české verze poskytnuté Soudním dvorem, Dostupné z: http://curia.europa.eu/arrets/TRA-DOC-CS-ARRET-C-0006-1964-200406979-05_05.html

některých svých pravomocí na nadstátní orgány přinese. Až s postupem času se v jednotlivých členských státech ukázalo, jak celková spolupráce na půdě Evropské unie přesně probíhá. Členství je většinou pro všechny státy výhodné, i z tohoto hlediska je proto jasná tendence růstu počtu členských států a velký zájem o členství od dalších států, zejména v odstranění cel a zavedení volného pohybu zboží. S tímto souvisí i následná legislativa, kterou je nutné aplikovat do národních právních předpisů. To může v konečném důsledku znamenat likvidaci některých národních producentů, jelikož volný pohyb zboží zapříčiňuje nemožnost ve velkém regulovat dovoz zboží do své země. To může v konečném důsledku zapříčinit nejen pokles ceny zboží při nasyceném trhu, ale i pokles kvality tohoto zboží, ačkoliv na jeho kvalitu existují přísné normy. Toto se již vícekrát ukázalo jako reálný problém, kdy z členského státu, s většími možnostmi, je dováženo zboží za ceny, které někdy mohou vypadat jako ceny dumpingové.

Výše zmíněné důvody jsou jen některé, avšak asi nevýznamnější důvody, které by mohly u členského státu vzbudit myšlenky vedoucí vystoupení z Evropské unie. Jedná se ale o důvody, které již byly nastíněny i jinými členskými státy jako důvody reálnými, popřípadě z nich lze vyvodit značné problémy do budoucna pro některé členské státy. Pokud ale některý členský stát bude opravdu chtít využít článku 50 SEU a vystoupit, nebude pro něj problém stanovit další možné důvody k opuštění integrace a obhájení tohoto svého kroku. Pokud nakonec dojde k situaci, kdy členský stát bude chtít odstoupit ze svazku s Evropskou unií, s největší pravděpodobností nelze očekávat, že by se jednalo o stát, který je ekonomicky zaostalejší. Naopak snaha o vystoupení bude spíše ze strany států, které mají dominantnější postavení, popřípadě od států, které mají svou ekonomiku dostatečně silnou na to, aby mohly fungovat a růst i bez podpory Evropské unie, nebo pouze na základě spolupráce ve stejném režimu, jako se třetími zeměmi.

Pro Českou republiku by mohl být jedním z nejzásadnějších důvodů pro vystoupení ratifikace Lisabonské smlouvy. Ačkoliv již několik let je tato smlouva v platnosti, nedošlo k vyjednání výjimky z uplatňování Listiny základních práv Evropské unie (dále jen Charta), která je součástí Lisabonské smlouvy. Bývalý prezident Václav Klaus se snažil pro Českou republiku vyjednat výjimku z uplatňování Charty. Nejednalo se v tomto případě o opt-out jaký má třeba Velká

Británie ve vztahu k zavedení jednotné měny Euro, ale šlo spíše o politickou dohodu, či písemný příslib, že Charta nenaruší územní výsost České republiky a že tedy nedojde k prolomení Benešových dekretů, na jejichž základě byli po 2. světové válce odsunuti němečtí obyvatelé sudet z České republiky. Z tohoto důvodu se Česká republika připojila k Lisabonské smlouvě později až spolu s připojením další smlouvy o přistoupení. Problém s ratifikací Charty byl ten, že dle některých euroskeptiků spolu s Václavem Klausem teoreticky hrozilo možné uplatnění majetkových nároků odsunutými sudetskými Němci na České republice a s tím spojené prolomení Benešových dekretů. Z reálného hlediska toto po právní stránce však nehrozilo, i dle mého názoru toto bylo bráno jako záminka, aby občané České republiky viděli, že členství v Evropské unii nemá nadále význam.⁵⁸ To, že zde nebyla hrozba prolomení Benešových dekretů dnes již i prakticky ukazuje fakt, že vláda nakonec od této výjimky v uplatňování Charty upustila a Charta je dnes v České republice také uplatňována a nedošlo prozatím ani k žádnému náznaku či pokusu sudetských Němců o prolomení Benešových dekretů.⁵⁹

---

⁵⁸ Výjimky z Listiny základních práv EU pro ČR? [online]. 2014 [cit. 2015-03-05]. Dostupné z: <http://www.pravniprostor.cz/clanky/mezinarodni-a-evropske-pravo/vyjimky-z-listiny-zakladnich-prav-eu-pro-cr>

⁵⁹ Sobotka: Česko ustoupí od Klausovy výjimky z lisabonské smlouvy [online]. 2014 [cit. 2015-03-05]. Dostupné z: http://www.lidovky.cz/cesko-stahne-zadost-o-vyjimku-z-listiny-zakladnich-prav-eu-pa8-/zpravy-domov.aspx?c=A140219_145943_In-doprava_pec

3. Případný postup vystoupení České republiky z Evropské unie

Lisabonská smlouva s sebou přinesla, jak je již výše zmíněno, i zakotvení nového institutu, se kterým počítala i Evropská ústava, kterým je možnost vystoupení z Evropské unie, kterou má od platnosti Lisabonské smlouvy každý členský stát, který nadále nechce v Evropské unii setrvat.⁶⁰ Možnost vystoupení je institut v Evropském právu poměrně nový, avšak možnost vystoupení existovala už dříve,⁶¹ což dokládá již dřívější myšlenka Velké Británie o vystoupení, kdy se dne 5. června 1975 konalo referendum o vystoupení Velké Británie, které však dopadlo ve prospěch setrvání v Evropské unii.⁶² Vystoupení bylo možné již dříve, nikoliv však na základě komunitárního práva, ale na základě práva mezinárodního, což dovoloval právě smluvní charakter členství v Evropské unii.⁶³ S příchodem Lisabonské smlouvy je možnost vystoupení z Evropské unie již i součástí *acquis communautaire* a je závazné proto aplikovat příslušný článek 50 SEU. Jelikož prozatím nedošlo k žádnému vystoupení je postup vystoupení těžko popsateľný a je složité říci, jak přesně bude vypadat. Je téměř jisté, že proces vystoupení bude u každého členského státu odlišný, což je odvislé od mnoha faktorů, jakými jsou například míra spolupráce jednotlivých členských států.⁶⁴ Dalším faktorem může být vnitrostátní legislativa jednotlivých členských států, kdy každý členský stát bude mít z hlediska svého legislativního procesu proces vystoupení odlišný. Žádný z členských států nemá však proces vystoupení na vnitrostátní úrovni prozatím upraven. Lze tak předpokládat, že úprava postupu vystoupení by přišla až s myšlenkou daného členského státu z Evropské unie vystoupit.

Článek 50 SEU, kterým se stanovila možnost vystoupení členského státu z Evropské unie, každý členský stát tedy může samostatně rozhodnout o

---

⁶⁰ Viz článek 50, odstavec 1 SEU.

⁶¹ PÍTROVÁ, Lenka. *Když se řekne Lisabonská smlouva: perspektiva fungování Evropské unie podle nového smluvního rámce*. Vyd. 1. Praha: Odbor informování o evropských záležitostech, Úřad vlády České republiky, 2008, 156 s. ISBN 978-808-7041-482, s. 61.

⁶² FIALA, Petr; PÍTROVÁ, Markéta. *Evropská referenda*. 1. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2005, 311 s. ISBN 80-732-5051-9, s. 33.

⁶³ PÍTROVÁ, Lenka. *Když se řekne Lisabonská smlouva: perspektiva fungování Evropské unie podle nového smluvního rámce*. Vyd. 1. Praha: Odbor informování o evropských záležitostech, Úřad vlády České republiky, 2008, 156 s. ISBN 978-808-7041-482, s. 61.

⁶⁴ Pokud je členský stát členem měnové unie, bude proces vystoupení složitější, než u členského státu, který členem měnové unie není.

vystoupení.⁶⁵ Analogicky by se tento postup dal dovodit tak, že by byl opakem vstupu do Evropské unie, tedy by se jednalo o jakýsi opačný proces, který by pravděpodobně začínal referendem v jednotlivém členském státě, což nám už v dnešní době na příkladu ukazuje Velká Británie, která právě takto zahájila své vystoupení, pomineme-li vedené kampaně pro vystoupení a setrvání v Evropské unii.⁶⁶ Zatímco jednání o vstupu předchází ještě dlouhodobé jednání a sledování jednotlivých žadatelských států, které musí splnit předepsané podmínky a implementovat základní normy, které jsou nutné pro to, aby se žadatelský stát mohl stát členem Evropské unie. V tomto případě je proces vystoupení o dost kratší, ačkoliv postup není zcela odlišný, myslíme-li čistě postup, který se odehrává na politické úrovni, pomineme-li předchozí plnění podmínek pro vstup, které je zdlouhavé a složité.

Proces vystoupení z Evropské unie, kterým by musela v případě svého vystoupení absolvovat Česká republika, by byl také velice složitý. Hlavní podmínkou je tento postup přizpůsobit článku 50 SEU a dodržovat tímto článkem stanovený rámec jednotlivých kroků, které je nutné učinit. Tyto kroky se dají rozdělit do několika skupin a to:

- jednání o záměru vystoupení z Evropské unie na vnitrostátní úrovni,
- oznámení záměru o vystoupení Evropské radě,
- jednání o dohodě o vystoupení,
- samotné vystoupení z Evropské unie.

3.1. Jednání o záměru vystoupení z Evropské unie na vnitrostátní úrovni

Česká republika postup pro vystoupení z Evropské unie ve svém právním řádu, stejně tak jako ostatní členské státy, upraven nemá. Je to poměrně logické, jelikož se nepředpokládá její vystoupení v blízké době a dále je zbytečné toto i upravovat vnitrostátními normami, když je jisté, že tento proces a postup by Česká republika podstoupila jen jednou, což by bylo nejvhodnější řešit až na základě nastalé situace. Nyní je proto jen otázkou diskuzí, jak by tento proces vypadal. Každopádně by se dalo předpokládat, že k takto složitým jednáním, kterými by jednání o vystoupení určitě byly, by bylo nutné sestavit určitý odborný

---

⁶⁵ Viz článek 50, odstavec 1 SEU.

⁶⁶ FIALA, Petr; PITROVÁ, Markéta. *Evropská referenda*. 1. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2005, 311 s. ISBN 80-732-5051-9, s. 34.

aparát či tým lidí, který by vše ohledně vystoupení řídil a vyjednával konečnou podobu smlouvy o vystoupení. Dalo by se i už nyní předpokládat, že součástí toho týmu by se stali i europoslanci, ministr zahraničí či premiér. To je ale jen malý výčet lidí, kteří by se určitě aktivně na veškerých jednáních ohledně vystoupení podíleli. Vyjednávací tým by byl vytvořen i ze strany Evropské unie, jak je uvedeno v článku 218 odst. 3 SFEU.⁶⁷

Postup nebo alespoň jeho nastínění by se dalo pro Českou republiku dovodit ze směrnice vlády,⁶⁸ která stanovuje, že platnost smlouvy ukončuje ten orgán, který ji vyjednal.⁶⁹ Členství České republiky v Evropské unii je založeno na základě Smlouvy o přistoupení k Evropské unii. Tato smlouva je smlouvou mezinárodní, která byla implementována do českého právního řádu na základě článku 10a Ústavy.⁷⁰ Jedná se o prezidentskou mezinárodní smlouvu,⁷¹ proto by k jejímu ukončení ve smyslu zmíněné směrnice bylo zapotřebí právního jednání prezidenta republiky, který by musel tuto smlouvu vypovědět. Z praktického hlediska dle článku 50 se ale nebude jednat o vypovězení smlouvy o přistoupení, respektive toto vypovězení přijde v úvahu až v průběhu jednání o vystoupení, jelikož záměr o vystoupení členského státu se na půdě Unie prezentuje ve formě oznámení záměru členského státu vystoupit z Evropské unie. Z hlediska formy mezinárodní smlouvy prezidentské je proto asi nejpravděpodobnější, že žádost o vystoupení by za Českou republiku podával prezident republiky, který by však potřeboval kontraskripci premiéra. Otázkou zůstává, zda by žádost o vystoupení nemohl podat i premiér, když by měl zmocnění od prezidenta republiky, nebo z referenda, či dokonce i bez daného zmocnění, jelikož žádost o členství České republiky podala vláda prostřednictvím tehdejšího premiéra Václava Klause v roce 1996,⁷² proto by bylo možné, aby tento záměr oznámil jen premiér, jelikož by se nejednalo prozatím o žádný úkon, kterým by byla rušena smlouva o přistoupení k Evropské unii. Nakonec je tedy rozhodující, aby tento záměr oznámila osoba, která je z hlediska postavení ústavním činitelem. Jako

---

⁶⁷ Viz článek 218 odstavec 3 SEU.

⁶⁸ Článek 30, Směrnice vlády pro sjednávání, vnitrostátní projednávání, provádění a ukončování platnosti mezinárodních smluv [online]. 2004 [cit. 2015-03-05]. Dostupné z: https://help.odok.cz/documents/10327/31041/smernice_MSml.pdf/2d01be1a-ca69-42b4-b0f7-2a051869ceef

⁶⁹ Čl 30 odst. 3 této směrnice vlády.

⁷⁰ Viz článek 10a zákona č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky.

⁷¹ KLÍMA, Karel. *Komentář k Ústavě a Listině*. 1. díl, rozšířené vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2009, 2 v. ISBN 978-80-7380-140-3, s. 143.

⁷² *Vstup ČR do EU* [online]. [cit. 2016-10-13]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/803/sekce/vstup-cr-do-eu/>

nejvhodnější řešení by proto bylo oznámení záměru o vystoupení prezidentem či premiérem, kdy zmocnění k oznámení tohoto záměru bude dána legislativním postupem, který bude popsán níže.

Složitostí je tedy proces vystoupení jednodušší a rychlejší, než proces vstupu do Evropské unie, jelikož se jedná o dva poměrně stejné procesy, který mají však protichůdný charakter, tak logicky vyplývá, že proces vystoupení bude a contrario k procesu přistoupení. Když pomineme dlouholeté splňování kritérií pro to stát se členem Evropské unie, které je otázkou pouze přistoupení, tak proces vystoupení bude podobný s procesem vstupu do Evropské unie zhruba od doby, kdy dochází k hlasování o vstupu do Evropské unie. V České republice a i ve většině dalších členských států je toto hlasování reprezentováno konáním referenda. To bylo povinné a nutné k tomu, aby mohla být podepsána asociační smlouva, lze proto předpokládat, že pokud by mělo dojít k vystoupení České republiky z Evropské unie, tak by muselo být uspořádáno taktéž referendum, na jehož základě by poté bylo zažádáno o vystoupení z Evropské unie, proto je nutné, aby referendum bylo uskutečněno ještě před sdělením záměru členského státu vystoupit z Evropské unie, tudíž aby tento záměr byl oznámen až po závazném referendu. Lze proto předpokládat, že jako v případě vstupu do Evropské unie, kdy musel být přijat ústavní zákon o referendu o přistoupení České republiky k Evropské unii,⁷³ by i tomto případě bylo zapotřebí přijetí ústavního zákona o vystoupení z Evropské unie. To by byl počáteční krok vedoucí k vystoupení z Unie, pokud nebudeme počítat vznik iniciativy, která celý proces vystoupení zahájí. Jako počáteční krok je ale toto nutné vnímat z hlediska procesního, nic nebrání tomu, aby vše bylo předjednané a celý postup nastíněn již předem a až nakonec bylo vše realizované procesně. Na 44. schůzi Poslanecké sněmovny České republiky konané od 12. dubna 2016 do 6. května 2016 již bylo pod bodem 118. hlasováno o návrhu poslanců Marka Černocho, Karla Fiedlera, Martina Lanka, Olgy Havlové a dalších na vydání ústavního zákona o referendu o vystoupení České republiky z Evropské unie a o změně ústavního zákona č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších ústavních zákonů. Tento bod byl dokonce zařazen na pořad 44. schůze Poslanecké sněmovny České republiky. Ačkoliv o tomto nebylo nakonec hlasováno, již fakt, že byl tento bod

---

⁷³ Ústavní zákon č. 515/2002 Sb., o referendu o přistoupení České republiky k Evropské unii a o změně ústavního zákona č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky ve znění pozdějších ústavních zákonů.

prosazen pořad schůze, nasvědčuje tomu, že kdykoliv může vzniknout iniciativa, které se podaří prosadit do budoucna i jednání o referendu o vystoupení České republiky z Evropské unie. Následně byl tento návrh sněmovní tisk 620 zařazen na program 49. schůze konané od 6. září 2016 pod bod 111, kde o něm také nebylo hlasováno.⁷⁴ Tento návrh byl tedy následně zařazen do programu 50. schůze.⁷⁵

Sněmovní tisk 620 nám již nyní ukazuje, jak by v budoucnu v případě rozhodnutí České republiky vedoucí k vystoupení z Evropské unie mohlo vypadat referendum o vystoupení České republiky. Ačkoliv je v současné době přijetí tohoto návrhu zákona nereálné, jeho znění je vcelku logické a dá se předpokládat, že pokud by nakonec došlo k přijetí zákona o referendu o vystoupení z Evropské unie, jeho znění by se příliš nelišilo od znění sněmovního tisku 620. Svým textem je velice podobný ústavnímu zákonu o referendu o přistoupení České republiky k Evropské unii.⁷⁶ Jak vyplývá ze zákona o referendu o přistoupení České republiky k Evropské unii a návrhu ústavního zákona sněmovního tisku 620, i o vystoupení by se tedy rozhodovalo v referendu, otázkou formulovanou do referenda by byla otázka, zda občané souhlasí s vystoupením České republiky z Evropské unie. Hlasovací právo by měl každý svéprávný občan, stejně jako tomu bylo v případě referenda o přistoupení České republiky k Evropské unii.⁷⁷

V návrhu zákona sněmovního tisku 620 se počítá s dvouletou dobou, kdy se nesmí referendum opětovně vyhlásit, pokud by se první referendum o vystoupení z Evropské unie neschválilo, tato lhůta je poměrně logická a má zřejmě mít i ochrannou funkci, aby nedocházelo k častému vyhlášení referenda o vystoupení v případě nesouhlasného stanoviska s vystoupením z Evropské unie. Dále návrh ústavního zákona počítá s tím, že návrh na opakované referendum může podat vláda, společně nejméně dvě pětiny poslanců nebo společně nejméně dvě pětiny senátorů. Nutnost ústavní formy tohoto zákona o referendu o vystoupení je odvozena z článku 2 odst. 2 Ústavy, který říká, že jen ústavní zákon může stanovit, kdy státní moc vykonává lid.⁷⁸ Referendum o vystoupení by totiž

---

⁷⁴ *Schválený pořad a stav projednávání 49. schůze* [online]. [cit. 2016-09-12]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/ischuze.sqw?o=7&s=49&nx=1>

⁷⁵ *Sněmovní tisk 620 návrh zákona o referendu o vystoupení ČR z EU* [online]. [cit. 2016-10-13]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/historie.sqw?o=7&t=620>

⁷⁶ Zákon č. 515/2002 Sb., o referendu o přistoupení České republiky k Evropské unii.

⁷⁷ Viz § 3 zákona č. 114/2003 Sb., Zákon o provádění referenda o přistoupení České republiky k Evropské unii a o změně některých zákonů.

⁷⁸ Viz článek 2 odstavec 2 zákona č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky.

bylo výkonem státní moci, kdy by občané zároveň rozhodovali zprostředkovaně o navrácení plné suverenity České republiky. I to by byl důvod, proč by bylo zapotřebí ústavního zákona.

Celé referendum by předcházelo usnesení Parlamentu, který by byl vázán výsledkem referenda, a v usnesení by rozhodl tak, jak by se občané rozhodli právě v konaném referendu. Nabízejí se tři možnosti, jak je možné tento záměr přijmout. První a nejpravděpodobnější případ je již výše zmíněné rozhodnutí na základě výsledku referenda, který by byl jako závazné stanovisko pro rozhodnutí Parlamentu České republiky, stejně jako tomu bylo i v případě referenda o přistoupení České republiky k Evropské unii.

Pokud by se referendum nekonalo a k vystoupení z Evropské unie byl zvolen jiný procesní postup, nabízely by se další dvě možnosti, jak přijmout záměr vystoupit. V případě nekonání referenda by přijetí záměru k vystoupení bylo možné přijmout také kvalifikovanou většinou, tedy souhlasem tří pětin všech poslanců a tří pětin přítomných senátorů. Tento postup lze dovodit, jelikož členství v Evropské unii je založené na základě prezidentské mezinárodní smlouvy dle článku 10a Ústavy České republiky, jedná se tedy o smlouvu, která má sílu ústavního zákona a na základě smlouvy o přistoupení bylo zasaženo do ústavního pořádku České republiky, když byly některé pravomoci přeneseny na orgány Evropské unie. Jelikož i ústavní zákony jsou přijímány na základě kvalifikované většiny, lze dovodit nutnost kvalifikované většiny i v případě vystoupení z Evropské unie, které je opakem právě přistoupení.

Někdy se objevuje i další možnost přijetí záměru vystoupení v případě nekonání referenda o vystoupení, a to takový, že by bylo možné přijmout záměr o vystoupení z Evropské unie pouze prostou většinou. Tento postup je odůvodněn tím, že se nejedná o smlouvu, kterou by byly přeneseny pravomoci na jiný subjekt.⁷⁹ V případě vystoupení se jedná o opačný proces, kdy jsou veškeré pravomoci, které byly přeneseny na orgány Evropské unie, vráceny zpět Parlamentu České republiky. Tento názor počítá s tím, že pro zpětný přenos pravomocí na Českou republiku není zásah do ústavního pořádku a tudíž pro přijetí záměru o vystoupení není nutná kvalifikovaná většina. Dle mého názoru tato myšlenka není zcela správná, ačkoliv úvaha, že jde o vrácení pravomocí zpět

---

⁷⁹ GERLOCH, Aleš, WINTR, Jan. *Lisabonská smlouva a ústavní pořádek v ČR*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2009, 378 s. ISBN 80-738-0192-2, s. 151.

na Českou republiku je logická, avšak stále se jedná o přenos pravomocí, které byly přeneseny na orgány Evropské unie a jejich navrácení je proto nutné řešit na základě stejných právních postupů. V případech, kdy by se nekonalo referendum je však problém, zda by tento postup byl obhajitelný a splňoval podmínky stanovené článkem 50 SEU. Jako nejideálnější řešení se jeví tedy souhlasné stanovisko s vystoupením daným v referendu. Teoreticky by bylo možné, že by tento záměr byl přijat i ústavní většinou na základě mandátu daného z referenda. Poté by jistě byl dodržen ústavní postup a ze strany Evropské Rady by nemohlo být ničeho namítáno.

Je nutné také zmínit iniciativu, která by předcházela konání samotného referenda, kdy by ať již příznivci vystoupení, či příznivci setrvání v Evropské unii vedli kampaň pro a proti vystoupení. Jako to bylo v případě konání referenda ve Velké Británii v roce 1975⁸⁰ a i v roce 2016, tak i v České republice lze předpokládat vznik této iniciativy. Česká republika má však již model, který byl ve Velké Británii, tak by se mohla vyvarovat chybám, které se staly ve Velké Británii v roce 1975. První referendum o vystoupení z Evropské unie nakonec dopadlo tak, že se občané Velké Británie rozhodli pro setrvání v Evropské unii. Zde vedené kampaně měly od státu stejné finanční prostředky pro vedení kampaně, avšak kampaň proti vystoupení obdržela i mnoho finančních darů od podniků, které trvaly na setrvání v Evropské unii a z hospodářského hlediska ho přímo vyžadovaly. Tímto se celá tato kampaň stala nevyrovnanou a i tento fakt ovlivnil pravděpodobně výsledek tohoto referenda v roce 1975.⁸¹ V případě vzniku této iniciativy v České republice lze předpokládat zhruba stejnou situaci, jako byla ve Velké Británii v roce 1975, kdy lze očekávat i finanční dary od subjektů, pro které je výhodné jak vystoupení z Evropské unie, tak setrvání v ní. V případě českých voličů je vedení kampaně rozhodující fakt, proto je nutné, aby byla zajištěná rovnoměrná kampaň obou skupin a bylo by tedy vhodné stanovit mezní pravidla, která je nutné dodržet při vedení kampaní obou skupin. Problémem však je právě udržení kampaně ve stejných mezích, kdy v České republice je problematické vést jakékoliv volební kampaně vyrovnaně, proto lze

---

⁸⁰ FIALA, Petr; PITROVÁ, Markéta. *Evropská referenda*. 1. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2005, 311 s. ISBN 80-732-5051-9, s. 33.

⁸¹ FIALA, Petr; PITROVÁ, Markéta. *Evropská referenda*. 1. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2005, 311 s. ISBN 80-732-5051-9, s. 34.

očekávat, že ani kampaně týkající se vystoupení České republiky z Evropské unie nebudou vedeny ve stejném duchu a za stejných podmínek, nejen finančních.

3.2. Oznámení záměru o vystoupení Evropské radě

Poté co bude záměr vystoupení z Evropské unie přijat na národní úrovni, je tento záměr nutné oznámit Evropské radě.⁸² Až po oznámení záměru Evropské radě bude oficiálně započat proces vystoupení. Do tohoto okamžiku se jedná pouze o neformální akt, který nemá na úrovni Evropské unie žádnou váhu. Zároveň je toto i první úkon, který členský stát učiní, a který je zároveň upraven i článkem 50 SEU. Tento článek však nestanovuje způsob, jakým má být záměr vystoupení členského státu Evropské radě oznámen, zda je nutné použít oficiální písemné oznámení záměru, nebo zda postačí oficiální vyjádření záměru na tiskové konferenci, popřípadě je toto nutné osobně přednést před Evropskou radou. Otázkou je i to, zda je nutné v případě písemného oznámení záměru tento záměr doručit osobně osobou oprávněnou záměr oznámit, či zda postačí doručení jinou úřední cestou, či poštovními službami. Dle prohlášení mluvčího Evropské rady, který se k tomuto tématu vyjadřoval v rámci diskuze o vystoupení Velké Británie, lze záměr oznámit písemně předsedovi Evropské rady, ale také je tento záměr možné oznámit i ústně, kdy uvedl, že je nutné, aby takovéto prohlášení bylo jednoznačné a zároveň bylo učiněno na jednání Evropské rady a musí být řádně zaznamenané v oficiálním zápisu z jednání Evropské rady.⁸³ Dle tohoto je tedy nutné, aby byly splněny tyto podmínky: záměr o vystoupení členského státu z Evropské unie musí být oznámen Evropské radě, dále musí být záměr vyjádřen jednoznačně, kdy není závazně uvedená forma, avšak je nutné, aby toto oznámení bylo oficiální a provedeno osobou k tomu pověřenou či oprávněnou tento záměr oznámit, jelikož se jedná o závazný akt, se kterým jsou spojené další účinky, práva a povinnosti pro Českou republiku.

Další otázkou je závaznost oznámeného záměru o vystoupení Evropské radě, jelikož nikde není zmíněno, zda je oznámení záměru vystoupit z Evropské unie odvolatelné či neodvolatelné. Nezávaznost, respektive odvolatelnost by byla přívětivější varianta pro členské státy, jelikož by šlo institut vystoupení

---

⁸² Viz článek 50, odstavec 2 SEU.

⁸³ *Začátek jednání o brexitu může Cameron EU oznámit i ústně* [online]. [cit. 2016-10-18]. Dostupné z: <http://zpravy.e15.cz/zahranicni/politika/zacatek-jednani-o-brexitu-muze-cameron-eu-oznamit-i-ustne-1304616>.

z Evropské unie zneužívat jako nátlakový mechanismus pro prosazení si lepších vyjednávacích podmínek či postavení, jelikož je v zájmu celé Evropské unie udržení si územní integrity. V případě závaznosti záměru o vystoupení by naopak znamenalo pro členské státy využití institutu vystoupení pouze v krajních případech a docházelo by k oznamování záměru vystoupit jen v minimálních případech. Závaznost oznámeného záměru o vystoupení by nakonec mohla ulevit i jednotlivým členským státům, ve kterých by nebyly opakované neuvážené iniciativy Evropskou unii opustit. Proto je chápání oznámeného záměru vystoupit z Evropské unie jako závazného určitě lepší variantou.⁸⁴

3.3. Jednání o dohodě o vystoupení

Po oznámení záměru vystoupení z Evropské unie Evropské radě nastává další fáze, kdy začínají jednání o podmínkách vystoupení daného státu, zároveň začíná běžet dvouletá lhůta,⁸⁵ jejímž uplynutím dojde k vystoupení daného členského státu i bez uzavření dohody o vystoupení z Unie.⁸⁶ Lhůta není závazná a lze ji prodloužit na základě jednomyslného rozhodnutí Evropské rady po dohodě s vystupujícím členským státem.^{87 88} Existence této lhůty je čistě ochranná,⁸⁹ kdy její určení má zabránit průtahům v jednáních o vystoupení z Evropské unie a s tím spojeným možným problémům, které mohou průtahy jednání způsobit nejen v ekonomickém odvětví, ale v celém hospodářství nejen členského státu.

V této fázi nastanou problémy spojené s vyjednáváním míry budoucí spolupráce mezi Českou republikou a Evropskou unií, jelikož nelze jednoznačně říci, na jaké úrovni bude žádoucí vyjednat budoucí spolupráci. Evropskou unii reprezentuje v tomto jednání a konečnou podobu smlouvy o vystoupení uzavírá Rada Evropské unie reprezentující všechny členské státy Unie. Rada Evropské unie se řídí pokyny Evropské rady.

---

⁸⁴ ZBÍRAL, Robert. Ustanovení o vystoupení z EU v Lisabonské smlouvě: Nedokonalá úprava pro vyhocenou situaci. Wolters Kluwer, s.r.o., *Jurisprudence*, 2012, roč. 21, č. 6. ISSN 18023843, s. 19.

⁸⁵ FAQ – Evropská unie. [cit. 2016-10-18]. Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/hp.sqw?k=2506>

⁸⁶ PÍTROVÁ, Lenka. *Když se řekne Lisabonská smlouva: perspektiva fungování Evropské unie podle nového smluvního rámce*. Vyd. 1. Praha: Odbor informování o evropských záležitostech, Úřad vlády České republiky, 2008, 156 s. ISBN 978-808-7041-482, s. 62.

⁸⁷ Viz článek 50 odstavec 3 SEU.

⁸⁸ PÍTROVÁ, Lenka. *Když se řekne Lisabonská smlouva: perspektiva fungování Evropské unie podle nového smluvního rámce*. Vyd. 1. Praha: Odbor informování o evropských záležitostech, Úřad vlády České republiky, 2008, 156 s. ISBN 978-808-7041-482, s. 62.

⁸⁹ Dvouletá lhůta byla stanovena na základě zkušenosti, kdy Grónsko opustilo Unie tak, že přestalo uplatňovat *acquis communautaire*.

Dikce článku 50 SEU neupravuje ani žádné možnosti další spolupráce, proto je vše pouze na jednáních a zvážení České republiky, jakou bude chtít, popřípadě bude potřebovat spolupráci do budoucna. Zároveň je také nutné vypořádat veškeré závazky, které má Česká republika vůči Evropské unii a naopak. Nelze tedy přesně předpovědět, jak budou daná jednání vypadat, jak budou přesně probíhat a jak dlouho budou trvat, i když omezení doby trvání dává dvouletá lhůta, jak je už výše zmíněno. V momentální situaci bude vystoupení z Evropské unie pro Českou republiku jednodušší z důvodu neúčasti České republiky na měnové unii. Kdyby došlo ke vstoupení České republiky do měnové unie, byla by jednání o vystoupení složitější o vyřešení otázky navrácení se k původní národní měně.⁹⁰ Na konci této fáze procesu vystoupení z Evropské unie by měla být uzavřena dohoda o vystoupení a zároveň by měly být upraveny i budoucí vztahy České republiky s Evropskou unií.

Otázkou je, zda je možné budoucí vztahy s Evropskou unií upravit spolu s vystoupením v jedné smlouvě, či zda musí být uzavřeny v rámci procesu vystoupení smlouvy dvě, kdy jedna bude smlouvou o vystoupení z Evropské unie spolu se všemi podmínkami vystoupení a druhá by byla smlouva o úpravě budoucích vztahů s Evropskou unií po vystoupení České republiky. Některé názory jsou takové, že by smlouva o vystoupení neměla upravovat i následné vztahy mezi členským státem a Evropskou unií po vystoupení.⁹¹ Dle mého názoru je možné vše upravit v rámci jedné smlouvy, což plyne i z logického a jazykového výkladu dikce článku 50 SEU a jeho odstavce 2, jehož část zní: „*S ohledem na pokyny Evropské rady Unie sjedná a uzavře s tímto státem dohodu o podmínkách jeho vystoupení, s přihlédnutím k rámci jeho budoucích vztahů s Unií*“.⁹² Z této věty vyplývá, že má být uzavřena dohoda o podmínkách vystoupení spolu s budoucími vztahy k Unii. Přesně se hovoří sice o přihlédnutí k rámci budoucích vztahů, avšak když už je připuštěno upravit alespoň část budoucích vztahů, nic nebrání upravit tyto vztahy zcela, aby nedocházelo ke zbytečnému prodlužování procesu vystoupení, popřípadě k zahajování dalších jednání o úpravě budoucích

---

⁹⁰ Více viz kapitola 5.9.

⁹¹ HOFMEISTER, Hannes. Should I stay or should I go? – A Critical Analysis of the Rights to Withdraw from the EU. *European Law Journal*, 2010, roč. 16, č. 5, s. 593.

⁹² Článek 50, odstavec 2 SEU.

vztahů s Unií, což by bylo nejen časově, ale i finančně neekonomické a mohlo by to přinášet celkovou nepřehlednost celého procesu.⁹³

Po skončení jednání o vystoupení a rozhoduje o konečné podobě dohody Rada Evropské unie, která ji také schvaluje kvalifikovanou většinou. Tato většina se skládá ze 72 % hlasů členů Rady Evropské unie zastupujících zúčastněné členské státy, kdy těchto 72 % hlasů členů Rady Evropské unie musí zároveň představovat minimálně 65 % obyvatelstva těchto států.⁹⁴

3.4. Samotné vystoupení z Evropské unie

Samotné vystoupení z Evropské unie nebude však už jen formálním dovršením data, na kterém se Evropská unie a vystupující stát dohodnou. Členství v Evropské unii zaniká k datu, které je stanoveno v dohodě o vystoupení, či jak je již výše zmíněno uplynutím dvou let od oznámení záměru o vystoupení Evropské radě. Ukončením jednání o vystoupení České republiky z Evropské unie by tedy Česká republika nepřestala být členem Evropské unie. Dnem ukončení členství by byl den, ve který vstoupí smlouva o vystoupení v platnost. Otázkou proto zůstává, zda je tento den přímo sjednán ve smlouvě o vystoupení, případně zda tímto datem může být datum podpisu dohody o vystoupení, je-li to v této dohodě stanoveno, či zda datem platnosti této smlouvy bude ratifikace dané smlouvy.

Problém je tedy s ratifikací smlouvy o vystoupení v České republice, lze předpokládat, že ani smlouva o vystoupení by nemohla vstoupit v platnost bez její ratifikace. Tímto odpadá možnost platnosti této smlouvy dnem jejího podpisu, ledaže by prošla ratifikačním procesem ještě před jejím podepsáním smluvními stranami. Je proto nutné, aby při stanovení data její platnosti byl brán ohled i na proces ratifikace smlouvy o vystoupení v České republice a nebylo stanovené příliš brzké datum vystoupení. Nutnost ratifikace této smlouvy lze dovodit jak z její formy, kdy by se jednalo o mezinárodní smlouvu přijatou podle článku 10a Ústavy,⁹⁵ tak z toho faktu, že byla nutná i ratifikace smlouvy o přistoupení. V tomto případě jsou dvě možnosti, buď je možné stanovit den vystoupení obecně formulací, že k vystoupení dojde až ratifikací smlouvy o vystoupení v České republice, popřípadě po uložení ratifikačních listin u některého předem určeného

---

⁹³ ZBÍRAL, Robert. Ustanovení o vystoupení z EU v Lisabonské smlouvě: Nedokonalá úprava pro vyhrocenou situaci. Wolters Kluwer, s.r.o., *Jurisprudence*, 2012, roč. 21, č. 6. ISSN 18023843.

⁹⁴ Viz článek 238, odstavec 3, písmeno b) SFEU.

⁹⁵ Viz článek 10a zákona č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky.

členského státu, pravděpodobně Itálie, která je depozitářem mezinárodních smluv, které tvoří primární právo Evropské unie.⁹⁶ Další možností je určení přesného data vystoupení z Evropské unie, avšak v tomto případě je nutné počítat s tím, že mezi uzavřením této smlouvy a její ratifikací v České republice uplyne určitý časový úsek, který je nutné zohlednit při stanovení pevného data vystoupení z Evropské unie.

Otázkou však dále zůstává proces ratifikace smlouvy o vystoupení z Evropské unie dle článku 10a odstavce 2 Ústavy, je k ratifikaci mezinárodní smlouvy dle tohoto článku potřeba souhlasu Parlamentu České republiky, popřípadě souhlasu daného v referendu, pokud tak stanoví ústavní zákon.⁹⁷ Návrh zákona sněmovní tisk 620 však neřeší problematiku smlouvy o vystoupení a její ratifikace, což by šlo považovat za značnou nedokonalost tohoto zákona, kdy další úprava v případě souhlasu s ratifikací daného z referenda, by akorát zatěžovala český právní řád a ústavní pořádek, jelikož článek 10a Ústavy stanovuje nutnost požadavku daného ústavním zákonem v případě ratifikace této smlouvy na základě souhlasu daného referendem.

Teoreticky by vyplynulo, že když je záměr o vystoupení z Evropské unie přijímán na základě zmocnění daného v referendu, dalo by se očekávat, že i následná ratifikace smlouvy o vystoupení by měla být na základě zmocnění daného z referenda, ale jak jsem již zmiňoval, zatím toto nikde nebylo řešeno a nepočítá s tím ani návrh zákona sněmovní tisk 620. Je těžké říci, zda je toto z důvodu opomenutí, či zda zákonodárce počítá s ratifikací smlouvy o vystoupení Parlamentem České republiky. Kdyby jen čistě teoreticky mělo dojít k ratifikaci smlouvy o vystoupení na základě výsledku z referenda, byl by tento proces ratifikace časově neekonomický a asi i nežádoucí nejen pro Českou republiku, ale i pro Evropskou unii, která se už nyní u případu vystoupení Velké Británie vyjádřila, že se bude snažit urychlit jednání a uzavřít dohodu v co nejrychlejším čase, proto lze tento postup očekávat i v případě dalších vystupujících států. Proto ačkoliv by byl případ ratifikace se souhlasem daného z referenda nejideálnější, z hlediska jeho komplikovanosti a dlouhého procesu je v tomto případě nepřijatelné. Dalším problémem by byla komplikovanost smlouvy o vystoupení a

---

⁹⁶ *Ratifikační proces v členských státech EU* [online]. [cit. 2016-11-23]. Dostupné z: http://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/cr_v_evrope/pravo_evropske_unie/lisabonska_smlouva/ratifikacni_proces_v_clenskych_statech.html

⁹⁷ Viz článek 10a zákona č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky.

její odbornost, kdy by každý z občanů mohl tuto smlouvu jen těžko posoudit a vyhodnotit její dopady na Českou republiku a vliv na další vývoj. Parlament České republiky si k této smlouvě může nechat udělat různé odborné rozbory a navíc Parlament České republiky bude tím, kdo bude mít o celém průběhu jednání o vystoupení detailní informace.

Poslanecká sněmovna jedná o mezinárodních smlouvách tehdy, když je nutné mít její souhlas k ratifikaci dané smlouvy, popřípadě když má být od již ratifikované smlouvy odstoupeno, pokud již dříve vyslovila souhlas s ratifikací.⁹⁸ Smlouva o vystoupení z Evropské unie je touto smlouvou a z časového hlediska je ratifikace Parlamentem České republiky výhodná a byla by vítána určitě ze strany Evropské unie. Proto by bylo dobré řešit tento problém již v otázce pro referendum o vystoupení z Evropské unie, kdy by byla výhodná například formulace „Souhlasíte s tím, aby Česká republika podle článku 50 SEU vystoupila z Evropské unie a Parlament České republiky následně ratifikoval smlouvu o vystoupení z Evropské unie?“ Z hlediska odbornosti vyjednávacího týmu, kdy by v něm byli určitě odborníci, by se dalo předpokládat, že smlouva o vystoupení bude v rámci možností pro Českou republiku výhodná a nebude třeba, aby se znovu konalo právě referendum ohledně ratifikace této smlouvy, kdy souhlas s její ratifikací by byl dán již z předchozího referenda.

Otázkou zůstává, zda by se nedalo zmocnění k ratifikaci smlouvy o vystoupení z Evropské unie dovést i ze znění otázky, kdy je dán pouze souhlas s vystoupením České republiky z Evropské unie, avšak bez další specifikace by se dalo uvažovat tak, že je dán souhlas s vystoupením bez stanovení dalších podmínek, z čehož vyplývá, že následná ratifikace smlouvy o vystoupení z Evropské unie by měla zmocnění již v samotném referendu o vystoupení České republiky z Evropské unie. I za předpokladu, že to není výslovně uvedené v textu otázky z referenda, lze logicky dovést, že když je zmocnění k vystoupení z Evropské unie dle článku 50 SEU dáno v referendu, počítá se s tím, že je dán souhlas s celým procesem a tedy i následnou ratifikací smlouvy o vystoupení. Tato možnost a úvaha se zdá být jako nejideálnější, když je časově méně náročná a pro obě zúčastněné strany výhodná.

---

⁹⁸ *Legislativní proces projednávání mezinárodních smluv* [online]. [cit. 2016-10-18]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/hp.sqw?k=332>

Ratifikace smlouvy o vystoupení je tedy posledním nutným krokem k tomu, aby Česká republika vystoupila z Evropské unie buď v předem dohodnuté datum, či ke dni ratifikace smlouvy o vystoupení.

Méně reálná varianta pro Českou republiku je vystoupení na základě uplynutí dvouleté lhůty od oznámení záměru Evropské radě, nebyla-li tato lhůta prodloužena s ohledem na složitost jednání o vystoupení a úpravě budoucích vztahů České republiky s Evropskou unií. V tomto případě by žádný problém nenastal, jelikož by nevstoupila v platnost žádná nová smlouva o vystoupení, nebylo by jí proto nutné ratifikovat a k vystoupení z Evropské unie by došlo dnem uplynutí lhůty dvou let od oznámení záměru o vystoupení Evropské radě. S případem prodloužení lhůty není nutné v této situaci kalkulovat, jelikož s prodloužením lhůty, po jejímž uplynutí nastane fikce vystoupení z Evropské unie lze počítat jen v případech, kdy lze reálně očekávat uzavření dohody ohledně vystoupení, avšak jednání jsou složitá a dlouhodobá. Pokud nelze očekávat dohodu vystupujícího státu a orgánu Evropské unie, nelze ani počítat s dohodou o prodloužení lhůty, která stanoví fikci vystoupení z Evropské unie uplynutím dvouleté lhůty.

3.5. Vystoupení z Evropské unie v judikatuře

Proces vystoupení se objevil už i v judikatuře Ústavního soudu, když se Ústavní soud ve svém nálezu zmiňuje o možnosti vystoupení z Evropské unie. V tomto nálezu je řešena právě možnost vystoupení, která je de facto dohodou mezi členským státem, který chce Evropskou unii opustit a Radou, která není reprezentantem Evropské unie, ale reprezentuje právě jednotlivé členské státy a jejich zájmy, nikoliv zájmy Evropské unie jako celku. V tomto nálezu je Ústavním soudem zmíněno, že vystoupení je svou povahou hodně podobné vystoupení z organizace. Tento fakt nám napomáhá k lepšímu vnímání Evropské unie jako dobrovolného spolku a oslabuje tvrzení o federaci. Dokonce dle Ústavního soudu zvyšuje míru svrchovanosti jednotlivých členských států.⁹⁹ Fakt, že se problematika vystoupení z Evropské unie dostala už i na jednání Ústavního soudu svědčí o tom, že je to problematika závažná a pravděpodobně žádný členský stát tuto problematiku nepodcení.

---

⁹⁹ Nález Pl. ÚS 19/08 ze dne 26. 11. 2008.

4. Důsledky vystoupení z Evropské unie

Vystoupení České republiky z Evropské unie by se dotklo každého z nás, tedy nejen občanů, ale i podnikatelů, ba dokonce i územně samosprávních celků a státní správy. Vystoupení by zasáhlo téměř všechna odvětví našeho života. Každý občan by vnímal vystoupení jinak, a to s ohledem na jeho životní styl. Zároveň je nyní i těžké říci, jak by vypadala spolupráce s ostatními členskými státy po vystoupení České republiky, jelikož podmínky vystoupení mohou být odlišné pro každý členský stát, proto nelze ani přibližně aplikovat podmínky vystoupení, za kterých vystoupí Velká Británie. Pro každý jednotlivý stát, který opustí Evropskou unii, bude mít tento počín jiné důsledky. Vše bude odvislé na míře spolupráce a také na vyspělosti daného státu a mnoha dalších faktorech, kdy důležitý bude i možný přínos spolupráce s daným státem pro Evropskou unii po jeho vystoupení. V případě České republiky je tento přínos nejen z hlediska hospodářského nezanedbatelný, když česká ekonomika patří mezi ty vyspělejší ekonomiky z ekonomik členských států Evropské unie, a ani nerostné bohatství a průmysl v České republice není zanedbatelné. Lze tedy očekávat, že po vystoupení České republiky by nebyly důsledky pro Českou republiku tak vážné. I vzhledem k tomuto faktu však v této kapitole nelze vyjmenovat veškeré důsledky, které by vystoupení přineslo, zmíním proto ty nejdůležitější, popřípadě ty důsledky vystoupení, které by ovlivnily každého občana.

Je nutné také zmínit, že prozatím by vystoupení České republiky z Evropské unie bylo jednodušší díky tomu, že prozatím stále není členem měnové unie. Tento fakt celý proces stejně jako u vystoupení Velké Británie značně zjednodušuje, proto v případě České republiky by bylo vhodné v případě pochybností o členství v Evropské unii dále přijetí společné měny oddalovat, a to právě kvůli případné složitosti následného vystoupení. Samotné vystoupení bude mít své klady a zápory, v této kapitole bych tedy chtěl zmínit ty nejdůležitější a nejvýznamnější oblasti, kterých by se vystoupení dotklo a současně zmínit u každé, v čem je výhoda a nevýhoda vystoupení České republiky z Evropské unie.

Při prvním zamyšlení se nad důsledky vystoupení z Evropské unie asi každého napadne spíše mnoho nevýhod, je tedy k zamyšlení, zda je vůbec vystoupení žádoucí, zda není lepší některé nevýhody spíše pomíjet a snažit se jejich následky minimalizovat, ať už pokusem vyjednat si opt-out, či zavést

taková opatření, aby dané regulace neměly takový vliv na občany a životní podmínky v České republice, a naplno využívat výhody členství.

4.1. Suverenita

Jako první by Česká republika svým vystoupením získala zpět svou suverenitu a legislativní samostatnost a nezávislost. Navrácení národní suverenity může být také jeden z důvodů pro vystoupení z Evropské unie. Suverenita, kterou Česká republika přenesla v některých oblastech na orgány Evropské unie na základě článku 10a Ústavy by se vystoupením vrátila zpět na orgány České republiky, což je hlediska historického vývoje českých zemí žádoucí fakt, jelikož české země se za dobu celé své historie snažily vymanit ze závislosti na jiných zemích.

4.2. Schengenský prostor

Česká republika se stala součástí Schengenského prostoru dne 21. prosince 2007, když Schengenskou dohodu podepsala již spolu se svým vstupem do Evropské unie v roce 2004.¹⁰⁰

Členství v Evropské unii přineslo i zároveň členství v Schengenském prostoru, nelze to však považovat pouze za přínos členství v Evropské unii, ačkoliv nelze také upírat zásluhu Evropské unie na urychlení členství České republiky na schengenských *acquis*, jelikož to byla jedna z podmínek pro přistoupení České republiky. Schengenská úmluva byla uzavřena jako nezávislá dohoda na dřívějších Evropských společenstvích, proto je možné, aby jejím členem byla i nečlenská země Evropské unie, což dokládá i rozšíření v roce 2001, kdy se Schengenský prostor rozšířil poprvé i o nečlenské státy Evropské unie. Prvními nečlenskými státy Evropské unie uplatňujícími schengenské *acquis* byly Norsko a Island. V roce 2008 se seznam těchto států rozšířil o Švýcarsko a dále v roce 2011 o Lichtenštejnsko.

Mnoho lidí si s vystoupením z Evropské unie představí i omezení ve volném pohybu osob a zavedení hraničních kontrol. Tento fakt ale není zcela pravdivý, jak vyplývá z členství Norska, a ostatních nečlenských států Evropské unie, v Schengenském prostoru mohla by Česká republika i po vystoupení zůstat

---

¹⁰⁰ 4. rozšíření Schengenu 2007 [online]. [cit. 2016-10-14]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/741/sekce/4-rozsireni-2007/>

členem Schengenského prostoru, jelikož členství v Schengenském prostoru není spjata přímo s členstvím v Evropské unii, ale je to jedna z podmínek pro to být členem Evropské unie. Z tohoto důvodu by tato dohoda tedy mohla zůstat i nadále v platnosti za podmínky, že by Česká republika musela dodržovat veškerá pravidla spojená s jejím uplatňováním.¹⁰¹ Vystoupení z Evropské unie však automaticky neznamena i vystoupení ze Schengenského prostoru, jelikož členství v něm je závislé na odlišné smlouvě, která se spolu s ukončením členství v Evropské unii neukončuje. Naopak zůstává v platnosti nadále, pokud nedojde k iniciativě České republiky opustit i Schengenský prostor a s tím spjatému vypovězení Schengenské dohody.

4.3. Dotace pro podnikatele a obchodní společnosti

Členství v Evropské unii a čerpání finančních podpor z rozpočtu Evropské unie není jen výsadou jednotlivých členských států a jejich orgánů, či územních celků, ale týká se to i jednotlivců, konkrétně podnikatelů. Dotační politika Evropské unie a jí vytvořené dotační programy jsou zaměřené i na konkurenceschopnost podnikatelů a obchodních společností, kdy lze čerpat finanční prostředky z dotací z rozpočtu Evropské unie přímo jednotlivými podnikateli na aktuálně vypsane dotační výzvy do předem přesně určených oblastí a na přesně určené použití. Tím může být například modernizace a automatizace výroby, obnovení strojového parku jednotlivých společností apod. Čerpat mohou podnikatelé a obchodní společnosti v rámci operačního programu vymezeného Evropským fondem regionálního rozvoje, Fondem soudržnosti a Evropským sociálním fondem podle rámce jednotlivých cílů, v daném případě se jedná konkrétně o program Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost, či v rámci Evropského zemědělského fondu se jedná o Program rozvoje venkova.¹⁰² V rámci těchto dotačních programů mohou podnikatelé a obchodní společnosti čerpat finanční podpory až do 100 % financování jejich projektů, častěji je však financování v nižším rozsahu a je nutné, aby žadatel o dotaci část projektu financoval z vlastních zdrojů, či úvěrem, což je asi častější situace. S jednotlivým financováním napomáhají zřízené Regionální operační programy.

---

¹⁰¹ *FAQ - Evropská unie* [online]. [cit. 2016-10-14]. Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/hp.sqw?k=2506>

¹⁰² *Co nás čeká – EU fondy 2014 – 2020* [online]. [cit. 2016-10-18]. Dostupné z: <http://www.dotacni.info/tag/dotace-2016/>

Vystoupením z Evropské unie by skončila i tato možnost finanční podpory soukromého sektoru a s tím spojené snížení investic do modernizace a rozvoje výrobních technologií.

Finanční podpora se však netýká jen těchto subjektů, ale i jednotlivců, kdy každý občan může čerpat finanční příspěvky na určité projekty, avšak jejich čerpání je zprostředkováno jednotlivými příslušnými ministerstvy, které mají přidělené finanční prostředky, které poté dále rozdělují jednotlivým žadatelům.

4.4. Policejní a justiční spolupráce

Policejní a justiční spolupráce citlivou politikou Evropské unie, kdy je často značně zasahováno do suverenity jednotlivých členských států. Součástí unijního rámce se oblast policejní a justiční spolupráce stala v roce 1993 Maastrichtskou smlouvou, kdy byla součástí dřívějšího tzv. III. pilíře. Později Amsterdamskou smlouvou tato oblast byla zařazena do tzv. I. pilíře pod *acquis communautaire*. Lisabonská smlouva zcela zrušila pilířové chápání fungování Evropské unie a vznikla oblast pod názvem Svoboda, bezpečnost a spravedlnost, pod kterou se nyní policejní a justiční spolupráce řadí. Nejčastěji a nejvíce je upravena spolupráce ve věcech trestních. Lisabonská smlouva posílila také legislativní vliv Evropské komise, která má výlučnou zákonodárnou moc ve všech oblastech, mimo oblast administrativní a soudní součinnosti, kdy zde svou iniciativu sdílí s jednou čtvrtinou členských států.

Jednotlivé členské státy Evropské unie spolupracují v oblasti justice na základě nařízení a směrnic Evropské unie. Tato spolupráce se týká hlavně sporů s mezinárodním prvkem, či sporů kde jsou jednotlivé strany sporu z jiných členských států. Posílená spolupráce je jak ve věcech civilních, tak i ve věcech trestních, což je stěžejní oblast. Tato posílená spolupráce je zajišťována tak, že rozhodnutí soudu jednoho členského státu je uznáváno a vymáháno i v ostatních členských státech Evropské unie. Spolupráce ve věcech trestních je navíc reprezentována a prováděna v rámci Evropské jednotky pro justiční spolupráci - EUROJUST.

V případě policejní spolupráce je v rámci Evropské unie zřízen Evropský policejní úřad, který je známější pod názvem Europol, který byl založen Amsterdamskou smlouvou v roce 1999. Jeho hlavní význam je v tom, že napomáhá orgánům činným v trestním řízení v oblasti boje se závažnými

přeshraničními trestnými činy a terorismem ve snaze napomoci prosazování práva.¹⁰³ Dalším významným bodem spolupráce je Evropský zatýkací rozkaz, který měl za úkol nahradit extradiční řízení v rámci členských států Evropské unie. Ten umožňuje na území Evropské unie rychlé vrácení uprchlých obviněných zpět do členského státu, kde mají být souzeni. Evropský zatýkací rozkaz byl i jedním z institutů, kterým se také zabýval Ústavní soud České republiky, kdy se, na návrh skupiny poslanců Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky a skupiny senátorů Senátu Parlamentu České republiky, Ústavní soud zabýval samotnou zákonností a ústavností Evropského zatýkacího rozkazu. Ústavní soud konstatoval, že Evropský zatýkací rozkaz je právní institut, který je v rámci spolupráce na úrovni Evropské unie žádoucí a potřebný, když je v rámci Evropské unie umožněn volný pohyb osob, který jeho potřebnost jen potvrzuje. Ústavní soud však také konstatoval, že jeho implementace do českého právního řádu neproběhla zcela správně a odborně.¹⁰⁴ I tak se ale nejedná o institut protiústavní. Vystoupení z Evropské unie by znamenalo nemožnost využití tohoto institutu trestního práva a nutnost vedení případného extradičního řízení i se všemi evropskými státy.

Vystoupením z Evropské unie by Česká republika přišla o tento bod spolupráce na úrovni členských států, kdy přestože je tato oblast spolupráce významným zásahem do suverenity jednotlivých členských států, je pro všechny z hlediska aplikace práva výhodná. Tento bod spolupráce napomáhá rychlejší a efektivnější práci justice a uplatňování právních předpisů.

4.5. Vytvoření nezávislého území uprostřed Evropské unie

Při snaze Evropské unie o rozšiřování svého území by vystoupením České republiky v Evropě vzniklo další území podobné Švýcarsku, které je nezávislé na Evropské unii a je obklopeno členskými státy. V případě vystoupení České republiky z Evropské unie a případné vyšší izolace České republiky by došlo ke zhoršení dopravní situace, když Česká republika je dopravním spojením mezi státy západní a východní Evropy, bylo by výhodné zachování členství v Schengenském prostoru, jak je již výše zmíněno, nejen ve prospěch České republiky, ale i ve prospěch členských států Evropské unie. Zavedením kontrol na

---

¹⁰³ *Evropský policejní úřad (Europol)* [online]. [cit. 2016-11-14]. Dostupné z: https://europa.eu/european-union/about-eu/agencies/europol_cs

¹⁰⁴ Nález Pl. ÚS 19/08 ze dne 26. 11. 2008.

hraničních přechodech České republiky by se doprava velice zkomplikovala nejen pro české dopravce, ale zejména pro dopravce, které využívají české dálnice jako tranzitní spojnice východní a západní Evropy.

4.6. Legislativa

Nadměrná legislativa může být právě jedním z důvodů pro vystoupení členského státu z Unie, ať už se jedná o závazná nařízení či směrnice a další právní akty Evropské unie. Vystoupením by Česká republika nemusela přizpůsobovat svůj právní řád přímo legislativě Evropské unie, získala by tím zpět plně svou autonomii a článek 10a Ústavy by již nebyl tolik využíván. Řada omezujících předpisů by v některých případech uvolnila podmínky pro podnikání. Dále by odpadla finanční zátěž nejen spojená s transponováním právních aktů Evropské unie, ale spojená i s náklady na splnění předepsaných povinností. Česká republika v rámci implementací evropských norem musí novelizovat své zákony, popřípadě v některých případech vytvářet zákony zcela nové, také musí svůj právní pořádek přizpůsobovat nařízením, která jsou závazná ve znění, jaké stanovila Evropská unie. Tyto skutečnosti způsobují nejen v rámci stálých novelizací stále se zvyšující nepřehlednost právního řádu způsobené častými novelizacemi, ale i zátěž finanční, která je spojena s legislativním procesem, náklady na vydání příslušných zákonů, novelizací a doporučení a v neposlední řadě i s aplikací daných předpisů v praxi.

Česká republika se však potýká i s problémy nedokonalé, či opožděné implementace norem Evropské unie. Tento fakt je částečně způsoben často zmiňovanou neefektivností české správy. Tato neefektivnost je mimo jiné způsobená i nestabilitou české vlády, což zapříčiňuje častou výměnu ministrů, kdy každý nový ministr a jeho tým má odlišné názory či priority a danou implementaci normy pozdrží jejím přepracováním. S ubývajícím časem k implementaci pak dochází k v časovém presu a implementace je proto nedokonalá a v průběhu její účinnosti je poté často novelizována. V případě větší stability by mohlo docházet k prosazování promyšlených a systematických reforem, které by v celkovém hledisku odlehčily nejen legislativnímu procesu, ale český právní řád by byl značně přehlednější. Je to právě Evropská unie, která na toto reflektuje regulacemi, aby docházelo ve všech členských státech k profesionalizaci státní správy a zkvalitnění soudnictví a ostatních institucí

právního státu a tržní ekonomiky, zkvalitňování a zvyšování transparentnosti rozhodování státní správy.¹⁰⁵

V konečném důsledku by vystoupení České republiky z Evropské unie znamenalo sice mírné snížení legislativního procesu, kterým jsou implementovány normy Evropské unie, ale jelikož by Česká republika určitě chtěla setrvat na nějaké úrovni spolupráce, musela by stále alespoň nějaké zásadní regulace implementovat a vystoupením by Česká republika tedy ztratila nejen zastoupení v klíčových orgánech Unie, ale i o vliv na tvorbě evropské legislativy. To by v konečném důsledku mohlo zapříčinit i zvýšenou regulaci trhu zboží a služeb, která by zapříčinila pravděpodobně pokles růstu hrubého domácího produktu.

Co se týká legislativní samostatnosti, její míra by závisela na tom, jakým směrem by se dále Česká republika ubírala. Pokud by usilovala o přístup na jednotný evropský trh, musela by také dodržovat určitá pravidla a velkou část legislativních aktů Evropské unie by musela transponovat do národní legislativy. V tomto případě by stále i po vystoupení zůstala částečná legislativní nadnárodní zátěž, kterou by bylo nutné transponovat, avšak již bez možnosti nikterak vzniklých legislativních aktů ovlivnit. Naopak nižší míra implementace unijních regulací by také mohla přinést hospodářský růst ekonomiky. Záleží však na tom, jaké množství regulací by po vystoupení musela Česká republika transponovat do svého právního řádu, aby se mohla účastnit jednotného evropského trhu. V dalších oblastech by nebyla nutná regulace v takovém rozsahu, jako je nutná nyní, když je Česká republika členem Evropské unie a týkají se jí všechny regulace v rámci Unie.

4.7. Pracovní místa v institucích Evropské unie

Spolu s vystoupením z Evropské unie by řada českých zástupců v jejích institucích přišla o práci spolu se zánikem mandátu českých europoslanců a dalších vysoce postavených úředníků. Pro Evropskou unii nyní pracují stovky českých občanů, kdy někteří jsou i ve vysoce postavených postech. Česká republika má zástupce v Radě Evropské unie, Evropském parlamentu, Evropské

---

¹⁰⁵ CHMELARĚ, Aleš. *Ekonomické vyhodnocení členství České republiky v EU po deseti letech: alternativní scénáře a kvantifikace: příspěvek k formulaci nové evropské strategie pro Českou republiku*. Praha: Sekce pro evropské záležitosti Úřadu vlády, 2014. ISBN 978-80-7440-098-8. s. 28-29.

komisi, u Soudního dvora Evropské unie, u Evropského účetního dvora, u Evropské služby pro vnější činnost, u Evropského hospodářského a sociálního výboru, u Výboru regionů, u Eurostatu, u Evropské investiční banky a v České sekci národních expertů.¹⁰⁶

Spolu s pracovními místy v institucích Evropské unie by pravděpodobně byly zrušeny regionální operační programy, což by zapříčinilo u dalších lidí ztrátu zaměstnání, jelikož tyto programy slouží k financování rozvoje jednotlivých regionů na základě finančních podpor z Evropské unie. Často se objevují však i pracovní místa, která vznikla na základě dotačních programů Evropské Unie, kdy jednotlivé pracovní síly jsou v rámci projektu přiděleny k určitému zaměstnavateli na předem stanovenou dobu, po kterou jsou zaměstnavateli hrazeny i předem dané prostředky na mzdu daného zaměstnance a to buď zcela, nebo v některých případech jen zčásti.

Je tedy otázkou, kolik pracovních míst by vystoupením z Evropské unie zaniklo. Spolu se zánikem pracovních míst, která jsou přímo financována Evropskou unií, popřípadě pracovních míst v institucích Evropské unie je zde také hrozba, že ubude pracovních míst celkově, jelikož, jak bude i níže zmíněno, spolu s vystoupením může nastat situace, kdy se zpomalí hospodářský a ekonomický růst České republiky. V této situaci by pravděpodobně došlo právě i ke snížení potřebného počtu pracovních sil, a s tím i nárůstu nezaměstnanosti, která je momentálně na minimu nejen v rámci České republiky, ale i v rámci členských států Evropské unie.¹⁰⁷

4.8. Čerpání finančních prostředků z rozpočtu Evropské unie

Česká republika je prozatím členským státem, který má nižší příspěvek do rozpočtu Evropské unie, než z ní nakonec vyčerpá. Z tohoto vyplývá, že čistá pozice České republiky vůči rozpočtu Evropské unie je stále kladná.¹⁰⁸ Od roku 2004, kdy se Česká republika stala členem Evropské unie, do konce roku 2015,

---

¹⁰⁶ *Nejvýznamnější Češi v institucích EU* [online]. [cit. 2016-10-14]. Dostupné z: http://www.mzv.cz/representation_brussels/cz/evropska_unie/cesi_v_ridicich_funkcich_evropskych/

¹⁰⁷ *Nezaměstnanost v ČR je nejnižší v EU. Firmám ale schází noví lidé* [online]. [cit. 2016-10-14]. Dostupné z: http://www.rozhlas.cz/zpravy/domacieekonomika/_zprava/nezamestnanost-v-cr-je-nejnizsi-v-eu-firmam-ale-schazi-novi-lide--1621647

¹⁰⁸ BACHANOVÁ, Veronika. *Fiskální politika v prostředí Evropské hospodářské a měnové unie: alternativní scénáře a kvantifikace: příspěvek k formulaci nové evropské strategie pro Českou republiku*. V Praze: C. H. Beck, 2014. Beckova edice ekonomie. ISBN 978-80-7400-526-8, s. 61.

přispěla Česká republika postupně do rozpočtu Evropské unie 429,2 miliardy Kč, avšak za stejné období získala Česká republika z jejího rozpočtu 990,4 miliardy Kč.¹⁰⁹ V posledních letech má dokonce čistá pozice České republiky vůči rozpočtu Evropské unie zvyšující se tendenci. Pokud si Česká republika udrží tuto rostoucí tendenci a bude i nadále mít kladnou čistou pozici vůči rozpočtu Evropské unie, bude v tomto ohledu členství v Evropské unii výhodné, jelikož jí členství přinese stále finanční výhody v možnosti čerpat finanční prostředky z jejího rozpočtu, který je převážně tvořen z příspěvků členských států.¹¹⁰

Česká republika má díky svému členství v Evropské unii, a s tím spojenými příspěvky do jejího rozpočtu, řadu výhod oproti nečlenským státům, například volný přístup na společný trh, kdy nečlenské země musí za tento přístup také platit příspěvky, které jsou dány smluvně mezi daným nečlenským státem a Evropskou unií. Kdyby Česká republika nebyla členem Evropské unie, musela by za možnost přístupu k jednotnému evropskému trhu platit, přičemž lze předpokládat, že platba za tento přístup by asi nepřevýšila dnešní výši příspěvku České republiky do rozpočtu Evropské unie, avšak bylo by to bez dalších výhod, jakými jsou čerpání finančních prostředků z tohoto rozpočtu zpět do svého státního rozpočtu. Lze předpokládat, že výše příspěvku za přístup na jednotný trh by byla stanovena při jednáních o vystoupení a upravena smluvně, proto nelze předem přesně určit, jaká by byla její výše. Po vystoupení z Evropské unie by Česká republika v rámci svého členství v Evropském sdružení volného obchodu odváděla tedy menší příspěvky do rozpočtu Evropské unie, ale nemohla by se také zapojovat do jednání týkajících se rozpočtově významných politik, například v oblasti zemědělství či kohézní politika.¹¹¹¹¹²

Nelze tedy již nyní říci, ani odhadnout, zda by vystoupení z Evropské unie bylo z tohoto finančního hlediska výhodné, jelikož výše příspěvku za přístup na jednotný trh by byla určena až v dohodě o vystoupení České republiky z Evropské

---

¹⁰⁹ *Čistá pozice České republiky vůči rozpočtu EU za rok 2015* [online]. [cit. 2016-10-07]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/aktualne/tiskove-zpravy/2016/cista-pozice-ceske-republiky-vuci-rozpoc-23947>

¹¹⁰ CIHĚLKOVÁ, Eva. *Evropská ekonomická integrace: procesy, politiky, governance*. V Praze: Oeconomica, 2011. ISBN 978-80-245-1835-0, s. 89.

¹¹¹ CHMELÁŘ, Aleš. *Ekonomické vyhodnocení členství České republiky v EU po deseti letech: alternativní scénáře a kvantifikace: příspěvek k formulaci nové evropské strategie pro Českou republiku*. Praha: Sekce pro evropské záležitosti Úřadu vlády, 2014. ISBN 978-80-7440-098-8.

¹¹² Kohézní politika, neboli politika hospodářské, sociální a územní soudržnosti EU, je politika, která má za cíl snižování rozdílů mezi úrovní rozvoje různých regionů Unie a posílení hospodářské, sociální a územní soudržnosti za účelem následného vývoje Evropské unie.

unie. Proto není možné říci, zda by, když by odpadla povinnost odvádět příspěvek do rozpočtu Evropské unie a vznikla povinnost hradit příspěvek za přístup na jednotný trh, který je důležitý pro rozvoj ekonomiky České republiky a pro udržení si konkurenceschopnosti, tento krok byl výhodný. Výše příspěvku za přístup na jednotný trh by se odvíjela od síly vyjednávacích schopností České republiky ve výstupních jednáních. Z tohoto hlediska je nutné se zamyslet nad tím, co může Česká republika Evropské unii, ostatním členským státům a jednotnému trhu nabídnout, tedy jaký by pro něj měla přínos i v případě, že by se účastnila z pozice nečlenského státu, jako například Švýcarsko či Norsko, které mají jednotlivé modely pro výpočet výše příspěvku v závislosti na jejich přínosu pro jednotný evropský trh. Částky, které tyto nečlenské státy platí, jsou nižší, než částky, které platí členské státy, avšak ty platí i za další výhody, které jim Evropská unie nabízí a jak je již zmíněno, mají i možnost účastnit se na politice Evropské unie nejen v oblasti jednotného trhu a možnost čerpat finanční podporu. Česká republika bohužel není zemí, která by měla tak specifický hospodářský sektor, aby byl pro Evropskou unii důležitý a těžko nahraditelný, který by jí při jednáních přinesl lepší vyjednávací postavení a následně i vyjednání výhodné smlouvy o vystoupení v případě, že by se Česká republika k tomuto kroku opravdu odhodlala.

Výše zmíněné politiky patří mezi nejvýznamnější také z toho hlediska, že se jedná o oblasti, ze kterých za dobu svého členství v Evropské unii Česká republika vyčerpala nejvíce finančních prostředků z jejího rozpočtu. Nejen finanční podpora z Evropské unie je však pro Českou republiku výhodná, celkový přínos má rovněž jednotné společné plánování strategií, které následně udávají směr hospodářské politiky celé Evropské unie. Následně je proto lépe možné rozdělovat finanční prostředky, jejichž rozdělení je efektivnější a rozmyšleně cílené právě do přesně vytipovaných ekonomik, které mají vytvořené strategické plány, ze kterých lze pak dále očekávat i rozvoj ostatních členských států, zároveň toto působí jako faktor i pro sblížení jednotlivých ekonomik členských států. V rámci Evropské unie jsou významné strategie Lisabon či Evropa 2020. Česká republika však nemá pro svou ekonomiku stálou strategii, ačkoliv by tato strategie byla žádoucí, co se týká efektivnosti plánování rozvoje ekonomiky. Česká republika mění své strategie vždy s příchodem nové vlády, což je v posledních letech poměrně častý jev, který brání vytvoření strategií, které by byly

dlouhodobé. Neexistence dlouhodobých a střednědobých strategií je tedy pro Českou republiku spíše negativní.¹¹³

Jak již bylo zmíněno výše, Česká republika má vůči rozpočtu Evropské unie zvyšující se čistou pozici, což je dáno i nyní účelnějším čerpáním finančních podpor z tohoto rozpočtu, čemuž v minulosti tak nebylo a Česká republika tedy nevyžívala možnosti čerpání z rozpočtu Evropské unie v plném rozsahu, na který měla nárok. Pokud by od počátku členství bylo čerpáno maximum z možného objemu finančních prostředků, mohl být celkový kumulovaný objem vyčerpaných financí z rozpočtu Evropské unie značně vyšší.¹¹⁴ Problém s čerpáním však může být zapříčiněn také tím, že finanční prostředky z rozpočtu Evropské unie se čerpají na přímo určené projekty v jednotlivých oblastech, každý členský stát je proto v čerpání omezen tak, že musí daný objem finančních prostředků využít do konkrétní oblasti, jinak by musel nevyčerpané prostředky vracet zpět, což někdy může zapříčinit to, že čerpání je ne zcela účelné pro danou oblast, avšak prostředky se čerpají často z toho důvodu, aby se nemusely vracet zpět. Ale vzhledem k postavení České republiky jako čistého příjemce je i toto omezení výhodné, jelikož Česká republika je státem, který stále více finančních prostředků čerpá, než přispívá, proto jsou stále finanční prostředky z rozpočtu Evropské unie pro Českou republiku důležité a vystoupení z ní by proto pro Českou republiku přineslo značnou ztrátu a pravděpodobně by asi také došlo k utlumení velkých investičních záměrů, které jsou téměř vždy spolufinancovány, či zcela financovány z poskytnutých finančních prostředků Evropské unie. Dokud bude Česká republika čistým příjemcem, není správná myšlenka Evropskou unii opustit, jelikož členství je prozatím stále přínosné i s ohledem na některá opatření, která Evropská unie stanovuje.

4.9. Monetární politika

Jelikož Česká republika není členem měnové unie, není pro ni tato oblast, pro případ vystoupení, aktuální a nebyla by tímto tolik ovlivněná. Jak jsem již zmínil, význam by to mělo v tom, že při vystoupení České republiky by byla jednání o

---

¹¹³ CHMELARĚ, Aleš. *Ekonomické vyhodnocení členství České republiky v EU po deseti letech: alternativní scénáře a kvantifikace: příspěvek k formulaci nové evropské strategie pro Českou republiku*. Praha: Sekce pro evropské záležitosti Úřadu vlády, 2014. ISBN 978-80-7440-098-8, s. 23.

¹¹⁴ ČÁSLAVKA, Jiří, Aleš CHMELARĚ, Václav KORBEL a Zdeněk KUDRNA. *10 let členství České republiky v Evropské unii: Makroekonomický vývoj a ekonomická integrace*. Praha: Glopolis, 2014. Str. 19.

vystoupení a samotné vystoupení jednodušší z hlediska měny daného státu. Nedá se však říci, že by to byla bezvýznamná kapitola, jelikož jak je nyní vidět na případu Velké Británie, ačkoliv není členem měnové unie, její záměr vystoupit z Evropské unie ovlivnil i vývoj měny Velké Británie, když se rapidně snížil její kurs na historická minima,¹¹⁵ a to ačkoliv při vystoupení z Evropské unie se nijak nebude řešit otázka vystoupení z měnové unie. Pokles hodnoty měny Velké Británie jen prokazuje, jak je měnová unie spjata s celou Evropskou unií a i když členský stát není členem měnové unie, má jeho vystoupení z Evropské unie vliv na jeho měnu, která není s měnou Evropské unie propojená natolik, jako by tomu bylo u členských států měnové unie. Z těchto důvodů proto nelze říci, že vystoupení České republiky by nemělo vliv na Eurozónu jako takovou.

Členství v měnové unii je de facto jen další stupeň integrace, která s postupem času zasáhne všechny členské státy, pokud nedojde k vytvoření tzv. dvourychlostní Evropy, kdy by bylo jednomu členskému státu umožněno neúčastnit se měnové unie.¹¹⁶ Tato situace by sice byla krokem zpět, ale neměla by pravděpodobně tak drastické účinky v porovnání s tím, pokud by členský stát z Evropské unie úplně vystoupil. Vytvoření tzv. dvourychlostní Evropy by proto nakonec mohlo být záchranou pro celou Evropskou unií. Jednotlivé členské státy by v rámci Evropské unie spolupracovaly na takové úrovni, která je pro ně výhodná a minimalizovala by se myšlenky o vystoupení z ní.¹¹⁷ Dvourychlostní Evropa, však může být vnímána jako krok zpátky, jelikož by to působilo protichůdně k myšlence Evropské unie dosáhnout úplné hospodářské integrace.

Měnová unie není dokonalým útvarem, má řadu slabin, avšak členství v ní nemusí být vždy nevýhodné. Česká republika prozatím členem eurozóny není, avšak s postupem času, kdy bude stále členem Evropské unie, bude nutné stát se i členem eurozóny, což má v České republice řadu odpůrců, avšak i příznivců. V České republice panuje mnoho obav z dalšího stupně integrace, kterým právě účast na měnové unii je. Je to možná právě obava z neznámého, co budí v mnoha lidech skepticismus, ale ani krize měnové unie, která se v roce 2009 projevila

---

¹¹⁵ *Libra padla nejnižší od roku 1985. Trhy prudce oslabovaly* [online]. [cit. 2016-10-11]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/ekonomika/1826810-libra-padla-nejniize-od-roku-1985-trhy-prudce-oslabovaly>

¹¹⁶ Takovouto výjimku má v podobě opt-outu Velká Británie, která o ni vystoupením z Unie přijde.

¹¹⁷ HODAČ, Jan; LACINA, Lubor; STREJČEK, Petr. *Evropské křižovatky*. 2. vyd. Brno: Barrister, 2014, 181 s. ISBN 978-807-4850-189, s. 133.

hlavně v Řecku, tomuto skepticismu mnoho nepřidá. Další obavy jsou ze zvýšení cen v důsledku zavedení Eura, což se také ukazuje, že není oprávněná obava, což vyplývá i z některých analýz, které prokazují, že v důsledku přijetí Eura k žádné inflaci a zvyšování cen v zásadě nedochází.¹¹⁸

Měnová unie, jak se již v její krizi ukázalo, není ideální měnovou oblastí, avšak ideální není ani samotné členství v Evropské unii. Často je kritizováno rozhodování o společné monetární politice, o které rozhoduje Evropská centrální banka se sídlem ve Frankfurtu, kdy je často tvrzeno, že tato politika je uzpůsobována zájmům Německa,¹¹⁹ toto je však těžko prokazatelné, jelikož tento směr udává instituce jako celek, který je tvořen i zástupci ostatních členských států. Je pouze k zamyšlení, zda Německo svým hospodářským vývojem neudává právě ten správný směr, který poté již pouze měnová unie v čele s Evropskou centrální bankou následují. Toto tvrzení by poté poukazovalo na důležitost německé ekonomiky a v souběhu s tím i na důležitost členství Německa v Evropské unii. Pokud by tedy Evropská centrální banka následovala hospodářský vývoj Německa, nebo mu i dokonce uzpůsobovala svou politiku, bylo by toto výhodné i pro Českou republiku, když česká ekonomika je právě s tou německou značně propojená.¹²⁰

V budoucnu by proto tedy v případě vystoupení České republiky bylo nutné právě řešit problematiku průběhu a důsledků vystoupení z měnové unie. Jak je výše zmíněno, měnová unie nemá jen nevýhody, ale i výhody, které nakonec pravděpodobně převáží a i přes prozatímní odpor obyvatel Česká republika přijme společnou měnu Euro a stane se členem měnové unie, nehledě na to, že samotná politika Evropské unie vůči České republice toto bude vyžadovat do budoucna, proto je nutné alespoň okrajově zabývat se i případným vystoupením z měnové unie, ačkoliv je tato otázka pro Českou republiku jen čistě teoretická, což je ostatně i samotná otázka vystoupení z Evropské unie.

Pokud bychom však hodnotili výhody členství v měnové unii, je mnoho důvodů proč právě členy být, pokud by bylo v České republice zavedené Euro,

---

¹¹⁸ BALDWIN, Richard a Charles WYPLOSZ. *Ekonomie evropské integrace*. 4. vyd. Praha: Grada, 2013, 580 s. ISBN 978-80-247-4568-8. Str. 469.

¹¹⁹ CHALONER, Justin, Andrew EVANS a Mark PRAGNELL. *NExit: Assessing the economic impact of the Netherlands leaving the European Union*. London: Capital Economics, 2014.

¹²⁰ ČÁSLAVKA, Jiří, Aleš CHMELAR, Václav KORBEL a Zdeněk KUDRNA. *10 let členství České republiky v Evropské unii: Makroekonomický vývoj a ekonomická integrace*. Praha: Glopolis, 2014. Str. 19. Tzv. efekt „lokomotivy“.

dalo by se na transakčních nákladech uspořit zhruba 8 miliard korun ročně. Euro by přineslo zároveň i zvýšení konkurenceschopnosti českých společností a zlepšení českého obchodu, čímž by se ještě zvýšil přínos pro českou ekonomiku.¹²¹ Přijetí Eura by přineslo i náklady, které by v souvislosti s přijetím Eura vznikly, vyrovnání se s těmito náklady by se dalo očekávat do jednoho a půl roku.¹²²

V dnešní době, kdyby se Česká republika rozhodla vystoupit z Evropské unie, tak nemusí téměř vůbec řešit problematiku monetární politiky v rámci měnové unie. Do budoucna je však nutné zabývat se i teoreticky otázkou, že Česká republika bude členem Eurozóny, což lze očekávat, jelikož by to pravděpodobně mohlo přinést ještě vyšší prosperitu české ekonomiky. Následně bude proto nutné řešit při vystoupení i problémy spojené se společnou měnou, což by následně přineslo naopak další zvyšování nákladů spojených s vystoupením z Evropské unie, a tudíž další finanční ztrátu pro Českou republiku. V tomto případě je poté nutné počítat také rostoucích nákladů pro podniky, aby se navrátily do dnešní situace, kdy probíhají obchody z pozice nečlenského stát Eurozóny, ale i pro domácnosti všech obyvatel v důsledku znovuzavedení vlastní měny.¹²³

Při zavedení společné měny došlo u členů Eurozóny k likvidaci měny původní a to jak virtuálně, tak i fyzicky zničením bankovek a mincí, stejně by tomu bylo pravděpodobně i po přijetí Eura v České republice. Pokud by Česká republika přijala Euro na úkor svého vnitrostátního měnového systému a stala se plnohodnotnými členy Evropské unie i eurozóny, při jejím vystoupení by potom bylo nutné řešit otázku měny v době po vystoupení z Evropské unie.

I v tomto případě se nabízí však více možností, jak daný problém vyřešit. První možností je návrat ke své původní měně, což může být i značně nákladné, ale reálné, pokud zůstaly alespoň funkční tiskárny bankovek a razírny mincí. Z hlediska nákladnosti by toto přineslo další náklady spojené s tiskem nových bankovek a jejich uvedením do oběhu. Jako další možnost se nabízí, že by si

---

¹²¹ CHMELARĚ, Aleš. Ekonomické vyhodnocení členství České republiky v EU po deseti letech: alternativní scénáře a kvantifikace: příspěvek k formulaci nové evropské strategie pro Českou republiku. Praha: Sekce pro evropské záležitosti Úřadu vlády, c2014. ISBN 978-80-7440-098-8.

¹²² CHALONER, Justin, Andrew EVANS a Mark PRAGNELL. *NExit: Assessing the economic impact of the Netherlands leaving the European Union*. London: Capital Economics, 2014. Str. 91.

¹²³ CHALONER, Justin, Andrew EVANS a Mark PRAGNELL. *NExit: Assessing the economic impact of the Netherlands leaving the European Union*. London: Capital Economics, 2014. Str. 91

Česká republika ponechala i po vystoupení z Evropské unie jako svou měnu Euro, což by přineslo úspory spojené s uvedením nových bankovek do oběhu. Tato možnost je zcela reálná a nejedná se jen o teoretickou možnost, akorát by poté ztratil význam důvod vystoupení z Evropské unie kvůli Eurozóně. Problém může být to, že členství v Evropské unii je jedna z podmínek pro možnost užívat a podílet se na vývoji měny Euro, což je stanoveno v článku 3, odstavci 4 SEU a článku 119, odstavci 2 SFEU.¹²⁴ Zde se proto nabízí pro tyto případy možnost novelizovat primární právo Evropské unie a zavést výslovně možnost využívat Euro i nečlenskými státy za toho předpokladu, že nebude možné, aby se nečlenský stát účastnil na politice týkající se vývoje Eura. Pokud by nedošlo k novelizaci primárního práva, bylo by alespoň vhodné, ne-li přímo žádoucí, aby byly uzavřeny další měnové dohody, které jsou dnes uzavřeny s menšími měnovými oblastmi, které přináší právě tu možnost Euro využívat jako svou národní měnu, avšak není možné si dané bankovky samostatně emitovat a podílet se na politice vývoje Eura. Toto znamená zátěž pro Evropskou unii, jelikož je nutné při emisi bankovek myslet a počítat i s bankovkami pro nečlenské státy, avšak v konečném důsledku jednotná měna i v těchto státech je výhodou pro podnikatele i obyvatele Evropské unie. Fakt, že by se Česká republika nemohla podílet na vývoji své národní měny, by bylo značně nežádoucí, proto by byl reálnějším řešením spíše návrat zpátky k České koruně. Avšak pro vyrovnání se s vystoupením a zjištěním finanční situace po vystoupení, by bylo vhodné vyčkat s emisí vlastních bankovek a využívat dále Euro s tím, že ihned po ustálení finanční situace bezprostředně po vystoupení, by došlo ke klidné emisi České koruny a jejímu následnému zavedení do oběhu postupně, nikoliv skokově ihned po případném vystoupení.

Řešení s možností ponechání si Eura jako národní měny je tedy reálné a možná by bylo i žádoucí. Modelové situace by bylo možné spatřovat právě v nečlenských státech Evropské unie, kde se Euro jako měna užívá, kterými je například Monako, Vatikán, Černá hora a další.¹²⁵ Tyto státy využívají Euro právě pro své blízké propojení s Evropskou unií a jejími členskými státy, v případě Černé hory se využívá z důvodu přípravy na své členství v Evropské unii, o které má zájem po splnění konvergenčních kritérií. I Česká republika by po svém vystoupení byla s Evropskou unií hluboce propojena, což je dáno i její polohou na

---

¹²⁴ Čti článek 3, odstavec 4 SEU a článek 119, odstavec 2 SFEU.

¹²⁵ *Euro - obecné dotazy veřejnosti* [online]. [cit. 2016-10-10]. Dostupné z: https://www.cnb.cz/cs/faq/euro_obecne_dotazy.html

mapě, kdy leží v obklopení členských států Evropské unie.

4.10. Hospodářství

Další odvětví, na které by mělo vystoupení z Evropské unie dopad, je hospodářství. Zde bych proto chtěl shrnout a nastínit důsledky spojené s vystoupením z Evropské unie pro hospodářský trh. Vystoupením by Česká republika přišla o zapojení do jednotného evropského trhu, nebo by si musela, jak je již zmíněno výše, tento přístup platit, avšak už by tento přístup nebyl v takovém rozsahu jako je nyní, když je Česká republika členem Evropské unie. Nebylo by už možné se podílet na politických rozhodnutích týkajících se právě jednotného trhu a bylo by proto nutné přijmout vždy daný stav jeho vývoje, či se tohoto jednotného trhu neúčastnit, což by však přineslo značné komplikace pro celou ekonomiku České republiky.¹²⁶ Jednotný evropský trh v dnešní době je jeden z největších světových trhů, který je pro Evropskou unii nejvýznamnějším bodem spolupráce a také je to jedna z největších výhod pro členské státy.¹²⁷ Jako členský stát Evropské unie máme nyní právo se tohoto trhu neomezeně účastnit, a zároveň máme možnost využívat tzv. čtyři ekonomické svobody vnitřního trhu, kterými jsou volný pohyb zboží, volný pohyb osob, volný pohyb služeb a poslední volný pohyb kapitálu.¹²⁸ Jednotný evropský trh spolu s těmito svobodami nejenže nabízí výhody v užším propojení členských států, ale také zároveň zvyšuje jejich konkurenceschopnost a s tím zároveň i spojený růst a vývoj národních ekonomik členských států.

Česká ekonomika je na jednotném evropském trhu velmi závislá, vystoupení z Evropské unie by proto pro Českou republiku bylo citelné a bylo by tedy nutné vyjednat si dohodu o přístupu na jednotný trh a tento přístup si tedy i zaplatit. Export České republiky je přibližně 80% z celkového výkonu české ekonomiky. Z toho objemu exportu navíc směřuje více než 80% na jednotný evropský trh. Nemožnost se tohoto trhu účastnit by proto pro českou republiku znamenalo

---

¹²⁶ CHMELARĚ, Aleš. *Ekonomické vyhodnocení členství České republiky v EU po deseti letech: alternativní scénáře a kvantifikace: příspěvek k formulaci nové evropské strategie pro Českou republiku*. Praha: Sekce pro evropské záležitosti Úřadu vlády, 2014. ISBN 978-80-7440-098-8, s. 34.

¹²⁷ *Základní informace o vnitřním trhu* [online]. [cit. 2016-11-25]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/8739/sekce/zakladni-informace-o-vnitrnim-trhu/>

¹²⁸ CHMELARĚ, Aleš. *Ekonomické vyhodnocení členství České republiky v EU po deseti letech: alternativní scénáře a kvantifikace: příspěvek k formulaci nové evropské strategie pro Českou republiku*. Praha: Sekce pro evropské záležitosti Úřadu vlády, 2014. ISBN 978-80-7440-098-8, s. 35.

ztrátu jak finanční, tak i ztrátu na počtu pracovních míst.¹²⁹ V konečném důsledku by toto přineslo problémy do všech oblastí života v České republice.

4.10.1. Trh zboží a služeb

Dvě ze čtyř ekonomických svobod spolu úzce souvisejí, jedná se trh zboží a služeb. Tyto dvě ekonomické svobody plně využívají potenciálu jednotného trhu tím, že je pro ně otevřený i přístup za hranice členského státu, má to tedy výhodu i pro spotřebitele, kteří mají možnost poptávat zboží či služby nejen na území jednoho členského státu, ale v rámci celé Evropské unie, navíc jsou u toho chráněny direktivami Evropské unie na ochranu spotřebitelů či regulaci monopolů.¹³⁰ Pro vnitrostátní producenty to naopak zvyšuje konkurenci, což způsobuje to, že se lépe investuje nejen do provozů, ale i do vývoje nových technologií, aby si daní producenti udrželi své zákazníky a byli i nadále úspěšní. Vystoupením by zase Česká republika o tyto výhody přišla, jediným kladem by byla opět možnost samostatně si upravit obchodní dohody s ostatními státy, ať již jsou členy Evropské unie, či státy nečlenskými, jelikož v rámci členství v Evropské unii je vše domlouváno na unijní úrovni. Dnes je složitě říci, zda by vystoupení mělo pro tuto oblast přínos či ne, otázkou je, co může Česká republika nabídnout i dalším zemím a pokud by zboží či služby byly žádoucí, je možné i zvýšení prosperity české ekonomiky navzdory vystoupení z Evropské unie. Jelikož je tato možnost méně pravděpodobná, vystoupení by znamenalo finanční zátěž i pro tuto oblast nehledě na to, že by se pravděpodobně i snížil odbyt českých výrobků v členských státech Evropské unie, popřípadě by vzrostly náklady na vývoz do ostatních členských států Evropské unie.

Ačkoliv by v případě vystoupení České republiky byla možnost uzavření vlastních obchodních dohod s ostatními státy, musely by tyto dohody být uzavírány s rozmyslem a také na základě strategických plánů, které by české ekonomice prospěly. Důležitý by byl po vystoupení z Evropské unie export do rozvíjejících se ekonomik, to by následně zapříčinilo vyšší tempo růstu těchto

---

¹²⁹ CHMELÁŘ, Aleš. *Ekonomické vyhodnocení členství České republiky v EU po deseti letech: alternativní scénáře a kvantifikace: příspěvek k formulaci nové evropské strategie pro Českou republiku*. Praha: Sekce pro evropské záležitosti Úřadu vlády, 2014. ISBN 978-80-7440-098-8.

¹³⁰ CHMELÁŘ, Aleš. *Ekonomické vyhodnocení členství České republiky v EU po deseti letech: alternativní scénáře a kvantifikace: příspěvek k formulaci nové evropské strategie pro Českou republiku*. Praha: Sekce pro evropské záležitosti Úřadu vlády, 2014. ISBN 978-80-7440-098-8.

ekonomik a následně vytvoření vyššího nákupního potenciálu v daných státech. Tento postup by byl poté pro českou ekonomiku nejprospěšnější, jelikož vývoz do členských zemí Evropské unie by v případě vystoupení České republiky byl zatížen dalšími náklady, které by byly spojené s administrativou a osvědčováním původu zboží, kdy tyto náklady jsou vidět například v případě Norska.¹³¹ Pokud by Česká republika tedy zaměřila svůj export na rozvíjející se ekonomiky, mohla by následně z tohoto těžit, kdy v případě rostoucí poptávky v těchto zemích by rostl i celkový vývoz České republiky do těchto zemí. Toto je však vše pouhá teoretická domněnka, kterou nyní nelze nikterak potvrdit.

4.10.2. Trh práce

Další svobodou je volný pohyb osob, s touto svobodou souvisí trh práce. Vystoupení by tedy přineslo omezení přístupu občanů Evropské unie na pracovní trh v České republice, nejen však občanů Evropské unie, ale i lidí z třetích zemí, které přicházejí na pracovní trh právě do Evropské unie, a stanovuje jim podmínky jen legislativa Evropské unie, tudíž se v tomto ohledu musí členský stát přizpůsobit.¹³² Existují dva úhly pohledu na danou problematiku, z hlediska zaměstnavatelů, pokud není potřeba speciální kvalifikace pracovníků, je toto žádoucí, jelikož pracovní síla lidí z třetích zemí je většinou levnější než pracovní síla občanů České republiky, což je právě druhý úhel pohledu, kdy každý z občanů co chce pracovat, tak svou práci nabízí za nejvyšší možnou cenu, avšak ve většině případů je to právě za vyšší cenu, než kterou nabízí pracovníci ze třetích zemí. V konečném hledisku když zhodnotíme, že životní úroveň vychází z produktivity práce, zjistíme, že pokud nebudou občané České republiky produktivní, bude to nakonec mít negativní vliv na životní úroveň občanů a v konečném důsledku nakonec i u podniků, jelikož se sníží kupní síla.¹³³

Vystoupení z Evropské unie by tedy mohlo mít přínos v tom, že vystoupivší stát by si následně mohl lépe a hlavně cíleně upravit migrační politiku, která by byla přizpůsobena aktuální ekonomické situaci státu, což by pravděpodobně znamenalo omezení přílivu přistěhovalců do České republiky, které je nyní upraveno legislativou Evropské unie, která zaručuje přistěhovalcům i rodinné

¹³¹ CHALONER, Justin, Andrew EVANS a Mark PRAGNELL. *NExit: Assessing the economic impact of the Netherlands leaving the European Union*. London: Capital Economics, 2014.

¹³² CHALONER, Justin, Andrew EVANS a Mark PRAGNELL. *NExit: Assessing the economic impact of the Netherlands leaving the European Union*. London: Capital Economics, 2014.

¹³³ CIHELKOVÁ, Eva. *Mezinárodní ekonomie II*. Vyd. 1. Praha: C. H. Beck, 2008, xx, 258 s. Beckovy ekonomické učebnice. ISBN 978-80-7400-054-6.

sjednání, kdy každý přistěhovalec má právo s sebou přivést i svou rodinu, což v konečném důsledku zvyšuje jak náklady státu na sociální politiku, tak i náklady na zdravotnictví atd.¹³⁴ Tento fakt poté může způsobovat buď zvyšování zadlužení státu, či růst daní, který je také nežádoucí. V případě vystoupení z Evropské unie by proto nemusela Česká republika její legislativu uplatňovat a zajistila by tak vyšší uplatnění na trhu práce pro své občany. Naopak výhodou členství v oblasti trhu práce lze spatřovat v tom, že v rámci sbližování ekonomické úrovně jednotlivých členských států dochází i k dorovnávání průměrné mzdy v jednotlivých členských státech, což je vidět s postupem času i na průměrné mzdě v České republice, která rok od roku také roste, nelze však s jistotou říci, zda je to v důsledku členství v Evropské unii, či v důsledku ekonomického růstu české ekonomiky, což je také pravděpodobně spjato s členstvím v Evropské unii. V celkovém měřítku je proto nutné zhodnotit členství v Evropské unii také jako prospěšné pro trh práce, jelikož Česká republika má rostoucí tendenci průměrné mzdy, tudíž lze předpokládat, že přistěhovalci nepracují příliš pod cenou a tudíž jen zaplňují místa, která jsou volná a o něž není u občanů zájem.

4.10.3. Trh kapitálu

Vystoupení z Evropské unie by mělo vliv i na český kapitálový trh. Členství České republiky přináší pro její ekonomiku záruku stability a investic do všech ekonomických odvětví, což se odvíjí právě i z již výše zmíněné čisté pozici České republiky vůči rozpočtu Evropské unie. Pro potenciální investory je důležitý i fakt propojení ekonomik jednotlivých členských států, kdy často jsou investoři právě z ostatních členských států Evropské unie. Další výhodou je záruka Evropské unie, což se ukázalo v době krize měnové unie, kdy pomohla zasaženým ekonomikám finanční injekcí. I tento fakt pro investory přináší vyšší míru zajištění jejich investic. Krize měnové unie se České republice téměř nedotkla, což napomohlo i k tomu, že česká ekonomika stále prosperuje a Česká republika díky tomu má nejen zvyšující se hospodářský růst, ale také dochází ke konvergenci se státy západní Evropy.¹³⁵ I toto je pro investory důležitým kritériem pro umístění jejich investic. Ekonomika České republiky patří v rámci Evropské

---

¹³⁴ CHALONER, Justin, Andrew EVANS a Mark PRAGNELL. *NExit: Assessing the economic impact of the Netherlands leaving the European Union*. London: Capital Economics, 2014.

¹³⁵ CHMELAR, Aleš. *Ekonomické vyhodnocení členství České republiky v EU po deseti letech: alternativní scénáře a kvantifikace: příspěvek k formulaci nové evropské strategie pro Českou republiku*. Praha: Sekce pro evropské záležitosti Úřadu vlády. ISBN 978-80-7440-098-8, s. 18.

unie k těm úspěšnějším, což je vidět právě na hospodářském růstu České republiky, který je aktuálně na 2,2 % a dle prognózy Evropské komise v roce 2017 má hospodářský růst České republiky dále růst až na 2,6 %.¹³⁶ Vystoupením z Evropské unie by tedy vzniklo České republice riziko destabilizace finančního sektoru, což by znamenalo snížení míry investic zahraničních investorů a následně by to ovlivnilo celkový hospodářský růst České republiky. Členství České republiky tedy přináší nízkou rizikovost české ekonomiky, proto vykazuje Česká republika v porovnání s ostatními členskými státy, které přistoupily v roce 2004 a déle, nejvyšší objem přichozích zahraničních investic. Nejvíce zahraničních investic je právě z členských států Evropské unie, lze proto předpokládat, že vystoupením by tyto subjekty postupně přesunuly své investice do jiného členského státu, který je České republice geograficky podobný, jako je například Slovensko, či Maďarsko, které mají obdobně prosperující ekonomiky. V celkovém hledisku by tedy vystoupení z Evropské unie znamenalo v oblasti kapitálového trhu pravděpodobně destabilizaci českého finančního sektoru, pokles objemu zahraničních investic a v neposlední řadě by byla ohrožena stabilita bankovního sektoru.

---

¹³⁶ *Hospodářská prognóza z podzimu 2016: mírný růst v náročném období. ČR Komise předpovídá pozitivní vývoj* [online]. [cit. 2016-11-25]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/czech-republic/news/161109_hospodarska_prognóza_cs

5. Možné alternativy členství v Evropské unii

Již výše bylo nastíněno, jaké důsledky by s sebou přineslo vystoupení z Evropské unie, aby však měla česká ekonomika šanci vyrovnat se se ztrátou některých výhod členství v Evropské unii, je nutné, aby se stala členem jiných organizací. V této kapitole bych proto chtěl zmínit, jaké alternativy k členství v Evropské unii jsou možné. Po předchozích závěrech této práce je nutné říci, že neexistuje alternativa členství v Evropské unii, která by byla výhodnější, než samotné členství v Evropské unii, dokonce však neexistuje ani alternativa, která by se svou výhodností alespoň členství vyrovnala. Jedná se pouze o alternativy, které by mohly v některých oblastech pomoci po vystoupení z ní a zároveň udržely ekonomiku vystupujícího státu na určité úrovni růstu. Nedokáží však nabídnout plnou náhradu za Evropskou unii, jelikož neexistuje taková organizace, která by měla tak široký rozsah oblastí ve kterých sjednocuje jednotlivé své členské státy. Nabízí se proto členství v organizacích, které by bylo založeno na základě mezinárodních smluv, a zároveň by bylo pro Českou republiku výhodné vždy v konkrétních oblastech hospodářství atp. Co se týká alternativy k možnosti čerpání finančních podpor z rozpočtu Evropské unie, k tomuto žádná alternativa neexistuje, je to výsostná výhoda právě členství v Evropské unii.

Česká republika je členem několika stovek mezinárodních, mezivládních a obdobných organizací.¹³⁷ Často se ozývá i kritika, že je členství v některých organizacích neefektivní a je pouze zbytečným výdajem pro státní rozpočet. V této kapitole bych chtěl nejprve zmínit organizace, ve kterých je Česká republika již členem, a které by svou povahou mohly být přínosné pro Českou republiku po vystoupení z Evropské unie a uvést jejich přínos pro Českou republiku a oblasti kterých se týkají. Jako další bych chtěl zmínit i mezinárodní organizace, ve kterých Česká republika prozatím členem není, ale členství v nich by do budoucna mohlo být přínosné a dokonce i žádoucí. U všech organizací také popíši jejich vývoj a konkrétní body vzájemné spolupráce jejich členských států. Z důvodu nadbytečnosti a nepřímé souvislosti s vystoupením z Evropské unie nebudu některé, ačkoliv významné mezinárodní organizace, zmiňovat, jelikož nejsou přímo alternativou členství v Evropské unii, ale členství v nich je důležité

---

¹³⁷ *ČR dává miliardy za členství v mezinárodních organizacích, vláda chce znát smysl* [online]. [cit. 2016-11-04]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/domaci/273941-cr-dava-miliardy-za-clenstvi-v-mezinarodnich-organizacich-vlada-chce-znat-smysl.html>

z jiných hledisek. Těmito organizacemi jsou například OSN, NATO, Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě, Mezinárodní měnový fond či Evropská banka.¹³⁸ Tyto organizace a instituce také úzce spolupracují s Evropskou unií. Jelikož je Česká republika také jejich členem, po vystoupení z Evropské unie by spolupráce s nimi zůstala. Pro Českou republiku by tedy vystoupení mělo jako hlavní důsledek spíše ukončení hospodářské spolupráce a ztrátu výhody jednotného evropského trhu. Z hlediska bezpečnostního by Česká republika dále byla členem NATO a Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě, které by zajistily bezpečnostní spolupráci i s ostatními členskými státy Evropské unie v případě ohrožení České republiky. Stejně tak by zůstala i působnost OSN a dalších organizací a institucí.

Tato kapitola bude čistě teoretická, jelikož celkový vývoj a členství v jednotlivých organizacích bude nakonec stejně závislé na scénáři vystoupení z Evropské unie, a na tom, zda se Česká republika bude účastnit některých aktivit, které Evropská unie nabízí, což může být například významná účast na jednotném evropském trhu i v období po vystoupení z ní. Nejhorším scénářem by následně bylo vystoupení z Evropské unie po uplynutí dvouleté lhůty od oznámení záměru o vystoupení Evropské radě, to by znamenalo automatické vystoupení bez uzavření dohody o následných vztazích vystupujícího státu a Evropské unie, v tomto případě by pravděpodobně Česká republika ztratila přístup na jednotný evropský trh. Řešením by byla následná dohoda s Evropskou unií a přidružení se k tomuto trhu, což by přineslo další finanční výdaje a vzhledem k vystoupení bez uzavřené dohody o následných vztazích po vystoupení lze očekávat tyto finanční náklady ještě vyšší, jelikož by to byla právě Evropská unie, která by určovala podmínky a výši finančního příspěvku za přístup na jednotný evropský trh.

Budeme-li uvažovat, že Česká republika po vystoupení nebude mít přístup na jednotný evropský trh, budou připadat v úvahu níže uvedené alternativy ke členství v Evropské unii, kde již je Česká republika členem těchto organizací, avšak ne vždy plně využívá výhody svého členství, proto by bylo na místě soustředit se na plné využití členství v těchto organizacích po případném vystoupení z Evropské unie. Jako poslední rozeberu Evropskou zónu volného obchodu, což je organizace, která je původně založena jako konkurenční organizace bývalých

---

¹³⁸ Česká republika a mezinárodní organizace. [online]. [cit. 2015-03-05]. Dostupné z:<http://www.mzv.cz/file/72922/CRaMezinarodniOrganizace.pdf>

Evropských společenství, avšak Česká republika není jejím členem z důvodu členství v Evropské unii. Po případném vystoupení by však členství v této organizaci bylo pro Českou republiku výhodné,¹³⁹ kdy důvody této výhodnosti budou uvedeny níže.

5.1. Členství v Schengenském prostoru

S Evropskou unií je spjatý i Schengenský prostor, který však není původní myšlenkou Evropské unie, avšak nyní je členství v Schengenském prostoru podmínkou pro členství v Evropské unii. Celá myšlenka vznikla nezávisle na Evropské unii v úmyslu vyřešit dlouhé fronty na hraničních přechodech zakládajících států, kterými jsou Francie, Spolková republika Německo, Belgie, Nizozemské království a Velkovévodství lucemburské. Podpisem Schengenské úmluvy v roce 1985 a následně i Schengenské prováděcí úmluvy v roce 1990, kterými si zakladatelské státy deklarovaly zájem vytvoření volného pohybu osob a zrušení hraničních kontrol na společných hranicích. V praxi k odstranění hraničních kontrol došlo až v roce 1995. Postupem času se k této dohodě připojovaly i další evropské státy a celý projekt začal mít obrovský význam pro všechny obyvatele a celkovou spolupráci členských států,¹⁴⁰ což zapříčinilo přesun celé záležitosti Schengenského prostoru z úrovně dohody vlád jednotlivých členských států pod záštitu Evropské unie díky Amsterdamské smlouvě roku 1999.¹⁴¹ Legislativa Evropské unie od této doby vydala mnoho opatření, které tvoří tzv. schengenské *acquis*, které od roku 1999 stanovuje, že každý nový členský stát Evropské unie se musí do Schengenského prostoru zapojit bez výjimek, stejně jako je tomu v případě měnové unie. Velká Británie a Irsko si z pozice ostrovního státu vyjednali výjimky z uplatňování Schengenské dohody a účastní se proto jen některých bodů spolupráce.

---

¹³⁹ MACH, Petr. *Jak vystoupit z EU: alternativní scénáře a kvantifikace: příspěvek k formulaci nové evropské strategie pro Českou republiku*. 2., dopl. vyd. Praha: Dokořán, 2012. PNK. ISBN 978-80-7363-463-6, s. 92.

¹⁴⁰ *Schengenský prostor a spolupráce* [online]. [cit. 2016-11-25]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=URISERV%3A133020>.

¹⁴¹ *Co je Schengen* [online]. [cit. 2016-10-14]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/300/sekce/co-je-schengen/>

Jak jsem již výše zmiňoval,¹⁴² Česká republika podepsala Schengenskou dohodu spolu se svým vstupem do Evropské unie v roce 2004 a stala se součástí Schengenského prostoru dne 21. prosince 2007.¹⁴³

V případě ponechání Schengenské dohody v platnosti, by si Česká republika ponechala všechny výhody této dohody a zůstala by tedy užší spolupráce v rámci signatářských států, kterými jsou i všechny členské státy Evropské unie. Zůstala by zachována spolupráce v oblasti odstranění kontrol osob na vnitřních hranicích, v oblasti harmonizace podmínek vstupu a pravidel k vízům pro krátkodobé pobyty, v oblasti posílené policejní spolupráce, v oblasti justiční spolupráce, v oblasti rozvoje Schengenského informačního systému a dalších oblastech stanovených schengenským *acquis*.¹⁴⁴

Na oplátku za výhody by však musela Česká republika dodržovat veškerá pravidla, která se schengenským *acquis* souvisí a musela by i dále udržovat jejich aktuálnost a transponovat i nová pravidla,¹⁴⁵ což by však pravděpodobně stálo za všechny výhody, které s sebou členství v Schengenském prostoru přináší nejen pro Českou republiku, ale i pro její obyvatele.

5.2. Světová obchodní organizace (WTO)

Kořeny Světové obchodní organizace sahají do doby po 2. světové válce ve snaze vytvořit mnohostranný obchodní systém a založit Mezinárodní obchodní organizaci, která měla být dalším z pilířů světové ekonomiky vedle Světové banky a Mezinárodního měnového fondu. Tyto plány však ztroskotaly na procesu ratifikace v jednotlivých členských zemích, zejména v USA. Mezinárodní obchodní organizace tedy nevznikla a byla alespoň částečně nahrazena Všeobecnou dohodou o clech a obchodu, zkráceně GATT.¹⁴⁶ Tato dohoda měla platit pouze dočasně, než dojde ke vzniku Mezinárodní obchodní organizace. GATT měla jako prozatímní cíl liberalizaci mezinárodního obchodu prostřednictvím snížení cel a odstranění dalších překážek obchodu. Po uzavření

---

¹⁴² Viz kapitola 5.2.

¹⁴³ 4. rozšíření Schengenu 2007 [online]. [cit. 2016-10-14]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/741/sekce/4-rozsireni-2007/>

¹⁴⁴ Schengenský prostor a spolupráce [online]. [cit. 2016-11-02]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=URISERV%3A133020>

¹⁴⁵ FAQ - Evropská unie [online]. [cit. 2016-10-14]. Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/hp.sqw?k=2506>

¹⁴⁶ HITZGEROVÁ, Gabriela. *Instituce ve světové ekonomice*. Vysoká škola ekonomická v Praze Nakladatelství Oeconomica, 2003, s. 67.

dohody došlo ke snížení cla průměrně až pod 5 %, došlo k růstu světového HDP o průměrně 5 % ročně a mezinárodní obchod rostl průměrně o 8 % ročně.¹⁴⁷ Zároveň s tím však poté přišly také ekonomické recese v 70. a 80. letech 20. století, což přineslo snahu všech států k ochraně svých vlastních ekonomik a systém GATT se ukázal již jako nedostačující ve srovnání s vývojem světové ekonomiky. Probíhala proto silná jednání jak nedostatky odstranit a proto byly přijety další dohody, jako například Všeobecná dohoda o obchodu se službami, zkráceně TRIPS, Dohoda o zemědělství atd. Ze všech těchto jednání nakonec vzešla Mezinárodní obchodní organizace, která začala fungovat od 1. ledna 1995,¹⁴⁸ kdy začala být světová ekonomika řízena institucionálně a ne již jen na základě mezinárodních dohod, které vycházely z jednání mezi členskými státy GATT. GATT byla nakonec spolu s dalšími dohodami začleněna do Dohody a založení Světové obchodní organizace.

Světová obchodní organizace má sídlo v Ženevě a k 29. červenci 2016 má 164 členů.¹⁴⁹ Všechny členské státy Evropské unie jsou také členy této organizace, avšak ve většině případů za ně jedná Evropská komise. Světová obchodní organizace je řízena jejími členskými státy a zároveň lze i jiným organizacím při jednáních přiznat statut pozorovatelského subjektu. Nejvyšším orgánem je konference ministrů, která se koná alespoň jednou za 2 roky a přijímá závazná rozhodnutí a je tvořena všemi členskými státy. Hlavní aktivity této organizace jsou v oblastech zemědělských produktů, nezemědělských výrobků, služeb, duševního vlastnictví, investičních opatření, technických norem a standardů a veřejných zakázek. Stejně jako GATT má za cíl liberalizaci obchodu, což zajišťuje mimo jiné také tím, že spravuje systém mezinárodních obchodních pravidel a napomáhá k řešení obchodních sporů.¹⁵⁰ Dále je cílem, aby byl mezinárodní obchod otevřenější systém, založený na jasných pravidlech, a to postupně liberalizovat a odstranit tarifní a netarifní překážky obchodu s výrobky a liberalizovat i obchod se službami. Důležité je také odstranit diskriminačního

---

¹⁴⁷ *The case for open trade* [online]. [cit. 2016-10-24]. Dostupné z: https://www.wto.org/english/thewto_e/whatis_e/tif_e/fact3_e.htm

¹⁴⁸ *Who we are* [online]. [cit. 2016-10-24]. Dostupné z: https://www.wto.org/english/thewto_e/whatis_e/who_we_are_e.htm

¹⁴⁹ *Members and Observers* [online]. [cit. 2016-10-24]. Dostupné z: https://www.wto.org/english/thewto_e/whatis_e/tif_e/org6_e.htm

¹⁵⁰ *What is the World Trade Organization?* [online]. [cit. 2016-10-24]. Dostupné z: https://www.wto.org/english/thewto_e/whatis_e/tif_e/fact1_e.htm

zacházení v mezinárodních obchodních vztazích.¹⁵¹ K naplňování jednotlivých cílů dochází pravidelnými kontrolami jednotlivých členských států ze strany Světové obchodní organizace, kdy u vyspělých zemí, jako je například USA, Evropská unie, Kanada, či Japonsko, probíhá kontrola každé dva roky. U dalších členských států v závislosti na míře vyspělosti probíhá kontrola každé čtyři roky, nebo každých šest let. U nejzaostalejších členských států probíhá kontrola v ještě delším časovém úseku. Česká republika přenesla svou pravomoc z hlediska vyjednávání společné obchodní politiky na Evropskou unii. Pravomoc Evropské unie v této oblasti je výlučná a plná. Evropská unie tedy nyní vystupuje jako jediný subjekt a veškerá jednání probíhají i za Českou republiku, jelikož Evropská komise, která za Evropskou unii v těchto jednáních vystupuje, jedná v zájmu a jménem všech členských států a jednání pravidelně konzultuje nejen s Radou, ale i s Evropským parlamentem.¹⁵² Česká republika je původním členem Světové obchodní organizace od 1. ledna 1995. Se vstupem České republiky do Evropské unie se členství České republiky změnilo tak, že nadále Česká republika zůstala členským státem, ale v souladu se zásadami společné obchodní politiky Evropské unie přestala samostatně jednat a vystupovat. Evropská unie je Světovou obchodní organizací považována za celní unii, za kterou na její jednání vystupují zástupci Evropské komise.¹⁵³

Vystoupením z Evropské unie by tedy Česká republika zaujala post členského státu, který by jednal a vystupoval sám za sebe. Avšak i dohled ze Světové obchodní organizace by směřoval přímo na Českou republiku. Jelikož jsou členy i ostatní členské státy Evropské unie členy této organizace a Evropská unie za ně vystupuje, má Česká republika i tímto členstvím zajištěné minimální podmínky, které musí být dodržovány i ze strany Evropské unie, což by České republice přineslo při případné neúčasti na jednotném evropském trhu alespoň nějakou jistotu při stanovení obchodních podmínek při obchodování s členskými státy Evropské unie.

Členství ve Světové obchodní organizaci je pro Českou republiku po vystoupení z Evropské unie žádoucí, ačkoliv je Světová obchodní organizace

---

¹⁵¹ KUBIŠTA, Václav. *Mezinárodní ekonomické vztahy*. Vyd. 1. Praha: HZ, 1999. ISBN 80-860-0929-7. s. 98.

¹⁵² *Evropská unie a Světová obchodní organizace* [online]. [cit. 2016-10-24]. Dostupné z: http://www.europarl.europa.eu/atyourservice/cs/displayFtu.html?ftuId=FTU_6.2.2.html

¹⁵³ *Základní informace k WTO a DDA* [online]. [cit. 2016-10-24]. Dostupné z: <http://www.mpo.cz/dokument7894.html>

často kritizována pro ne zcela efektivní kontrolu a legislativu. Často je Světové obchodní organizaci vytýkáno, že ačkoliv jsou stále uzavírány nové dohody, nejedná se o dohody, které by měly na světový obchod výrazný vliv, jedná se spíše o sektorové dohody, které neřeší problémy mezinárodního obchodu komplexně tak, jak by měly. Problém je i s ekologickými dohodami, které jsou považovány za dohody, které brání volnému obchodu. S tímto souvisí i problematika toho, že Světová obchodní organizace řeší pouze problematiku smluvních pravidel, avšak neřeší podmínky, za kterých produkty vznikly, jaké jsou pracovní podmínky atp. Problémem je i udělování výjimek pro některé členské státy, což v konečném důsledku znamená vytváření rozdílů mezi členskými státy. Proces urovnávání sporů je také často kritizován a to z toho hlediska, že rozhodnutí, která Světová obchodní organizace vydá, ačkoliv jsou závazné, tak se jimi silní členové, jako jsou USA či Evropská unie, neřídí, jelikož sankce za neplnění těchto rozhodnutí jsou pro tyto členy zanedbatelné.

I přes kritiku Světové obchodní organizace je tato organizace přínosná pro světový rozvoj obchodu, organizace pomáhá smazávat rozdíly mezi vyspělými a rozvojovými státy a dává jim alespoň nějaké podmínky a řád, který musí být při obchodování dodržován a tím způsobuje větší rovnost členských států v rámci obchodního styku. Ačkoliv má Evropská unie jedno z výsadních postavení ve Světové obchodní organizaci, tak i přesto je pro Českou republiku členství v ní výhodné a v případě vystoupení by mělo i řadu přínosů v době, kdy by Česká republika musela směřovat své hlavní obchodní zájmy i do jiných světových ekonomik, než jen do ekonomik členských států Evropské unie.

5.3. Rada Evropy

Rada Evropy vznikla 5. května 1949 podepsáním Londýnské smlouvy, kterou podepsalo 10 zakládajících států, kterými jsou Belgie, Dánsko, Francie, Irsko, Itálie, Velkovévodství lucemburské, Nizozemské království, Norsko, Švédsko a Velká Británie,¹⁵⁴ postupem času se počet členských států rozrostl až na 47.¹⁵⁵ Hlavní iniciativu při založení měl Winston Churchill. Jejím hlavním

---

¹⁵⁴ *Vznik Rady Evropy a její historie* [online]. [cit. 2016-10-19]. Dostupné z: <http://www.radaevropy.cz/historie-vznik-rady-evropy.html>

¹⁵⁵ *Our member States* [online]. [cit. 2016-10-19]. Dostupné z: <http://www.coe.int/en/web/about-us/our-member-states>

cílem je usilovat o hospodářskou, kulturní, vědeckou, právní a sociální spolupráci. Hlavními orgány jsou Parlamentní shromáždění a Výbor ministrů.

Rada Evropy stojí zcela mimo Evropskou unii a zároveň je i méně institucionalizovaná. Základním posláním Rady Evropy bylo sepsání a schválení mezinárodní úmluvy o lidských právech, která by byla právně závazná pro všechny signatářské státy vytvoření orgánu, kterýž by dohlížel nad dodržováním této dohody a rozhodoval o stížnostech na její porušování. Myšlenka vznikla právě jako reakce na nedodržování lidských práv během 2. světové války. V roce 1950 byla v Římě podepsána Evropská úmluva o ochraně lidských práv a svobod, která vstoupila v platnost 3. září 1953 a následně byla doplňována dalšími protokoly, kterých je k dnešnímu dni čtrnáct. V České republice byla tato úmluva vyhlášena pod Sdělením č. 209/1992 Sb.¹⁵⁶ Tyto protokoly postupně rozšiřují jak hmotněprávní základ úmluvy, tak i procesní postupy vedoucí k odstranění závadného stavu. Jako orgán dohlížející na dodržování úmluvy byl ustaven Evropský soud pro lidská práva se sídlem ve Štrasburku, ten není oficiálním orgánem Rady Evropy a stojí mimo ní, přičemž tím je zajištěna nepodjatost jednotlivých soudců a nezávislost celého soudu. Jednotliví soudci mají devítileté funkční období bez možnosti znovuzvolení.¹⁵⁷

Rada Evropy se zasloužila také o jiné významné mezinárodní dokumenty, které se zabývají problematikou lidských práv, jako jsou například Evropská sociální charta, která byla také postupně doplňována protokoly, kdy poslední úprava ve znění protokolu z roku 1996 byla v České republice ratifikována až v roce 2012.¹⁵⁸

Česká republika je členem Rady Evropy od 30. června 1993, zároveň jsou členy Rady Evropy a všechny členské státy Evropské unie, což poukazuje právě na provázanost těchto dvou na sobě nezávislých subjektů, které spolu však úzce spolupracují. V případě vystoupení České republiky z Evropské unie by Česká republika nadále zůstala členem Evropské rady, což by jí nadále zaručovalo úzkou

---

¹⁵⁶ *Sdělení federálního ministerstva zahraničních věcí č. 209/1992 Sb.* [online]. [cit. 2016-10-19]. Dostupné z: <https://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?idBiblio=39918&nr=209~2F1992&rpp=15#local-contentstates>

¹⁵⁷ *Composition of the Court* [online]. [cit. 2016-11-25]. Dostupné z: http://www.echr.coe.int/Pages/home.aspx?p=court/judges&c=#n1368718271710_pointer

¹⁵⁸ *Klaus po devíti letech podepsal dodatek k sociální chartě* [online]. [cit. 2016-11-25]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/domaci/1185072-klaus-po-deviti-letech-podepsal-dodatek-k-socialni-charte>

spolupráci s Evropskou unií zejména v oblasti dodržování lidských práv a udržování právního státu a dále také hospodářskou spoluprací mezi členskými státy Rady Evropy a tedy i s členskými státy Evropské unie. Členství v Radě Evropy tedy České republice nepřinese nic nového, jelikož byla jejím členem už před vstupem do Evropské unie, ale dojde alespoň k zachování určité míry spolupráce s členskými státy Evropské unie.

5.4. Visegrádská skupina

Visegrádská skupina vznikla dne 15. února 1991¹⁵⁹ podepsáním Deklarace o spolupráci mezi jejími třemi členskými státy, tehdy se jednalo o Maďarskou republiku, Polskou republiku a Českou a Slovenskou federativní republiku. Po rozpadu České a Slovenské federativní republiky se její následnické státy staly také členy této skupiny, proto dnešní počet jejích členů je čtyři a někdy je proto nazývána jako Visegrádská čtyřka. Toto uskupení vzniklo jako reakce na rozpad komunistického bloku, kdy jednotlivé členské země řešily podobné problémy spojené s rozpadem komunistického bloku a přechodem na tržní ekonomiku. Proto se dohodly, že tyto problémy budou řešit komplexně vzájemnou spoluprací. Hlavní oblasti spolupráci zpočátku byla likvidace pozůstatků komunistického bloku ve střední Evropě, překonání historických nenávistí mezi zeměmi střední Evropy a společné provedení transformace všech států tak, aby se mohly začlenit do evropské integrace. Výhodou spolupráce těchto států je jejich historická blízkost a zeměpisná poloha.¹⁶⁰

Po vzniku sehrála skupina velkou roli při jednáních se Severoatlantickou aliancí a Evropskou unií v letech 1991-1993, následně její význam začal klesat. Znovu byla Visegrádská skupina obnovena roku 1998 z iniciativy České a Slovenské republiky. Visegrádská skupina se postupem času stala respektovaným uskupením a roste zájem ostatních států o spolupráci s ní. Vstupem všech čtyř členských států do Evropské unie a Severoatlantické aliance byla splněna vize deklarovaná Visegrádskou deklarací z roku 1991. Spolupráce členských států však tímto neskončila, naopak se celkově zintenzivnila díky pozitivním výsledkům této spolupráce.¹⁶¹

---

¹⁵⁹ *Historie V4* [online]. [cit. 2016-10-25]. Dostupné z: <http://www.visegradgroup.eu/historie>

¹⁶⁰ *O Visegrádu* [online]. [cit. 2016-10-25]. Dostupné z: http://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/cr_v_evrope/visegrad/o_visegradu_1.html

¹⁶¹ *O V4* [online]. [cit. 2016-10-25]. Dostupné z: <http://www.visegradgroup.eu/v4-110412>

Visegrádská skupina není nikterak institucionalizovaná, nemá žádné orgány ani sídlo, funguje pouze na principu pravidelných schůzek jejích představitelů, ať už na úrovni prezidentů, ministrů, či expertních skupin. Jednou ročně se koná summit premiérů, kdy mezi těmito summity vždy jedna ze zemí vykonává předsednickou funkci.

Jako výsledek činnosti Visegrádské skupiny vznikl v roce 2000 Mezinárodní visegrádský fond, ten má napomáhat rozvoji kulturní, přeshraniční, vědecké a výzkumné spolupráci a dále spolupráci v oblasti školství a přeshraniční výměny mládeže. Přispěvateli do tohoto fondu však nejsou pouze členské státy, ale i jiné státy, které dále tento fond poté také podporují a spolupracují s nimi na vzniku nových programů spolupráce. Dalšími státy, které přispívají, jsou například USA, Japonsko, Švédsko, Nizozemské království a další.¹⁶²

Česká republika by v této skupině byla členem i nadále, ačkoliv v případě vystoupení z Evropské unie by byla jediným členem skupiny, který by nebyl zároveň i členem Evropské unie, a došlo by tedy k protichůdné tendenci, než byl jeden z původních záměrů, pro který byla tato skupina vytvořena. Otázkou zůstává, zda by poté měly všechny státy stejné priority a mohlo by nadále docházet k blízké spolupráci. Pro Českou republiku by pokračování ve spolupráci v konečném důsledku znamenalo další přiblížení členským státům Evropské unie i po vystoupení z ní. Blízká spolupráce s těmito dalšími státy střední Evropy, které jsou si zeměpisně, historicky i politicky blízké je výhodná také z hlediska ekonomického a hospodářského rozvoje.

5.5. Organizace pro ekonomickou spolupráci a rozvoj

Organizace pro ekonomickou spolupráci a rozvoj (dále jen OECD) vznikla jako mezinárodní vládní organizace dne 30. září 1961 jako nástupkyně Organizace pro hospodářskou spolupráci v Evropě, která měla zajistit obnovení hospodářství v poválečné Evropě.¹⁶³ Zakládajícím dokumentem je Konvence o OECD, která za hlavní cíle této organizace určuje koordinaci politik států za účelem dlouhodobého ekonomického rozvoje členských i nečlenských států. Sídlo OECD je v Paříži.

---

¹⁶² *O Visegrádu* [online]. [cit. 2016-10-25]. Dostupné z: http://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/cr_v_evrope/visegrad/o_visegradu_1.html

¹⁶³ *History* [online]. [cit. 2016-10-25]. Dostupné z: <https://www.oecd.org/about/history/>

OECD sdružuje dnes 35 členských států, kdy 20 z nich byly státy zakládající. Česká republika je členem OECD od roku 1995.¹⁶⁴ OECD sdružuje ekonomicky nejvýznamnější země světa, proto je důležitá celkově pro rozvoj světové ekonomiky a mezinárodního obchodu. Členské státy OECD sjednocují své postupy v mnoha oblastech, jako například v ekonomice, obchodu, financích, vzdělávání, vědě a technice, veřejné správě, zemědělství a dalších. Tato široká škála zájmů členských států, kterou se OECD zabývá, přináší lepší a přesnější alokování zdrojů a úpravy konkrétních odvětví. Nespolupracuje však jen se členskými státy, ale i s ostatními zeměmi, či organizacemi.¹⁶⁵

Členství v OECD je výběrové, kdy každý stát, který je pečlivě vybírán, kdy musí splňovat přísné politické, legislativní a ekonomické podmínky. Se svými 35 členy není OECD velkou organizací, avšak její rozsah působnosti je globální a její význam to nikterak nesnižuje. Díky pečlivému výběru členů je nastolena vysoká úroveň jednání a spolupráce. OECD je také organizací, se kterou chtějí spolupracovat i jiné nečlenské státy a organizace, kdy významná je spolupráce například s Brazílií, Čínou, Indií, Jihoafrickou republikou a Indonésií.¹⁶⁶ Spolupráce s nečlenskými státy má za cíl vyvážení fungování světové ekonomiky v globálním hledisku, kdy má dojít i ke zlepšení služeb i pro veřejnost, tedy nejen výhodnost spolupráce pro jednotlivé státy, ale i pro jejich obyvatele. Své projekty OECD uskutečňuje pomocí regionálních programů, kdy jsou v jednotlivých regionech uskutečňovány programy, které jsou upraveny přímo dle potřeb daného regionu, což přináší ideální alokaci prostředků, které zajistí plynulý a rychlejší rozvoj daného regionu. V OECD dochází k diskuzím ohledně ekonomických a sociálních politik jednotlivých členských států a zároveň dochází i k porovnávání zkušeností jednotlivých států, což v konečném důsledku napomáhá nalézt účinnější mechanismy k odstraňování problémů a tvorbě lepších strategických plánů.

Mezi hlavní orgány OECD patří Rada OECD, která je tvořena velvyslanci všech členských států a zástupcem Evropské komise, kdy se tato Rada schází dvakrát do měsíce a řeší strategické otázky řízení celé organizace. Zároveň je

---

¹⁶⁴ *Members and partners* [online]. [cit. 2016-10-27]. Dostupné z: <https://www.oecd.org/about/whodoeswhat/html>

¹⁶⁵ *Základní informace o OECD* [online]. [cit. 2016-10-25]. Dostupné z: http://www.mzv.cz/oecd.paris/cz/zakladni_informace_o_oecd/index.html

¹⁶⁶ *Members and partners* [online]. [cit. 2016-10-27]. Dostupné z: <https://www.oecd.org/about/whodoeswhat/html>

orgánem nejvyšším. Jednou ročně se Rada OECD schází na úrovni ministrů, kdy tato Rada udává směr vývoje této organizace. Na nižší úrovni působí stále a odborné výbory, které jsou jádrem celkové práce OECD. Tyto výbory řídí chod veškerých regionálních programů a koordinují postupy v těchto programech, zpravidla se tyto výbory scházejí dvakrát ročně.¹⁶⁷ Mezi nástroje OECD patří také doporučení a různá stanoviska, která ačkoliv jsou nezávazná, tak se jimi členské i nečlenské státy řídí. I proto by spolupráce České republiky po vystoupení z Evropské unie s OECD mohla fungovat. Česká republika jako jeden z mála členů OECD by mohla naplno využít právě výhody členství v OECD, které by jí zajistilo zase, nejen spolupráci s Evropskou unií a jejími členskými státy, ale i spolupráci s nejvyspělejšími a pečlivě vybranými ekonomikami světa. Vzhledem k politice OECD by se poté Česká republika mohla dostat do přímého styku s rozvojovými ekonomikami, které OECD v rámci svých programů podporuje, a právě tyto ekonomiky by mohly být následně novým odbytištěm pro české výrobky, či cílem případných českých investic do těchto rozvíjejících se ekonomik a hospodářství.¹⁶⁸ Nejen to, ale již i samotné členství může pro Českou republiku být přínosné, když s vystoupením z Evropské unie by Česká republika jednala znovu na půdě OECD sama za sebe a hájila své zájmy.

5.6. Evropská banka pro obnovu a rozvoj

Evropská banka pro obnovu a rozvoj, zkráceně „EBRD“ (European Bank for Reconstruction and Development) byla založena v roce 1991, kdy Česká republika byla jedním ze zakládajících členů. Sídlo EBRD je v Londýně a své finanční operace provádí ve více jak 30 zemích. Jejím hlavním posláním je pomoc transformujícím se zemím střední a východní Evropy a zemím bývalého východního bloku v době, kdy se jejich ekonomiky transformují na ekonomiku tržní.¹⁶⁹ Počet jejích členů je 65 států plus Evropská unie a Evropská investiční banka.¹⁷⁰ Nejvyšším orgánem je Rada guvernérů, která má veškeré pravomoci, které často deleguje na Radu ředitelů. Každá členská země jmenuje svého guvernéra, kdy většinou jím je ministr financí, v případě České republiky je

¹⁶⁷ *Základní informace o OECD* [online]. [cit. 2016-10-25]. Dostupné z: http://www.mzv.cz/oecd.paris/cz/zakladni_informace_o_oecd/index.html

¹⁶⁸ *OECD* [online]. [cit. 2016-10-27]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/9144/sekce/oecd/>

¹⁶⁹ *EBRD - Evropská banka pro obnovu a rozvoj* [online]. [cit. 2016-11-03]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/zahranicni-sektor/mezinarodni-spoluprace/mezinarodni-institute/ebd-evropska-banka-pro-obnovu-a-rozvoj-11648>

¹⁷⁰ *History of the EBRD* [online]. [cit. 2016-11-03]. Dostupné z: <http://www.ebrd.com/who-we-are/history-of-the-ebd.html>

alternátem ministra financí guvernér ČNB. Rada ředitelů má 23 členů a je odpovědná za řízení operací a investic EBRD a za pravomoci, které jsou jí delegovány Radou guvernérů. Jako hlavní právní zástupce působí Prezident EBRD, který pod dohledem Rady ředitelů řídí činnost EBRD.¹⁷¹

Česká republika je, jak je již výše zmíněno, zakládajícím členem EBRD a operace EBRD směřované do České republiky probíhaly již od roku 1992. EBRD v České republice pracovala na 103 projektech. Převážně se jednalo o projekty, které podporovaly příliv zahraničních investorů. 97 % investic směřovalo do soukromého sektoru.¹⁷²

Pozice České republiky v EBRD již není jako dříve, jelikož v roce 2007 Česká republika jako jediná prozatím graduovala z operací EBRD, což je důkaz úspěšného konce procesu transformace v České republice, což je ukazatelem toho, že je Česká republika vyspělou zemí. To může mít vliv na další příliv zahraničních investorů. Po úspěšné graduaci již EBRD neinvestuje do projektů v České republice, pouze dobíhají započaté projekty v České republice, které budou ještě EBRD dofinancovány dle původních ujednání. Česká republika se tak stala čistě donorskou zemí v EBRD a vybuodovala si zde silné postavení jako aktivní partner, kdy si založila i vlastní tzv. Český fond technické asistentce.

Po vystoupení České republiky by již nemělo členství v EBRD takový význam jako po roce 1992, ale nadále je možné, že EBRD bude podporovat investice českých firem v zemích, kde EBRD stále působí a vznikají tak nové atraktivní trhy v transformujících se zemích.¹⁷³ To v případě vystoupení České republiky z Evropské unie může být pro Českou ekonomiku také významný fakt, kdy by pro českou ekonomiku vznikly nové trhy, které by byly EBRD podporovány, a investice do těchto ekonomik by byla zajištěna právě EBRD.

---

¹⁷¹ *EBRD - Evropská banka pro obnovu a rozvoj* [online]. [cit. 2016-11-03]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/zahranicni-sektor/mezinarodni-spoluprace/mezinarodni-institute/ebrd-evropska-banka-pro-obnovu-a-rozvoj-11648>

¹⁷² *Základní informace o EBRD a o spolupráci s Českou republikou* [online]. [cit. 2016-11-25]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/informace-o-ebrd-a-jeji-spolupraci-s-cr-13720.html>

¹⁷³ *EBRD - Evropská banka pro obnovu a rozvoj* [online]. [cit. 2016-11-03]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/zahranicni-sektor/mezinarodni-spoluprace/mezinarodni-institute/ebrd-evropska-banka-pro-obnovu-a-rozvoj-11648>

5.7. Evropská zóna volného obchodu

Evropská zóna volného obchodu, dále jen „EFTA“ je organizací, ve které Česká republika prozatím není členem, ale členství v ní je v případě vystoupení České republiky z Evropské unie žádoucí.¹⁷⁴ Což dokládá i fakt, že Velká Británie by po vystoupení z Evropské unie byla žádoucím členem této organizace, a lze předpokládat, že Velká Británie jako jeden ze zakládajících států by se opětovně členem této organizace pravděpodobně stala.¹⁷⁵

EFTA byla založena 4. ledna 1960 Stockholmskou smlouvou, kdy EFTA měla podporovat prosperitu a hospodářskou spolupráci jejích členů. Zakládajícími státy byly nečlenské státy tehdejšího Evropského hospodářského společenství, proto EFTA vznikla jako protiklad tohoto společenství.¹⁷⁶ Smlouva o založení EFTA zavazuje k prosazování čtyř základních svobod – pohybu zboží, služeb, osob a kapitálu. Dále zakazuje uvalení cla a provádění protekcionistické politiky nebo obchodní diskriminace mezi svými členy. Mezi zakládajícími státy byly v roce 1960 Dánsko, Norsko, Portugalsko, Rakousko, Švédsko, Švýcarsko a Velká Británie, kdy Velká Británie a Dánsko v roce 1972 vystoupily, aby se staly členy Evropského hospodářského společenství.¹⁷⁷ Postupem času vystoupily i další státy, které se staly později členy dnešní Evropské unie. V roce 1992 byla v Portu podepsána dohoda mezi Evropskou unií a EFTA o vytvoření společného Evropského hospodářského prostoru, kdy je tento prostor tvořen členskými státy Evropské unie a členskými státy EFTA, mimo Švýcarska, které odmítlo v referendu dohodu z Portu a má proto své hospodářské vztahy s Evropskou unií upravené bilaterálními dohodami.¹⁷⁸ Nyní má EFTA pouze čtyři členy, kterými jsou Island, Norsko, Lichtenštejnsko a Švýcarsko.¹⁷⁹

---

¹⁷⁴ MACH, Petr. *Jak vystoupit z EU: alternativní scénáře a kvantifikace: příspěvek k formulaci nové evropské strategie pro Českou republiku*. 2., dopl. vyd. Praha: Dokořán, 2012. PNK. ISBN 978-80-7363-463-6, s. 92.

¹⁷⁵ *Obchodní sdružení EFTA může přijmout Británii zpět* [online]. [cit. 2016-11-01]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/8953/27576/clanek/obchodni-sdruzeni-efta-muze-prijmout-britanii-zpet>

¹⁷⁶ *Obchodní sdružení EFTA je připraveno přijmout zpět Británii* [online]. [cit. 2016-11-01]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/ekonomika/1830500-obchodni-sdruzeni-efta-je-pripraveno-prijmout-zpet-britanii>

¹⁷⁷ *EFTA through the years* [online]. [cit. 2016-11-01]. Dostupné z: <http://www.efta.int/about-efta/history>

¹⁷⁸ FAJMON, Hynek, LOUŽEK, Marek (ed.). *Vznik EFTA: padesát let poté: sborník textů*. Vyd. 1. Praha: CEP - Centrum pro ekonomiku a politiku, 2010. Ekonomika, právo, politika. ISBN 978-80-86547-91-6. s. 7-8.

¹⁷⁹ *The EFTA States* [online]. [cit. 2016-11-01]. Dostupné z: <http://www.efta.int/about-efta/the-efta-states>

Řízení EFTA má na starosti rada EFTA, které předsedá vždy jedna z členských zemí po dobu půl roku. Rada je zároveň i nejvyšším orgánem EFTA. Schází se většinou jednou měsíčně v Ženevě. Každý člen má v hlasováních právo veta, musí proto vždy dojít k maximálnímu konsenzu členských států. Dalším orgánem EFTA je Sekretariát, který má v čele generálního tajemníka a cca 100 úředníků, kteří řídí chod EFTA a slouží jako podpora při uzavírání nových smluv a aplikaci legislativy. Jelikož je EFTA na rozdíl od Evropské unie jen obchodním sdružením, nepotřebuje tak rozsáhlý aparát vedení, což přináší další finanční úsporu. Dále má EFTA zřízen i svůj vlastní rozhodčí soud.

EFTA je organizací, která svým členským státům přináší možnost účastnit se jejím prostřednictvím na Evropském hospodářském prostoru a to za cenu minimální legislativy a minimálních příspěvků do rozpočtu Evropské unie.¹⁸⁰ Členské státy EFTA musejí přijímat a aplikovat legislativu Evropské unie týkající se jednotného evropského trhu, avšak aplikace těchto norem není přímá, jakoby tomu bylo, kdyby dané členské státy byly členy Evropské unie. Nevýhodou je nemožnost se podílet na tvorbě těchto norem, ale jako výhoda může být chápán ten fakt, že není nutné aplikovat všechny přijaté normy Evropské unie a není ani nutné přispívat na politiku Evropské unie a nemusejí se vzdát své národní suverenity, jelikož jednotlivé členské státy navenek vystupují jako státy suverénní, které si mohou upravovat nejen své národní normy dle své potřeby a ne je zcela přizpůsobovat ve všech oblastech normám Evropské unie.¹⁸¹ Ačkoliv je pravda, že některé normy Evropské unie členské státy EFTA musejí převzít pro to, aby se mohly Evropského hospodářského prostoru účastnit, množství těchto norem je minimální oproti objemu norem, které přijímají členské státy Evropské unie. A jedná se pouze o normy, které mají souvislost s Evropským hospodářským prostorem, nikoliv s dalšími oblastmi, které si členské státy EFTA upravují sami dle svého uvážení. Nemusí se podrobovat nařízením týkajících se migrační vlny, nařízením omezujícím rybolov, či energetiku. Nevztahují se na ně ani normy Evropské unie týkající se lidských práv nebo sociální a pracovní oblasti. Hlavní

---

¹⁸⁰ *Proč je EFTA lepší volba než EU* [online]. [cit. 2016-11-01]. Dostupné z: <http://www.nechtenasbyt.cz/proc-je-efta-lepsi-volba-nez-eu/>

¹⁸¹ FAJMON, Hynek, LOUŽEK, Marek (ed.). *Vznik EFTA: padesát let poté: sborník textů*. Vyd. 1. Praha: CEP - Centrum pro ekonomiku a politiku, 2010. Ekonomika, právo, politika. ISBN 978-80-86547-91-6. s. 7-8.

výhodou je, že každý stát si může uzavírat nezávisle obchodní dohody se třetími zeměmi.¹⁸²

Pro hospodářství členských států EFTA to proto znamená přístup na velký trh, kde mají možnost udat své výrobky právě díky čtyřem základním svobodám jednotného trhu za cenu minimální legislativy. EFTA zjednodušeně nabízí svým členským státům volný obchod bez zbytečné nadměrné legislativy. Prosperita EFTA je zřetelná i z toho, že její členské státy patří k ekonomicky vyspělejšími státům Evropy, což dokládá i to, že nejen členství v Evropské unii je pro evropské státy prospěšné, ale že i Evropská unie má alternativu, která nabídne svým, členským státům mezinárodní spolupráci a s tím související hospodářský růst a prosperitu dané země. Touto alternativou je právě EFTA.¹⁸³

Obyvatelé členských zemí EFTA jsou dle statistik bohatší, než obyvatelé členských států Evropské unie, spolu s tím mají členské státy EFTA nižší inflaci a nezaměstnanost, dále je i jejich export v přepočtu na obyvatele vyšší než u členských států Evropské unie. Je možné, že tyto ukazatele jsou ovlivněny tím, že členské státy EFTA jsou malými státy s malým počtem obyvatel, avšak toto nic nemění na tom, že jsou státy prosperujícími, bez ohledu na jejich velikost. Prosperitu jen těžko ovlivní velikost daného státu. Vliv může mít zeměpisné umístění, nerostné bohatství atp., což by v případě České republiky nebylo problematické vzhledem k její zeměpisné poloze, tak i k nerostnému bohatství a rozvinutému hospodářství. V případě členství České republiky v EFTA po vystoupení z Evropské unie by i Česká republika mohla být takto prosperujícím státem nezávisle na Evropské unii. Členství v EFTA by totiž České republice přineslo možnost podílet se na Evropském hospodářském prostoru, který by byl pro Českou republiku pravděpodobně dále největším odbytištěm, ale za snížené náklady, které jsou dále spojeny s členstvím v Evropské unii.

EFTA se jako organizace jeví jako výhodná náhrada členství v Evropské unii po vystoupení z ní, nejen pro Českou republiku. Příkladem mohou být už i nyní názory Velké Británie, kdy někteří euroskeptici tvrdí, že členství v EFTA je po vystoupení z Evropské unie ideální náhrada i pro Velkou Británii. Česká

---

¹⁸² FAJMON, Hynek, LOUŽEK, Marek (ed.). *Vznik EFTA: padesát let poté: sborník textů*. Vyd. 1. Praha: CEP - Centrum pro ekonomiku a politiku, 2010. Ekonomika, právo, politika. ISBN 978-80-86547-91-6. S. 8.

¹⁸³ *Proč je EFTA lepší volba než EU* [online]. [cit. 2016-11-01]. Dostupné z: <http://www.nechtenasbyt.cz/proc-je-efta-lepsi-volba-nez-eu/>

republika již s EFTA měla uzavřenou Deklaraci o spolupráci, kterou uzavřela v roce 1990 v Göteborgu a později v roce 1992 byla v Praze podepsána dohoda o volném obchodu mezi zeměmi EFTA a bývalou Československou federativní republikou, později tato dohoda v rámci sukcese byla platná i pro Českou republiku. V souvislosti s členstvím České republiky v Evropské unii tato dohoda zanikla k datu přistoupení České republiky k Evropské unii, tedy k 1. květnu 2004.¹⁸⁴ Po případném vystoupení z Evropské unie by proto bylo pro Českou republiku výhodné zažádat o členství v EFTA, které by mohlo být výhodné a bezproblémové v důsledku již aplikovaných evropských norem by Česká republika splňovala všechny podmínky pro přístup na Evropský hospodářský prostor i po vystoupení z Evropské unie. Další výhodou by bylo již zmíněná možnost upravovat si obchodní styky se třetími zeměmi na národní úrovni a ve svůj prospěch, což Evropská unie nepovoluje, neboť sama vyjednává jako celek za všechny své členské státy. Problém je v tom, že ne všechny členské státy preferují společné cíle ostatních členských států, proto v některých případech může jednotlivý členský stát na společné politice prodělat, jelikož má jiné aktuální potřeby, či hospodářský charakter, než ostatní členské státy. V případě nečlenství v Evropské unii a členství v EFTA by si tedy nejen Česká republika, ale i ostatní její členské státy mohli tento směr politiky upravovat sami. Jako člen EFTA by mohla Česká republika znovu úspěšně obchodovat s USA a jinými velkými a rostoucími ekonomikami na základě vlastních potřeb a dohodnutých pravidel.¹⁸⁵ Díky účasti EFTA na Evropském hospodářském trhu je EFTA velice významnou organizací, ačkoliv nemá mnoho členů, do budoucna je alternativou členství v Evropské unii a případné vystupující státy z Evropské unie včetně České republiky v ní mohou najít výhodnou oporu pro svou ekonomiku a další rozvoj a hospodářský růst. EFTA je organizací, která oproti Evropské unii nabízí ekonomické výhody za cenu minimální legislativy a bez ztráty národní suverenity.¹⁸⁶

---

¹⁸⁴ FAJMON, Hynek, LOUŽEK, Marek (ed.). *Vznik EFTA: padesát let poté: sborník textů*. Vyd. 1. Praha: CEP - Centrum pro ekonomiku a politiku, 2010. Ekonomika, právo, politika. ISBN 978-80-86547-91-6.

¹⁸⁵ *Proč je EFTA lepší volba než EU* [online]. [cit. 2016-11-01]. Dostupné z: <http://www.nechtenasbyt.cz/proc-je-efta-lepsi-volba-nez-eu/>

¹⁸⁶ FAJMON, Hynek, LOUŽEK, Marek (ed.). *Vznik EFTA: padesát let poté: sborník textů*. Vyd. 1. Praha: CEP - Centrum pro ekonomiku a politiku, 2010. Ekonomika, právo, politika. ISBN 978-80-86547-91-6.

Závěr

Možnost vystoupení z Evropské unie je stanovena v článku 50 SEU a byla zakotvena do *acquis communautaire* teprve Lisabonskou smlouvou. Již nyní se však objevují první členské státy, které tento institut aplikují do praxe. Prvním členským státem je Velká Británie, která zahájila jednání o vystoupení v roce 2016, a jelikož je otázka vystoupení z Evropské unie aktuální, na začátku této práce jsem si dal za úkol popsat veškeré možnosti postupu České republiky v případě vystoupení z Evropské unie a zároveň a zároveň uvést i veškeré důsledky, které by vystoupení České republiky s sebou přineslo včetně nastínění možných alternativ ke členství v Evropské unii. Díkce článku 50 SEU je však poměrně stručná, proto je popis postupu vystoupení nejen České republiky, ale popřípadě i jiných členských států poměrně obtížný, když článek 50 SEU nám dává pouze rámeček toho jak má vše proběhnout, avšak v praxi je tento postup značně složitější a komplikovanější, nehledě na postup v každém členském státě před oznámením záměru vystoupit Evropské Radě, který *acquis communautaire* vůbec definován není a je tedy na každém členském státě, jaký postup zvolí a aplikuje.

Z obecného hlediska existují dva způsoby, jak lze Evropskou unii opustit, a to sjednáním dohody o vystoupení, nebo vystoupením uplynutím dvouleté lhůty, v případě nesjednání si lhůty delší, při absenci jakékoliv dohody o vystoupení a úpravě budoucích vztahů s Evropskou unií. Obecný rámeček vystoupení nyní v praxi ukazuje právě postup Velké Británie, která již vede jednání o vystoupení.

V případě vystoupení České republiky by měl postup vystoupení čtyři fáze, kdy první fází je jednání o záměru vystoupit na národní úrovni, dalším je oznámení záměru Evropské Radě, poté následují jednání o vystoupení a v poslední fázi by došlo k samotnému vystoupení České republiky z Evropské unie. V případě jednání o záměru vystoupit z Evropské unie na národní úrovni se při hlubším zkoumání této problematiky nabízejí tři možnosti, jak tento záměr přijmout, kdy nejpravděpodobnější možností je přijetí na základě souhlasu obyvatel České republiky daného v referendu, kdy toto referendum musí být upraveno ústavním zákonem, jak vyplývá z Ústavy České republiky. Dle výsledku referenda by poté mělo být přijato souhlasné či nesouhlasné stanovisko k vystoupení z Evropské unie. Následně pokud je stanovisko souhlasné, je nutno

tento záměr oznámit Evropské Radě, což říká článek 50 SEU. Neříká však, kdo je osobou oprávněnou tento záměr oznámit a jakým způsobem. Jak již vyplývá z případu vystoupení Velké Británie, je nutné tento záměr oznámit oficiální cestou, jako například ústně na jednání Evropské Rady, avšak vše musí být řádně zaprotokolováno. Dále je možné tento záměr oznámit i jinou i formální cestou, v tomto případě je nutné záměr oznámit přímo předsedovi Evropské Rady. Je nutné, aby byl tento záměr oznámen jednoznačně a srozumitelně osobou k tomu oprávněnou. Mezi osoby k tomu oprávněné je možné zařadit jak prezidenta České republiky, tak i premiéra, otázkou však zůstává, zda na základě zmocnění může tento záměr oznámit i jiné osoba, to ale upravené nikde není. Z hlediska přístupových jednání, kterých se účastnil jak prezident, tak i premiér, je zřejmé, že i v tomto případě to budou právě tyto osoby, které budou záměr oznamovat Evropské Radě. Další fází je již samotné jednání o vystoupení, z tohoto hlediska se dá v každém případě očekávat, že jak Evropská unie, tak i Česká republika budou mít zájem na tom uzavřít dohodu a vystoupení a nevystoupit pouze na základě uplynutí článkem 50 SEU stanovené dvouleté lhůty. Česká republika má pro Evropskou unii značný význam, a to jak její zeměpisnou polohou, tak i vyspělým hospodářstvím a nerostnými surovinami. To jsou jen některé důvody, proč i po případném vystoupení České republiky lze očekávat dále užší spolupráci s Evropskou unií a jejími členskými státy. Po dojednání podmínek vystoupení by byla tato smlouva dále schvalována. Po jejím schválení Evropskou Radou se souhlasem Evropského parlamentu by dále byla tato dohoda ratifikována v České republice. Z hlediska složitosti problematiky by bylo vhodné, aby tato ratifikace smlouvy o vystoupení probíhala jen na úrovni parlamentní a nebylo ohledně této smlouvy vyhlášováno další referendum, Jelikož při vyslovení se v referendu pro vystoupení by toto znamenalo vůli obyvatel České republiky vystoupit z Evropské unie za „jakýchkoliv podmínek.“ Po ratifikaci smlouvy o vystoupení i v České republice by došlo k oficiálnímu vystoupení České republiky z Evropské unie, k datu, které by bylo předem také dohodnuté v této smlouvě.

Vystoupení z Evropské unie by pro Českou přineslo kromě ukončení uplatňování *acquis communautaire* i další důsledky, které si však již mnoho odpůrců členství v Evropské unii neuvědomuje. Česká republika by po vystoupení přišla o možnost čerpání dotací z rozpočtu Evropské unie a v případě nesjednání si přístupu na jednotný evropský trh i o tento přístup, to by byly asi dva

nejzásadnější důsledky vystoupení z Evropské unie, které by měly silný vliv na hospodářství a rozvoj České republiky. Nehledě na to, že by nastal i odliv zahraničních investic, kdy Evropská unie zajišťuje určitou míru zabezpečení investic zahraničních investorů. Nejčastějšími zahraničními investory jsou jiné členské státy Evropské unie, pro které by bylo po vystoupení České republiky výhodnější tyto své investice směřovat do sousedních států České republiky, které členy Evropské unie zůstanou i nadále. V nejhorším případě pro Českou republiku by mohlo dojít k přemístění již realizovaných investic v České republice do jiných členských států. Dále by mnoho lidí ztratilo zaměstnání v důsledku ukončení jejich zaměstnávání již přímo v orgánech Evropské unie, či zprostředkované zaměstnání za finanční podpory z fondů Evropské unie. Velký vliv by vystoupení mělo i na ekonomiku, kdy by bylo složité navazovat obchodní vztahy s novými zeměmi, které by sloužily pro český export jako nová odbytíště. Problémové by bylo i zaměstnávání občanů České republiky v členských zemích Evropské unie, což je nyní problém, který řeší čeští občané pracující ve Velké Británii, kdy dále budou pravděpodobně potřebovat k práci pracovní povolení. Stejný problém by poté měli i občané dalších členských států pracující v České republice, kdy by také pravděpodobně potřebovali pracovní povolení, což by ale naopak mohlo posloužit k menšímu přílivu pracovních sil do České republiky a tedy vytvoření více pracovních míst pro občany České republiky.

Po vystoupení by se v České republice částečně uvolnily i normy, které regulují trh, je však těžké říci, zda by to byl pro Českou republiku přínos, nebo spíše opak zátěž. Uvolnění norem by mohlo následně přinést velké množství výrobků, které by sice byly za nízké ceny, avšak odrazilo by se na jejich kvalitě, což v konečném důsledku může být pro národní producenty likvidační.

Neznamená však, že vystoupení z Evropské unie by nemělo i žádné kladné stránky, například by došlo k nižší legislativní zátěži, když by nebylo nutné aplikovat veškerou legislativu Evropské unie, dokonce by ani vystoupením nepřišla Česká republika o členství v Schengenském prostoru, což je jedna ze žádoucích věcí, kdy nám členství v Evropské unii přineslo i následné přidružení se k Schengenskému prostoru.

Dalším závěrem této práce je také to, že Česká republika by měla nyní vystoupení z Evropské unie značně jednodušší, když prozatím není členem měnové unie a nemusela by proto při vystoupení řešit problém s navrácením se ke

své původní měně. V případě, že by se Česká republika stala členem měnové unie, a až poté požádala o vystoupení, byl by celý proces značně komplikovanější a přicházelo by v úvahu ponechat si společnou měnu Euro i nadále, v lepším případě pouze na nějaké přechodné období, jelikož návrat k původní měně by byl komplikovanou záležitostí, jak z hlediska časového, tak i finančního.

V práci jsem se snažil nastínit i možné alternativy ke členství v Evropské unii, které by pro Českou republiku byly přínosné a dokázaly by alespoň částečně nahradit členství v Evropské unii. Pokud by proto došlo k vystoupení, bylo by nutné, aby se Česká republika orientovala na plnohodnotné využívání členství v jiných mezinárodních organizacích. Česká republika je členem mnoha takových organizací, avšak v rámci svého členství v Evropské unii v těchto organizacích nevystupuje často sama za sebe, proto by po vystoupení bylo nutné s těmito organizacemi začít pracovat na původní úrovni, kdy některé tyto organizace, jako například Rada Evropy, či WTO pomohou s přiblížením a usnadněním spolupráce s Evropskou unií i po vystoupení z ní. Zároveň by bylo vhodné, aby bylo zvaženo členství v EFTA, které sice zcela nedokáže nahradit členství v Evropské unii, ale členství v této organizaci by pro hospodářství České republiky bylo výhodné. Výhodnost členství v EFTA lze spatřovat zejména v tom, že tato organizace vznikla jako konkurenční organizace k ES, kdy postupem času se míra spolupráce s dnešní Evropskou unií rozšířila natolik, že členské státy EFTA se mohou účastnit Evropského hospodářského prostoru vytvořeného Evropskou unií. Pro Českou republiku by toto byl nejdůležitější aspekt k tomu stát se členem EFTA, která by jí zaručila možnost být stále členem Evropského hospodářského prostoru při menší finanční zátěži, než kdyby si toto členství vyjednala Česká republika individuálně. Tím, že by Česká republika splňovala všechna kritéria Evropské unie, nemusela by se již dále nikterak přizpůsobovat a mohla by se členem EFTA stát v poměrně brzké době po vystoupení z Evropské unie.

Česká republika se stala členem Evropské unie v roce 2004, od té doby si vytvořila poměrně silnou pozici, kdy se již řadí k těm vyspělejším ekonomikám členských států. Dokonce i čistá pozice České republiky k rozpočtu Evropské unie je ve vysokých kladných číslech, což předznamenává i další možný růst ekonomiky České republiky, proto by vystoupení v dnešní době bylo Českou republikou zcela nepřijatelné a nevýhodné. Česká republika se v rámci svého členství v Evropské unii stala prosperující zemí, což dokládá, že členství je

žádoucí, a že i přes některé nevýhody členství v Evropské unii, jako je například vyšší míra legislativy, či částečné omezení suverenity, je toto členství přínosné. Přínos členství je ve všech oblastech. V oblasti hospodářství a exportu je přínosný jednotný evropský trh, v oblasti zaměstnanosti je přínos nejen ve vzniku nových pracovních míst v orgánech Evropské unie, či míst na základě dotací z rozpočtu Evropské unie, ale jedná se i o nově vzniklá pracovní místa, která vznikají díky zahraničním investicím a rozvojem hospodářství. V dalších oblastech je také znatelný přínos, když s čerpáním z rozpočtu Evropské unie dochází k inovacím v hospodářství, rozvoji infrastruktury a v neposlední řadě k investicím do oblasti kultury apod. Všechny tyto a také mnoho dalších okolností ukazují výhodnost a důležitost členství v Evropské unii. I ten fakt, že Evropská unie nemá žádnou alternativu, která by ji plně nahradila, ukazuje, že vystoupení je nyní krok zpět a je nevýhodný. Pro Českou republiku je členství v Evropské unii prospěšné a bude prospěšné i do budoucna bez ohledu na to, jestli se Česká republika stane členem měnové unie či nikoli. Čistá pozice vůči rozpočtu Evropské unie má stále pro českou ekonomiku přínos, a i další body spolupráce jsou pro Českou republiku výhodné, proto je její vystoupení z Evropské unie pouze otázkou teoretickou, a i přesto, že se objevují euroskeptické názory na členství v Evropské unii, nelze předpokládat, že tyto názory naleznou velkou podporu u zbytku veřejnosti, která by vedla k tomu, aby nakonec došlo v referendu k rozhodnutí o záměru vystoupit z Evropské unie.

Resume

In terms of the European Union standards, exiting the EU by one of the EU countries is currently a very hot topic as there have recently been going on negotiations about the Great Britain exiting the EU, which is now happening to become the first EU country leaving the EU. The exit of the UK is related to the article 50 TEU as the process of exiting will be applied in practice. In this thesis, the topic of exiting the EU is being elaborated and applied to a specific case – the Czech Republic exiting the EU, which is for us, as a country, the next possible case and the topic of exiting is also not exactly a taboo. Within periods of our membership in the EU, several initiative steps were made to support the exit of the Czech Republic.

To offer a better view into the topic, the EU development is mentioned in the beginning of the thesis and further on, a following embodying of the article 50 TEU into the *acquis communautaire*. The case of the UK exiting the EU is a great inspiration to this thesis as it is the first time, since the article 50 TEU has been applied and its very concise version was being complemented even with practical steps which are necessary to take for the membership country to be able to leave the EU. This is a reason to having this process described also generally to be able to compare the general course of action with the procedure that would take action in case of the Czech Republic exit. The process can be divided into several phases. The first phase is on the national level of the exiting country and the nation's acceptance of the exiting intention. The next phase demands a notification given to the EU about this intention. The following phase includes negotiations about the exiting conditions and future relations between the EU and the exiting country. Within the final phase, an exit agreement is made and the country formally exits.

It was necessary to mention not only the process of exiting itself, but also potential reasons which could make the Czech Republic consider exiting the EU and subsequently also highlight some possible implications of this action. In case of the Czech Republic, the exit process should conclude identical phases, but it is certain, that the process of all phases would be slightly different in every member country. To find the most appropriate juridical procedure which would necessarily need to be followed by the Czech Republic in case of leaving the EU, I analyzed

the exit problematics. Referendum seems to be the most optimal solution for acceptance of the exit intention, which would authorize the government to hand a notification to the Council of the European Union. Although, there are theoretically also other acceptance options, referendum is considered most suitable just as it was used when entering the EU in the past and so there are no expected objections regarding the legacy of the action.

There is no fixed notification formation regarding the exit intention to be given to the Council of the European Union, but taking the UK as example, the notification must have an official form – written and protocolled in the Council of the European Union proceedings. After the hand-over, the next and very complicated and long-winded phase follows, but this period is limited up to two years of lasting at maximum after which, the Czech Republic would be able to leave the EU even if no agreements were made. Nevertheless, this is a situation we do not expect to arrive in case of the Czech Republic, nor any other EU countries. It is a sphere of interest of exiting country to agree on the exit conditions and on future relations with the EU. These negotiations will also be depending on the exiting country's importance to the EU. If the Czech Republic had things "to offer", the final agreement about exiting the EU would be advantageous. The final version of the exit agreement is concluded by the Council of the European Union by the approval of the European Parliament.

And last, but not least, the possible implications the exit might have on the Czech Republic are mentioned. It would certainly have an impact on the market economy but also on lives of all citizens, so it would be essential to look for membership alternatives in the EU, which are, as emerged from the thesis, not entirely sufficient.

Leaving the EU for the Czech Republic, as comes clear from the thesis, would be a complicated process, that cannot be unequivocally described, unless it factually happens, which would be now, at this time and the situation the Czech Republic is found in, a rather disadvantageous move and could lead to rapid economics downswing and could be followed by deterioration of living standards of the Czech citizens, because there is no such other community, which could substitute our current membership in the EU.

Seznam použitých zkratk

EBRD	Evropská banka pro obnovu a rozvoj
EFTA	Evropská zóna volného obchodu
EHS	Evropské hospodářské společenství
ES	Evropské společenství
ESUO	Evropské společenství uhlí a oceli
EUROATOM	Evropské společenství pro atomovou energii
GATT	Všeobecná dohoda o clech a obchodu
HDP	Hrubý domácí produkt
NATO	Severoatlantický pakt
OECD	Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj
OSN	Organizace spojených národů
SEU	Smlouva o Evropské unii
SFEU	Smlouva o fungování Evropské unie
TRIPS	Všeobecná dohoda o obchodu se službami

Seznam literatury

Knížní zdroje:

- ABC práva Evropských společenství. 5. vyd., 1. české. Praha: Informační centrum Evropské unie při Delegaci Evropské komise v České republice, 2001. ISBN 80-238-7448-9.
- BACHANOVÁ, Veronika. Fiskální politika v prostředí Evropské hospodářské a měnové unie: alternativní scénáře a kvantifikace: příspěvek k formulaci nové evropské strategie pro Českou republiku. V Praze: C. H. Beck, 2014. Beckova edice ekonomie. ISBN 978-80-7400-526-8.
- BALDWIN, Richard a Charles WYPLOSZ. Ekonomie evropské integrace. 4. vyd. Praha: Grada, 2013, 580 s. ISBN 978-80-247-4568-8.
- CIHELKOVÁ, Eva. Evropská ekonomická integrace: procesy, politiky, governance. V Praze: Oeconomica, 2011. ISBN 978-80-245-1835-0.
- CIHELKOVÁ, Eva. Mezinárodní ekonomie. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2008, 258 s. Beckovy ekonomické učebnice. ISBN 978-80-7400-054-6.
- ČÁSLAVKA, Jiří, Aleš CHMELAŘ, Václav KORBEL a Zdeněk KUDRNA. 10 let členství České republiky v Evropské unii: Makroekonomický vývoj a ekonomická integrace. Praha: Glropolis, 2014.
- ČEPELKA, Čestmír; ŠTURMA, Pavel. Mezinárodní právo veřejné. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2008, 840 s. Právnícké učebnice C. H. Beck. ISBN 978-807-1797-289.
- FAJMON, Hynek, LOUŽEK, Marek (ed.). Vznik EFTA: padesát let poté: sborník textů. Vyd. 1. Praha: CEP - Centrum pro ekonomiku a politiku, 2010. Ekonomika, právo, politika. ISBN 978-80-86547-91-6.
- FIALA, Petr; PITROVÁ, Markéta. Evropská referenda. 1. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2005, 311 s. ISBN 80-732-5051-9.
- FUNTA, Rastislav; Štefan NEBESKÝ a Filip JURIŠ. Európske právo. 1st ed. in Tribun EU. Brno: Tribun EU, 2012, 472 s. Librix.eu. ISBN 978-802-6302-278.

- GERLOCH, Aleš, WINTR, Jan. Lisabonská smlouva a ústavní pořádek v ČR. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2009, 378 s. ISBN 80-738-0192-2.
- GERLOCH, Aleš. Teorie práva. 5., upr. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2009. Právnícké učebnice (Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk). ISBN 978-80-7380-233-2.
- HAMULÁK, Ondrej. Integrující se Evropa a suverenita České republiky. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2013, 133 s. Monografie a studie. ISBN 978-802-4438-160.
- HAMULÁK, Ondrej. Právo Evropské unie v judikatuře Ústavního soudu České republiky: reflexe členství a otázek evropského práva v ústavní judikatuře. Vyd. 1. Praha: Leges, 2010, 251 s. Teoretik. ISBN 978-808-7212-431.
- HAMULÁK, Ondrej; STEHLÍK, Václav. European Union constitutional law: revealing the complex constitutional system of the European Union. 1st ed. Olomouc: Palacký University Olomouc, 2013, 203 s. Monographs (Univerzita Palackého). ISBN 978-802-4436-159.
- HITZGEROVÁ, Gabriela. InSTITUTE ve světové ekonomice. Vysoká škola ekonomická v Praze Nakladatelství Oeconomica, 2003.
- HODAČ, Jan; LACINA, Lubor; STREJČEK, Petr. Evropské křižovatky. 2. vyd. Brno: Barrister, 2014, 181 s. ISBN 978-807-4850-189.
- CHALONER, Justin, Andrew EVANS a Mark PRAGNELL. NExit: Assessing the economic impact of the Netherlands leaving the European Union. London: Capital Economics, 2014.
- CHMELAŘ, Aleš. Ekonomické vyhodnocení členství České republiky v EU po deseti letech: alternativní scénáře a kvantifikace: příspěvek k formulaci nové evropské strategie pro Českou republiku. Praha: Sekce pro evropské záležitosti Úřadu vlády, c2014. ISBN 978-80-7440-098-8.
- KLÍMA, Karel. Komentář k Ústavě a Listině. 1. díl, rozšířené vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2009, 2 v. ISBN 978-80-7380-140-3.
- Konsolidované znění Smlouvy o Evropské unii a Smlouvy o fungování Evropské unie: Listina základních práv Evropské unie. Lucemburk: Úřad pro publikace Evropské unie, 2010, 403 s. ISBN 978-928-2425-725.

- KUBIŠTA, Václav. Mezinárodní ekonomické vztahy. Vyd. 1. Praha: HZ, 1999. ISBN 80-860-0929-7.
- MACH, Petr. Jak vystoupit z EU: alternativní scénáře a kvantifikace: příspěvek k formulaci nové evropské strategie pro Českou republiku. 2., dopl. vyd. Praha: Dokořán, 2012. PNK. ISBN 978-80-7363-463-6.
- PÍTROVÁ, Lenka. Když se řekne Lisabonská smlouva: perspektiva fungování Evropské unie podle nového smluvního rámce. Vyd. 1. Praha: Odbor informování o evropských záležitostech, Úřad vlády České republiky, 2008, 156 s. ISBN 978-808-7041-482.
- RUTH, Hrsg. von Matthias Niedobitek und Simone. Die neue Union Beiträge zum Verfassungsvertrag. 1. Aufl. Berlin: Duncker und Humblot, 2007. ISBN 978-342-8123-483.
- SINN, Hans-Werner. V pasti eura: alternativní scénáře a kvantifikace: příspěvek k formulaci nové evropské strategie pro Českou republiku. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury (CDK), 2016. ISBN 978-80-7325-394-3.
- Smlouva o Ústavě pro Evropu. Lucemburk: Úřad pro úřední tisky Evropských společenství, 2005. ISBN 92-824-3108-8.
- Smlouva o Ústavě pro Evropu: smlouva o Ústavě pro Evropu: protokoly a přílohy I a II připojené ke Smlouvě o Ústavě pro Evropu: prohlášení, která se připojují k závěrečnému aktu mezivládní konference, a závěrečný akt: Euroústava - 50 otázek a odpovědí. 1. vyd. Žehušice: Městské knihy, 2005. ISBN 978-808-6699-271.
- TICHÝ, Luboš. Evropské právo. 4. vyd. Praha: C. H. Beck, 2011, 953 s. Právníké učebnice C. H. Beck. ISBN 978-80-7400-333-2.
- ZAHRADNÍK, Petr. Vstup do Evropské unie: přínosy a náklady konvergence. Praha: C. H. Beck, 2003. Beckova edice ekonomie. ISBN 80-717-9472-4.

Periodika:

- HITZGEROVÁ, Gabriela. Instituce ve světové ekonomice. Vysoká škola ekonomická v Praze Nakladatelství Oeconomica, 2003, s. 67.

- HOFMEISTER, Hannes. Should I stay or should I go? – A Critical Analysis of the Rights to Withdraw from the EU. *European Law Journal*, 2010, roč. 16, č. 5, s. 593
- CHALONER, Justin, Andrew EVANS a Mark PRAGNELL. *NExit: Assessing the economic impact of the Netherlands leaving the European Union*. London: Capital Economics, 2014.
- WEISS, Friedl. Greenland withdrawal from the european communities. *European law review*. 1985, roč. 10, č. 2. ISSN 0307-5400, s. 182-185.
- ZBÍRAL, Robert. Ustanovení o vystoupení z EU v Lisabonské smlouvě: Nedokonalá úprava pro vyhrocenou situaci. Wolters Kluwer, s.r.o., *Jurisprudence*, 2012, roč. 21, č. 6. ISSN 18023843, s. 19.

Televizní dokument:

- The Norway option [online]. 2013 [cit. 2015-02-25]. Dostupné z: https://www.youtube.com/watch?v=JqMeOjfgp_w

Judikatura:

- Nález Pl. ÚS 19/08 ze dne 26. 11. 2008
- Rozsudek ESD C-6/64 Costa vs. ENEL

Právní předpisy České republiky:

- Směrnice vlády pro sjednávání, vnitrostátní projednávání, provádění a ukončování platnosti mezinárodních smluv. 2004, dostupné z: https://help.odok.cz/documents/10327/31041/smernice_MSmlpdf/2d01be1a-ca69-42b4-b0f7-2a051869ceef.
- Zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky.
- Ústavní zákon č. 515/2002 Sb., O referendu o přistoupení České republiky k Evropské unii a o změně ústavního zákona č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky ve znění pozdějších ústavních zákonů.
- Zákon č. 114/2003 Sb., Zákon o provádění referenda o přistoupení České republiky k Evropské unii a o změně některých zákonů.

Mezinárodní smlouvy:

- Evropská dohoda o přidružení ČSFR, Maďarska a Polska k Evropským společenstvím ze dne 16. 12. 1991
- Lisabonská smlouva
- Listina základních práv Evropské unie
- Smlouva o Evropské unii
- Smlouva o fungování Evropské unie
- Smlouva o Ústavě pro Evropu
- Smlouva o založení Evropského společenství pro atomovou energii
- Smlouva o založení Evropského společenství uhlí a oceli

Internetové zdroje:

- 4. rozšíření Schengenu 2007 [online]. [cit. 2016-10-14]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/741/sekce/4-rozsireni-2007/>
- Brexit: All you need to know about the UK leaving the EU [online]. 2016 [cit. 2016-09-23]. Dostupné z: <http://www.bbc.com/news/uk-politics-32810887>
- Co je Schengen [online]. [cit. 2016-10-14]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/300/sekce/co-je-schengen/>
- Co nás čeká – EU fondy 2014 – 2020 [online]. [cit. 2016-10-18]. Dostupné z: <http://www.dotacni.info/tag/dotace-2016/>
- Composition of the Court [online]. [cit. 2016-11-25]. Dostupné z: http://www.echr.coe.int/Pages/home.aspx?p=court/judges&c=#n1368718271710_pointer
- Česká republika a mezinárodní organizace. [online]. [cit. 2015-03-05]. Dostupné z: <http://www.mzv.cz/file/72922/CRaMezinarodniOrganizace.pdf>
- Česku stále hrozí odliv mozků [online]. 2006 [cit. 2015-03-13]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/8952/5921/clanek/cesku-stale-hrozi-odliv-mozku/>
- Čistá pozice České republiky vůči rozpočtu EU za rok 2015 [online]. [cit. 2016-10-07]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/aktualne/tiskove-zpravy/2016/cista-pozice-ceske-republiky-vuci-rozpoc-23947>

- ČR dává miliardy za členství v mezinárodních organizacích, vláda chce znát smysl [online]. [cit. 2016-11-04]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/domaci/273941-cr-dava-miliardy-za-clenstvi-v-mezinarodnich-organizacich-vlada-chce-znat-smysl.html>
- EBRD - Evropská banka pro obnovu a rozvoj [online]. [cit. 2016-11-03]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/zahranicni-sektor/mezinarodni-spoluprace/mezinarodni-institute/ebrd-evropska-banka-pro-obnovu-a-rozvoj-11648>
- EFTA through the years [online]. [cit. 2016-11-01]. Dostupné z: <http://www.efta.int/about-efta/history>
- Euro - obecné dotazy veřejnosti [online]. [cit. 2016-10-10]. Dostupné z: https://www.cnb.cz/cs/faq/euro_obecne_dotazy.html
- Evropa zvažuje možnost vyloučení [online]. 2011 [cit. 2015-02-27]. Dostupné z: <http://www.voxeurop.eu/cs/content/article/997611-evropa-zvazuje-moznost-vylouceni>
- Evropská unie a Světová obchodní organizace [online]. [cit. 2016-10-24]. Dostupné z: http://www.europarl.europa.eu/atyourservice/cs/displayFtu.html?ftuId=FTU_6.2.2.html
- Evropské společenství uhlí a oceli (1950-1951) [online]. [cit. 2016-07-24]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/8885/15152/clanek/1950-1957---esuo-ehs-a-euratom/>
- Evropský policejní úřad (Europol) [online]. [cit. 2016-11-14]. Dostupné z: https://europa.eu/european-union/about-eu/agencies/europol_cs
- FAQ - Evropská unie [online]. [cit. 2016-10-14]. Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/hp.sqw?k=2506>
- Historie hospodářské a měnové unie [online]. [cit. 2016-10-11]. Dostupné z: http://www.europarl.europa.eu/atyourservice/cs/displayFtu.html?ftuId=FTU_4.1.1.html
- Historie V4 [online]. [cit. 2016-10-25]. Dostupné z: <http://www.visegradgroup.eu/historie>
- Historie vstupu ČR do EU: Co všechno předcházelo vstupu ČR do EU? [online]. 2006 [cit. 2015-02-20]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/ceskarepublika/cr_eu/index_cs.htm#zadost

- History [online]. [cit. 2016-10-25]. Dostupné z: <https://www.oecd.org/about/history/>
- History of the EBRD [online]. [cit. 2016-11-03]. Dostupné z: <http://www.ebrd.com/who-we-are/history-of-the-ebrd.html>
- Hodnotící zprávy Evropské komise [online]. [cit. 2016-11-25]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/8651/sekce/hodnotici-zpravy-evropske-komise/>
- Hospodářská prognóza z podzimu 2016: mírný růst v náročném období. ČR Komise předpovídá pozitivní vývoj [online]. [cit. 2016-11-25]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/czech-republic/news/161109_hospodarska_prognosa_cs
- Jednací řád Evropského parlamentu [online]. [cit. 2016-11-25]. Dostupné z: <http://www.europarl.europa.eu/sides/getLastRules.do?language=CS&reference=TOC#T2R7>.
- Jednací řád Evropského parlamentu. Dostupné z: <http://www.europarl.europa.eu/sides/getLastRules.do?language=CS&reference=TOC#T2R7>.
- Klaus po devíti letech podepsal dodatek k sociální chartě [online]. [cit. 2016-11-25]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/domaci/1185072-klaus-po-deviti-letech-podepsal-dodatek-k-socialni-charte>
- Kořeny a průběh krize eurozóny [online]. [cit. 2016-11-25]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/9026/sekce/koreny-a-prubeh-krize-eurozony/>
- Legislativní proces projednávání mezinárodních smluv [online]. [cit. 2016-10-18]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/hp.sqw?k=332>
- Libra padla nejnižší od roku 1985. Trhy prudce oslabovaly [online]. [cit. 2016-10-11]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/ekonomika/1826810-libra-padla-nejnize-od-roku-1985-trhy-prudce-oslabovaly>
- Members and Observers [online]. [cit. 2016-10-24]. Dostupné z: https://www.wto.org/english/thewto_e/whatis_e/tif_e/org6_e.htm
- Members and partners [online]. [cit. 2016-10-27]. Dostupné z: <https://www.oecd.org/about/whodoeswhat/html>
- Nejvýznamnější Češi v institucích EU [online]. [cit. 2016-10-14]. Dostupné z: http://www.mzv.cz/representation_brussels/cz/evropska_unie/cesi_v_ridicich_funkcich_evropskych/

- Nezaměstnanost v ČR je nejnižší v EU. Firmám ale schází noví lidé [online]. [cit. 2016-10-14]. Dostupné z: http://www.rozhlas.cz/zpravy/domaciekonomika/_zprava/nezamestnanost-v-cr-je-nejnizsi-v-eu-firmam-ale-schazi-novi-lide--1621647
- Nezaměstnanost v ČR, vývoj [online]. [cit. 2016-11-25]. Dostupné z: <http://www.kurzy.cz/makroekonomika/nezamestnanost/?G=4&A=2&page=2>
- V4 [online]. [cit. 2016-10-25]. Dostupné z: <http://www.visegradgroup.eu/v4-110412>
- Visegrádu [online]. [cit. 2016-10-25]. Dostupné z: http://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/cr_v_evrope/visegrad/o_visegradu_1.html
- Obchodní sdružení EFTA je připraveno přijmout zpět Británii [online]. [cit. 2016-11-01]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/ekonomika/1830500-obchodni-sdruzeni-efta-je-pripraveno-prijmout-zpet-britanii>
- Obchodní sdružení EFTA může přijmout Británii zpět [online]. [cit. 2016-11-01]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/8953/27576/clanek/obchodni-sdruzeni-efta-muze-prijmout-britanii-zpet>
- OECD [online]. [cit. 2016-10-27]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/9144/sekce/oecd/>
- Our member States [online]. [cit. 2016-10-19]. Dostupné z: <http://www.coe.int/en/web/about-us/our-member-states>
- Proč je EFTA lepší volba než EU [online]. [cit. 2016-11-01]. Dostupné z: <http://www.nechtenasbyt.cz/proc-je-efta-lepsi-volba-nez-eu/>
- Projekty sjednocené Evropy [online]. [cit. 2016-10-11]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/8974/sekce/projekty-sjednocene-evropy/>
- První země opouští EU [online]. 2010 [cit. 2015-03-01]. Dostupné z: <http://mach.blog.ihned.cz/c1-48710850-prvni-zeme-opousti-eu>
- Ratifikační proces v členských státech EU [online]. [cit. 2016-11-23]. Dostupné z: http://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/cr_v_evrope/pravo_evropske_unie/lisabonska_smlouva/ratifikacni_proces_v_clenskyh_statech.html

- Sdělení federálního ministerstva zahraničních věcí č. 209/1992 Sb. [online]. [cit. 2016-10-19]. Dostupné z: <https://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?idBiblio=39918&nr=209~2F1992&rpp=15#local-contentstates>
- Schengenský prostor a spolupráce [online]. [cit. 2016-11-25]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=URISERV%3A133020>.
- Schválený pořad a stav projednávání 49. schůze [online]. [cit. 2016-09-12]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/ischuze.sqw?o=7&s=49&nx=1>
- Sněmovní tisk 620 návrh zákona o referendu o vystoupení ČR z EU [online]. [cit. 2016-10-13]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/historie.sqw?o=7&t=620>
- Sobotka: Česko ustoupí od Klausovy výjimky z lisabonské smlouvy [online]. 2014 [cit. 2015-03-05]. Dostupné z: http://www.lidovky.cz/cesko-stahne-zadost-o-vyjimku-z-listiny-zakladnich-prav-eu-pa8-/zpravy-domov.aspx?c=A140219_145943_in-doprava_pec
- Spojené státy evropské [online]. Curych, 1946 [cit. 2016-05-31]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/8613/10951/clanek/spojene-staty-evropske>
- The case for open trade [online]. [cit. 2016-10-24]. Dostupné z: https://www.wto.org/english/thewto_e/whatis_e/tif_e/fact3_e.htm
- The EFTA States [online]. [cit. 2016-11-01]. Dostupné z: <http://www.efta.int/about-efta/the-efta-states>
- Vstup ČR do EU [online]. [cit. 2016-10-13]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/803/sekce/vstup-cr-do-eu/>
- Výjimky z Listiny základních práv EU pro ČR? [online]. 2014 [cit. 2015-03-05]. Dostupné z: <http://www.pravniprostor.cz/clanky/mezinarodni-a-evropske-pravo/vyjimky-z-listiny-zakladnich-prav-eu-pro-cr>
- Vznik Rady Evropy a její historie [online]. [cit. 2016-10-19]. Dostupné z: <http://www.radaevropy.cz/historie-vznik-rady-evropy.html>
- We must prepare now for EU renegotiation. [online]. [cit. 2014-11-15]. Dostupné z: <http://www.telegraph.co.uk/comment/telegraph-view/10468495/We-must-prepare-now-for-EU-renegotiation.html>

- What is the World Trade Organization? [online]. [cit. 2016-10-24]. Dostupné z: https://www.wto.org/english/thewto_e/whatis_e/tif_e/fact1_e.htm
- Who we are [online]. [cit. 2016-10-24]. Dostupné z: https://www.wto.org/english/thewto_e/whatis_e/who_we_are_e.htm
- Začátek jednání o brexitu může Cameron EU oznámit i ústně [online]. [cit. 2016-10-18]. Dostupné z: <http://zpravy.e15.cz/zahranicni/politika/zacatek-jednani-o-brexitu-muze-cameron-eu-oznamit-i-ustne-1304616>
- Zakládající smlouvy [online]. [cit. 2016-07-24]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/8917/sekce/zakladajici-smlouvy/>
- Základní informace k WTO a DDA [online]. [cit. 2016-10-24]. Dostupné z: <http://www.mpo.cz/dokument7894.html>
- Základní informace o EBRD a o spolupráci s Českou republikou [online]. [cit. 2016-11-25]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/informace-o-ebrd-a-jeji-spolupraci-s-cr-13720.html>
- Základní informace o OECD [online]. [cit. 2016-10-25]. Dostupné z: http://www.mzv.cz/oecd.paris/cz/zakladni_informace_o_oecd/index.html
- Základní informace o vnitřním trhu [online]. [cit. 2016-11-25]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/8739/sekce/zakladni-informace-o-vnitrim-trhu/>
- Závěry Evropské rady (1993–2003): Zasedání Evropské rady, Lucemburk, 12. a 13. prosince 1997 [online]. [cit. 2016-10-12]. Dostupné z: <http://www.consilium.europa.eu/cs/european-council/conclusions/1993-2003/>

Ostatní dokumenty:

- *Jednací řád Evropského parlamentu* [online]. [cit. 2016-11-25]. Dostupné z: <http://www.europarl.europa.eu/sides/getLastRules.do?language=CS&reference=TOC#T2R7>.
- *Sněmovní tisk 620 návrh zákona o referendu o vystoupení ČR z EU* [online]. [cit. 2016-10-13]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/historie.sqw?o=7&t=62>